

Харківська академія неперервної освіти

*Результати регіонального
моніторингу якості освітньої
діяльності в дистанційній формі
в закладах дошкільної освіти*

Електронне видання

Харків

2024

УДК 371.26+372.3

Р 34

За загальною редакцією Л.Д. Покроєвої, ректора Харківської академії неперервної освіти, доктора філософії, заслуженого працівника освіти України

Автори-упорядники:

І.В. Капустін, Т.М. Голтяй, С.С. Євтушенко, Н.О. Капустіна, О.О. Мілаш, к. пед. н.

Результати регіонального моніторингу якості освітньої діяльності в дистанційній формі в закладах дошкільної освіти [Електронне видання] / І.В. Капустін, Т.М. Голтяй, С.С. Євтушенко, Н.О. Капустіна, О.О. Мілаш, к. пед. н.; за заг. ред. Л.Д. Покроєвої. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2024. – 120 с.

Видання містить аналітичні матеріали за результатами регіонального моніторингового дослідження якості освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти в умовах підготовки до Нової української школи, що проводилося Центром моніторингу якості освіти КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» у вересні – жовтні 2023 року у 27 територіальних громадах області та включало опитування керівників/вихователів-методистів, вихователів, батьків вихованців закладів дошкільної освіти, у яких здійснювалася освітня діяльність у дистанційній формі.

Проаналізовано питання планування вихователями діяльності в ЗДО, здійснення освітнього процесу в дистанційній формі, використання інформаційно-комунікаційних технологій та освітніх ресурсів в освітній діяльності, комунікації з батьками вихованців, а також ставлення педагогічних працівників до проблеми освітніх втрат.

Запропоновані матеріали рекомендовано для аналітичної роботи керівникам місцевих органів управління освіти, директорам (консультантам) Центрів професійного розвитку педагогічних працівників, завідувачам (методистам) Центрів освітніх технологій, які відповідають за дошкільну освіту, керівникам закладів дошкільної та загальної середньої освіти, іншим педагогічним працівникам.

© Харківська академія неперервної освіти

Зміст

Вступ.....	4
Розділ 1. Результати опитування керівників/вихователів-методистів закладів дошкільної освіти.....	6
Характеристика вибірки учасників опитування.....	6
1.1. Планування вихователями ЗДО освітньої діяльності.....	7
1.2. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі	12
1.3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності	17
1.4. Комунікація з батьками вихованців	28
1.5. Труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах.....	33
1.6. Ставлення до проблеми освітніх втрат.....	34
Висновки до розділу 1.....	42
Розділ 2. Результати опитування вихователів закладів дошкільної освіти	47
Характеристика вибірки учасників опитування	47
2.1. Планування вихователями ЗДО освітньої діяльності.....	48
2.2. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі.....	52
2.3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності.....	58
2.4. Комунікація з батьками вихованців.....	66
2.5. Труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах.....	73
2.6. Ставлення до проблеми освітніх втрат.....	74
Висновки до розділу 2.....	81
Розділ 3. Результати опитування батьків вихованців закладів дошкільної освіти	87
Характеристика вибірки учасників опитування.....	87
3.1. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі.....	88
3.2. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності.....	92
3.3. Комунікація з педагогами.....	95
3.4. Труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах.....	102
Висновки до розділу 3.....	103
Загальні висновки.....	106
Рекомендації керівникам закладів дошкільної освіти	110

Вступ

Відповідно до регіонального освітнього проєкту «Моніторинг у сфері загальної середньої освіти в умовах розбудови сучасної української школи», затвердженого наказом Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 22.02.2021 № 24 «Про затвердження рішень колегії Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 28.12.2020», у вересні – жовтні 2023 року проведено регіональне моніторингове дослідження якості освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти в умовах підготовки до Нової української школи.

Мета дослідження полягала у вивченні особливостей освітньої діяльності в закладах дошкільної освіти (ЗДО) в умовах дистанційної освіти та передбачала реалізацію таких завдань:

- отримати об'єктивні дані про якість освітньої діяльності в ЗДО в сучасних умовах;
- вивчити фактори, що впливають на якість освітньої діяльності в ЗДО в дистанційній формі;
- з'ясувати проблеми щодо здійснення освітньої діяльності в ЗДО в умовах дистанційної освіти.

Участь у дослідженні взяли **153** керівники/вихователі-методисти, **448** вихователів і **1 785** батьків вихованців (усього: **2 386** осіб) із **149** закладів дошкільної освіти, які здійснювали освітню діяльність у дистанційній формі у 2022/2023 навчальному році, **27** територіальних громад області.

Дослідження проводилося шляхом опитування респондентів із використанням Google Форм і включало вивчення таких питань:

- планування діяльності вихователів у ЗДО;
- здійснення освітнього процесу в ЗДО в дистанційній формі;
- використання інформаційно-комунікаційних технологій, освітніх ресурсів в освітній діяльності;
- комунікація з батьками вихованців;

- труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах.

Окремо вивчалось питання ставлення педагогічних працівників ЗДО до проблеми освітніх втрат.

Запропоновані матеріали містять аналіз результатів опитування керівників/вихователів-методистів, вихователів і батьків вихованців ЗДО, що структуровано за категоріями респондентів.

Для виявлення освітніх розривів здійснено аналіз за місцем розташування ЗДО (*селище або місто та сільська місцевість*).

За підсумками аналізу надано рекомендації керівникам закладів дошкільної освіти щодо покращення якості освітньої діяльності в сучасних умовах.

Матеріали будуть корисними для спеціалістів місцевих органів управління у сфері освіти, директорів (консультантів) Центрів професійного розвитку педагогічних працівників, які відповідають за дошкільну освіту на місцевому рівні, педагогічних працівників закладів дошкільної освіти.

Розділ 1. Результати опитування керівників/вихователів-методистів закладів дошкільної освіти

В опитуванні взяли участь **153** керівники/вихователі-методисти закладів дошкільної освіти (ЗДО).

Характеристика вибірки учасників опитування

Більше половини учасників опитування (**57 %**) становили керівники/вихователі-методисти закладів дошкільної освіти *селищ, міст*, а *решта* – ЗДО *сільської місцевості* (рис. 1.1).

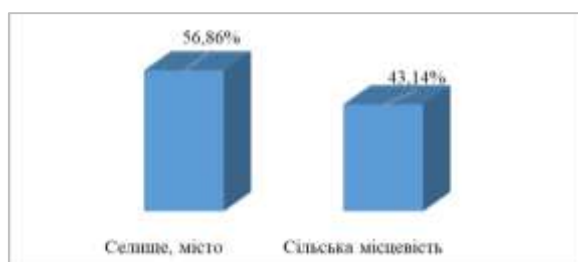

Рис. 1.1. Розподіл респондентів за місцем розташування ЗДО

Більшість респондентів (**58 %**) – досвідчені педагоги зі стажем роботи *понад 20 років*. **Кожен четвертий** має стаж *від 11 до 20 років*, **кожен дев'ятий** – *від 5 до 10 років*, а **незначна кількість** – молоді педагоги (зі стажем роботи *менше 5 років*) – рис. 1.2.

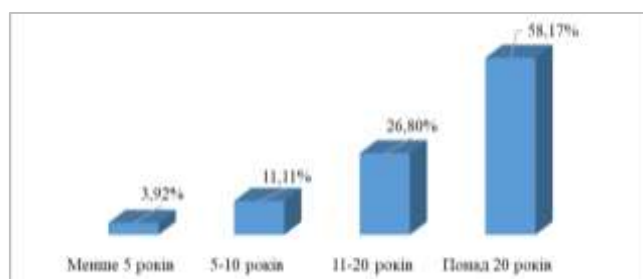

Рис. 1.2. Розподіл респондентів за педагогічним стажем

Більша частина керівників/вихователів-методистів ЗДО, які взяли участь в опитуванні (**45 %**), працюють на посаді *понад 10 років*, тоді як **понад 20 %** – *від 6 до 10 років* або *до 3 років*, а **кожен десятий** – *від 3 до 5 років* (рис. 1.3).

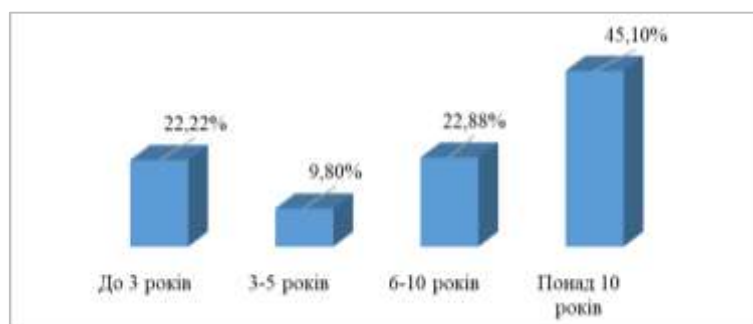

Рис. 1.3. Розподіл респондентів за стажем роботи на посаді

1.1. Планування вихователями ЗДО освітньої діяльності

Усі керівники/вихователі-методисти ЗДО висловили задоволеність рівнем планування вихователями освітньої діяльності. При цьому майже три чверті – повною мірою (рис. 1.4).

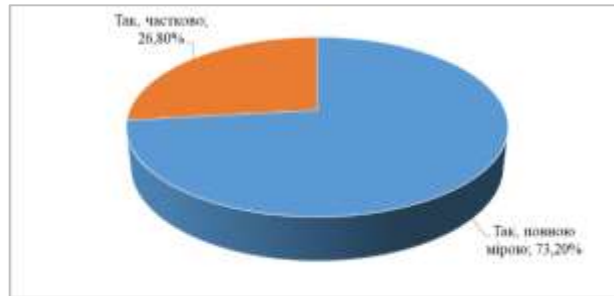

Рис. 1.4. Задоволеність керівників/вихователів методистів ЗДО рівнем планування вихователями освітньої діяльності

У селищах, містах більша кількість керівників/вихователів ЗДО задоволена рівнем планування вихователів повною мірою (три чверті респондентів), ніж у сільській місцевості (70 %) – рис. 1.5.

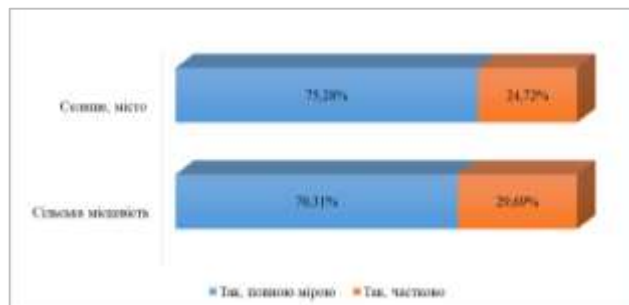

Рис. 1.5. Задоволеність керівників/вихователів методистів ЗДО рівнем планування вихователями освітньої діяльності (за місцем розташування ЗДО)

Близько 80 % респондентів зазначили, що всі або майже всі вихователі в ЗДО розробляють календарні плани на основі освітньої програми, а 18 % відповіли, що педагоги переважно використовують готові календарні плани. Разом із тим кожен п'ятий учасник опитування визнав, що деякі вихователі взагалі не здійснюють планування (рис. 1.6).

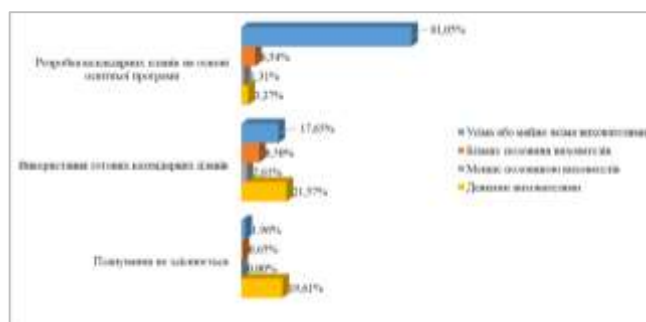

Рис. 1.6. Здійснення календарного планування освітньої діяльності в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування ЗДО керівники/вихователі-методисти визнали, що розроблення календарних планів вихователями здійснюється переважно на основі освітньої програми (рис. 1.7).

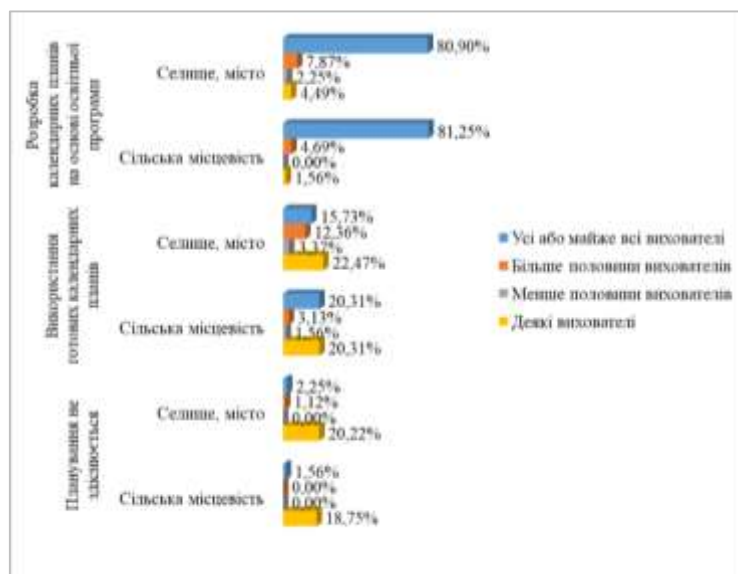

Рис. 1.7. Здійснення календарного планування освітньої діяльності в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Майже три чверті респондентів засвідчили, що **всі або майже всі** вихователі в ЗДО аналізують ефективність календарного планування та результативність його виконання наприкінці навчального року. При цьому **кожен десятий** керівник/вихователі-методист ЗДО визнав, що такий аналіз здійснюють або лише деякі вихователі, або аналіз у закладі взагалі не здійснюється (рис. 1.8).

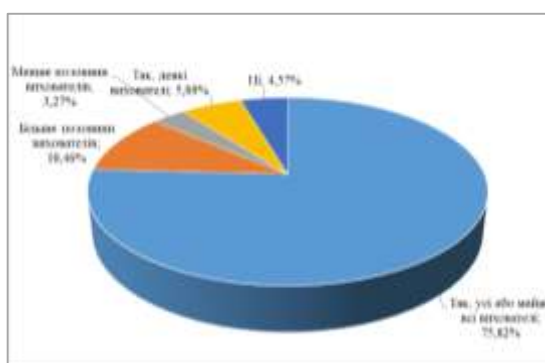

Рис. 1.8. Аналіз вихователями ефективності та результатів календарного планування: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Відповіді респондентів щодо аналізу вихователями своєї діяльності та результатів календарного планування **майже не відрізняються** за місцем розташування ЗДО (рис. 1.9).

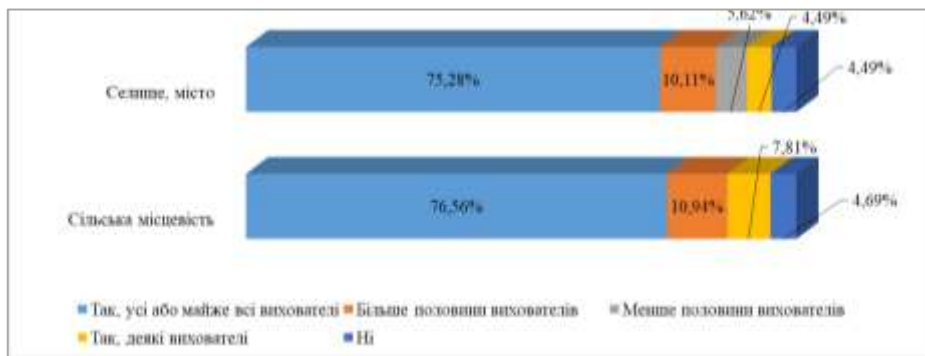

Рис. 1.9. Аналіз вихователями ефективності та результатів календарного планування: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Керівники/вихователі-методисти ЗДО позитивно оцінили вплив цього аналізу на освітню діяльність вихователів. Зокрема, педагоги вважають, що завдяки аналізу покращується якість планування та визначаються ефективні форми роботи, методи та прийоми роботи з дітьми (близько 80 %), коригується календарно-тематичне планування (три чверті), підвищується результативність діяльності та покращується якість підготовки до занять (близько 70 %).

Близько 60 % респондентів висловили думку, що аналіз дозволяє покращити якість занять і скоригувати освітній процес (рис. 1.10).

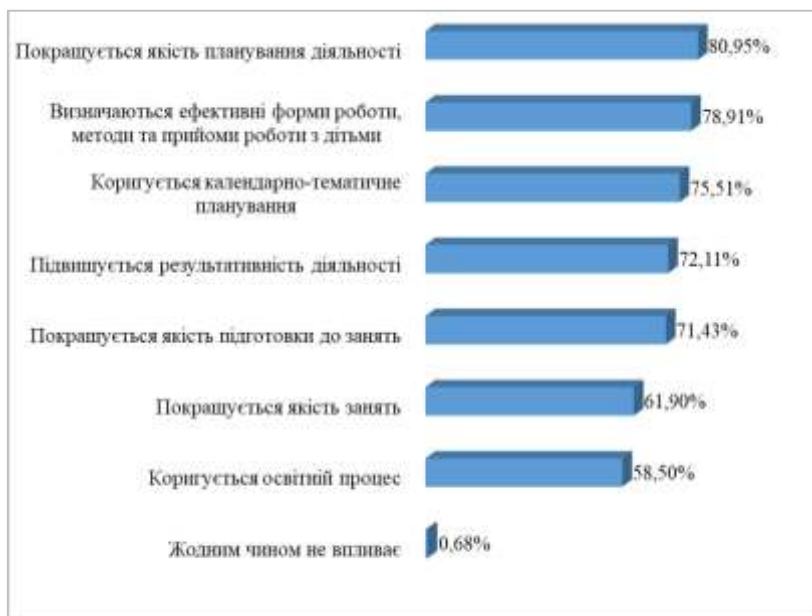

Рис. 1.10. Вплив аналізу на освітню діяльність вихователів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У селищах, містах вплив аналізу на освітню діяльність вихователів **більша кількість** керівників/вихователів-методистів пов'язує з покращенням планування діяльності та визначенням ефективних форм роботи, методів і прийомів роботи з дітьми (понад 80 %), а в сільській місцевості – з підвищенням результативності діяльності та покращенням якості підготовки до занять (більше три чверті) – рис. 1.11.

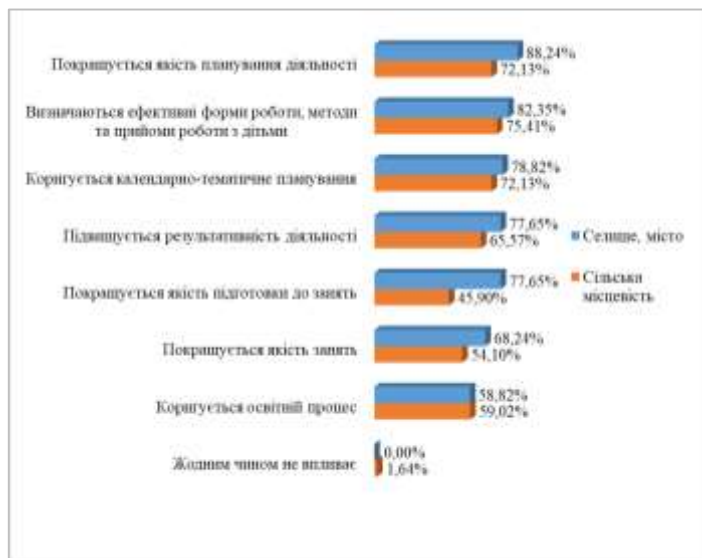

Рис. 1.11. Вплив аналізу на освітню діяльність вихователів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

До причин, через які вихователі не здійснюють аналіз ефективності календарного планування та результативності його виконання, більша частина керівників/вихователів-методистів ЗДО віднесла відсутність вимог із боку керівника, більше чверті респондентів – недостатність практичних навичок вихователів.

При цьому **понад 20 %** учасників опитування зазначили, що вихователі не вважають за потрібне здійснювати такий аналіз, а **6 %** акцентували увагу на бракові часу (рис. 1.12).

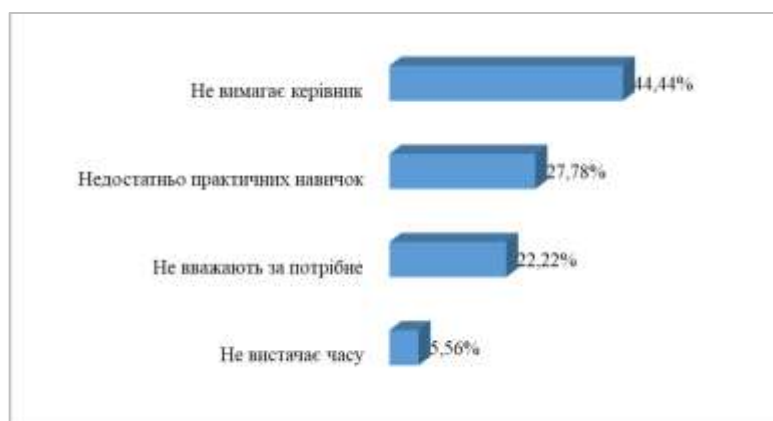

Рис. 1.12. Причини, через які не здійснюється аналіз ефективності та результатів календарного планування в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Більше половини керівників/вихователів-методистів вважають за потрібне втручатися в процес розроблення календарного плану вихователів (рис. 1.13).

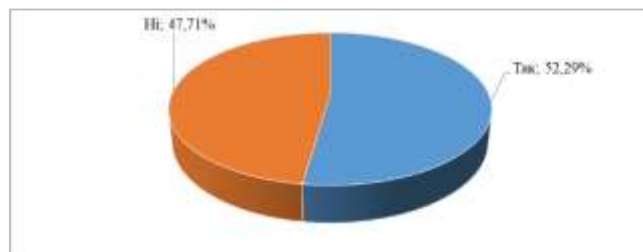

Рис. 1.13. Чи вважають керівники за необхідне втручатись у процес розроблення вихователями календарних планів: результати анкетування керівників/вихователів методистів

У селищах, містах **60 %** керівників/вихователів-методистів вважають за необхідне втручатись у процес розроблення календарного плану вихователя, тоді як у сільській місцевості **61 %** педагогів дотримується протилежної думки (рис. 1.14).

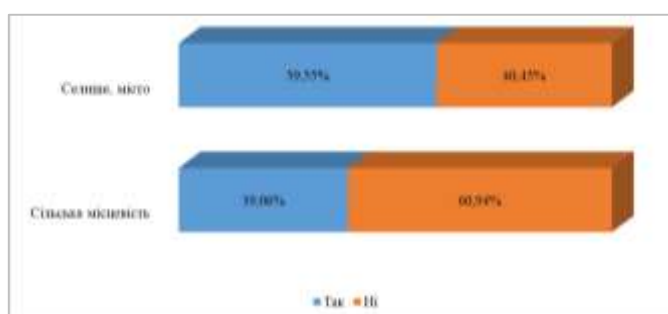

Рис. 1.14. Чи вважають керівники за необхідне втручатись у процес розроблення вихователями календарних планів: результати анкетування керівників/вихователів методистів (за місцем розташування ЗДО)

Серед керівників/вихователів-методистів ЗДО, які визнали, що втручаються у процес розроблення календарного плану, **більше третини надають вихователям указівки, за якими розробками календарних планів вони мають працювати, кожен третій визначає форму календарного планування, а понад 20 % визначають освітню програму, за якою повинен працювати вихователь.**

Близько 8 % респондентів надали іншу відповідь, розуміючи під таким втручанням поради вихователям і надання їм відповідних рекомендацій, спільне обговорення на педагогічній раді тощо (рис. 1.15).

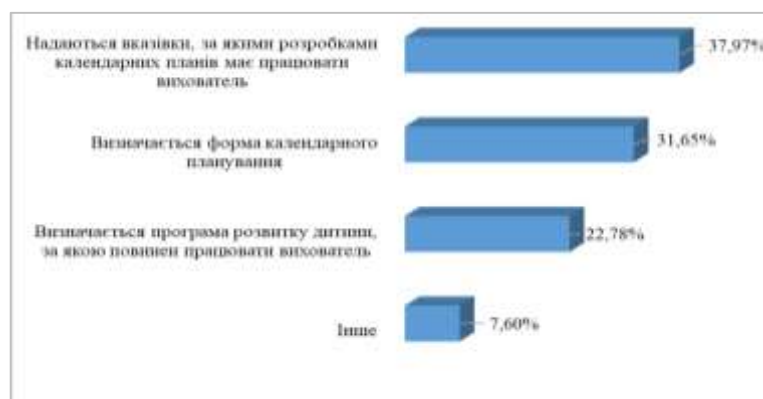

Рис. 1.15. Втручання керівництва у процес розроблення вихователями календарних планів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У *селищах, містах* більша кількість керівників/вихователів-методистів ЗДО втручання керівництва у процес розроблення календарного плану розглядає як надання вказівок, за якими розробками календарних планів має працювати вчитель (42 %), та визначення форми календарного планування (кожен третій), тоді як у *сільській місцевості 30 % педагогів (кожен п'ятий – селищ, міст)* віддають перевагу визначенню освітньої програми, за якою повинен працювати вихователь (рис. 1.16).

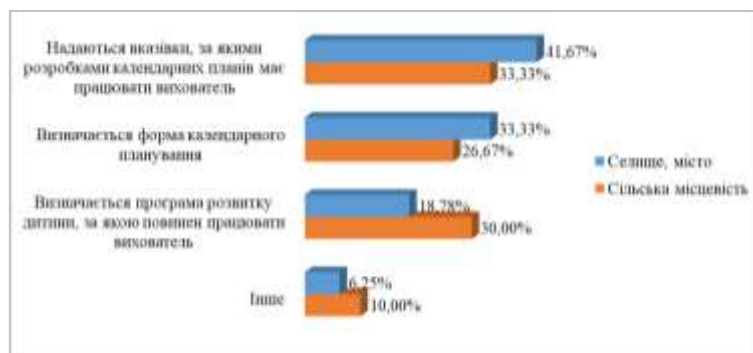

Рис. 1.16. Втручання керівництва у процес розроблення вихователями календарних планів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

1.2. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі

Переважає більшість керівників/вихователів-методистів ЗДО (88 %) зазначили, що під час освітнього процесу в дистанційній формі всі або майже всі вихователі надсилають батькам дітей матеріали для роботи з дітьми. Проте менша кількість респондентів (дві третини) указали на те, що всі або майже всі вихователі надсилають батькам свої записані відеозаняття або посилання на відеозаняття, знайдені в інтернеті, та проводять онлайн-заняття (рис. 1.17).

Рис. 1.17. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

За свідченням керівників/вихователів-методистів ЗДО, як у *селищах, містах (83 %)*, так і в *сільській місцевості (92 %)* освітній процес у дистанційній формі здійснюється переважно шляхом надсилання батькам матеріалів для роботи з дітьми. Разом із тим у *сільській місцевості частіше проводяться онлайн-заняття та надсилаються батькам посилання на відеозаняття, знайдені в інтернеті (77%)*, ніж у *селищах, містах (60 %)* – рис. 1.18.

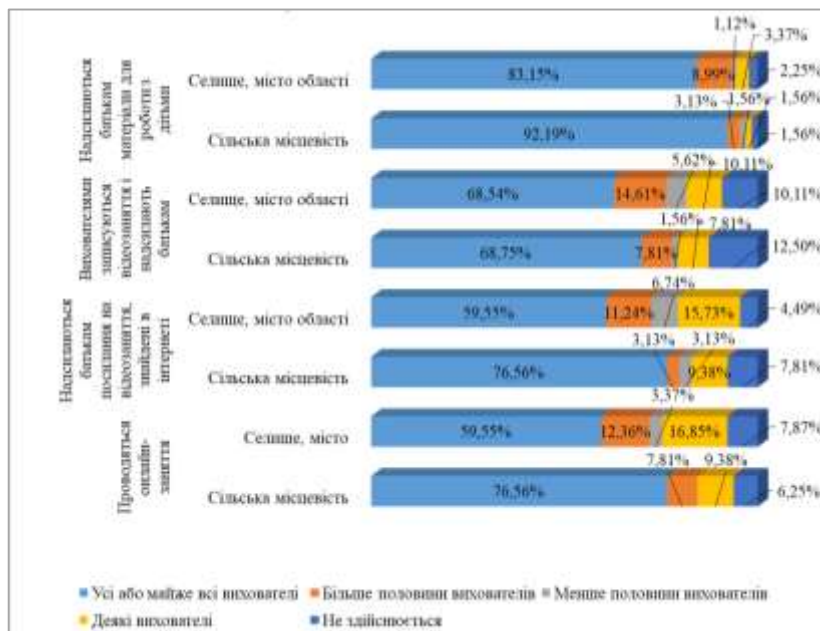

Рис. 1.18. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

У межах анкетування керівникам/вихователям-методистам ЗДО було запропоновано оцінити за 5-бальною шкалою окремі аспекти діяльності вихователів під час освітнього процесу в сучасних умовах.

Більше третини керівників/вихователів-методистів ЗДО охарактеризували **найвищим** балом доцільне використання вихователями наочності, дидактичних матеріалів, наявність сюрпризного моменту, цікаву мотивацію дитячих видів діяльності, близько 30 % – використання прийомів для попередження втоми, дозування обсягу поданих матеріалів.

Нижчу оцінку респонденти надали раціональному використанню часу, чергуванню видів діяльності дітей, оптимальному темпу занять і гнучкому та варіативному застосуванню форм і методів організації освітнього процесу (понад 60 % охарактеризували ці показники 4 балами) – рис. 1.19.

Рис. 1.19. Оцінка керівниками/вихователями-методистами діяльності вихователів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Керівники/вихователі-методисти ЗДО *селищ, міст* на більш високому рівні оцінили діяльність вихователів за всіма запропонованими складовими. Зокрема, **43 %** педагогів *селищ, міст* охарактеризували **найвищим балом наявність сюрпризного моменту, цікаву мотивацію дитячих видів діяльності, а кожен п'ятий – гнучке та варіативне застосування форм і методів організації освітнього процесу**, тоді як у *сільській місцевості* таку оцінку зазначеним характеристикам діяльності вихователів надав **кожен четвертий** респондент.

За іншими складовими різниця у відповідях респондентів була менш суттєвою (**менше 5 %**) – рис. 1.20.

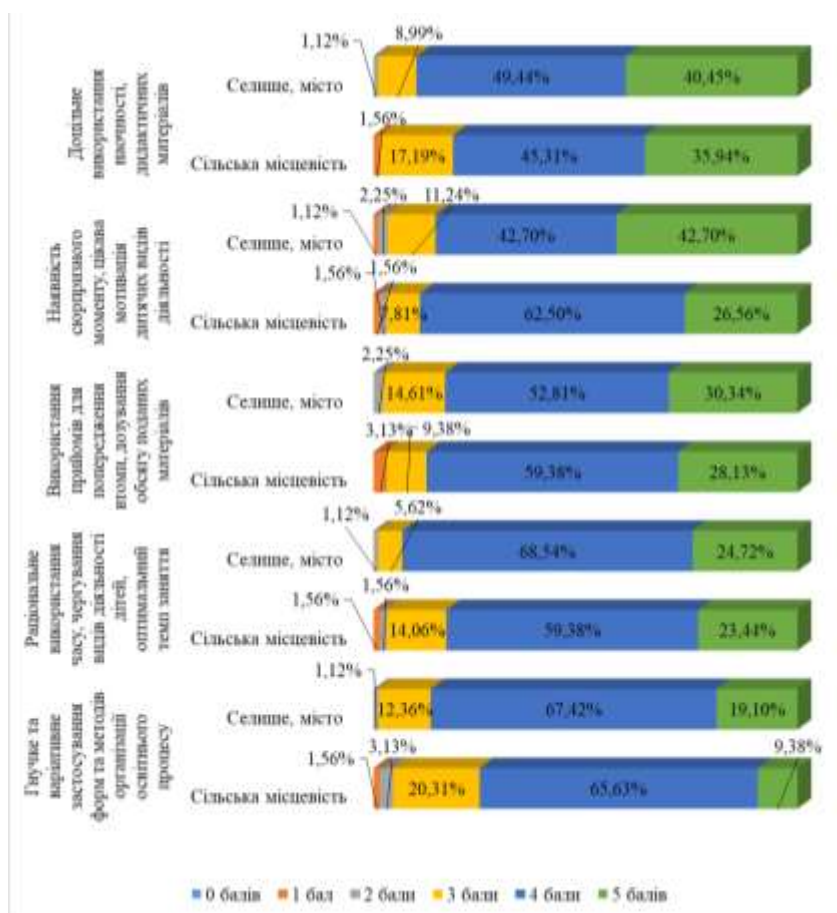

Рис. 1.20. Оцінка керівниками/вихователями-методистами діяльності вихователів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Серед показників *реалізації особистісно орієнтованого підходу* **більше половини** керівників/вихователів-методистів охарактеризували **найвищим балом за 5-бальною шкалою заохочення та відзначення успіхів, більше третини – свободу вибору матеріалів і надання можливостей для самореалізації, а кожен четвертий – активізацію кожної дитини.**

Однак **понад 60 %** респондентів оцінили **4 балами** використання вихователями під час освітнього процесу в дистанційній формі **диференційованих завдань.**

Найнижчу оцінку педагоги надали **роботі в групах, парах: кожен третій** охарактеризував цей показник **3 або 4 балами** (рис. 1.21).

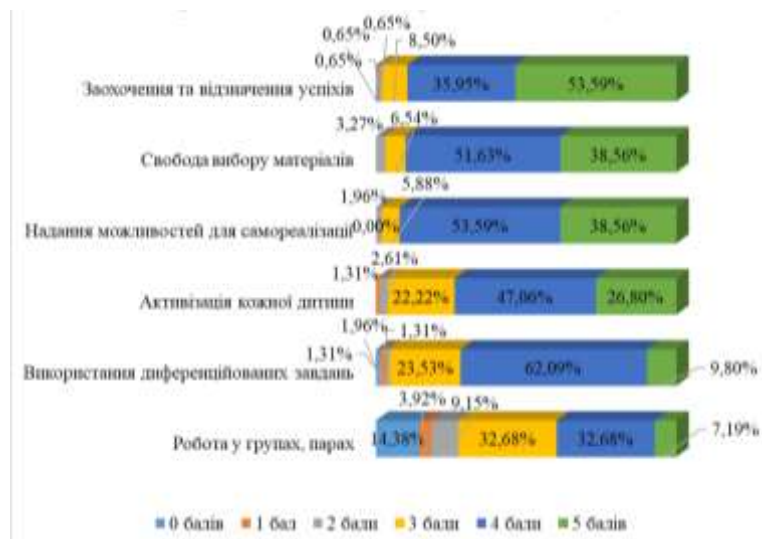

Рис. 1.21. Оцінка керівниками/вихователями-методистами реалізації особистісно орієнтованого підходу: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Серед характеристик реалізації особистісно орієнтованого підходу вихователями більша кількість керівників/вихователів-методистів *селищ, міст* охарактеризувала **найвищим** балом заохочення та відзначення успіхів (55%), свободу вибору матеріалів (42 %), надання можливостей для самореалізації (42 %). Проте в *сільській місцевості* педагоги надали вищі оцінки активізації кожної дитини (28 % – 5 балів, кожен другий – 4 бали).

Незалежно від *місця розташування ЗДО* учасники опитування найнижче оцінили використання диференційованих завдань (кожен десятий у селищах, містах області та кожен одинадцятий у сільській місцевості – 5 балів) і роботу в групах, парах (відповідно 7 % і 8 %) – рис. 1.22.

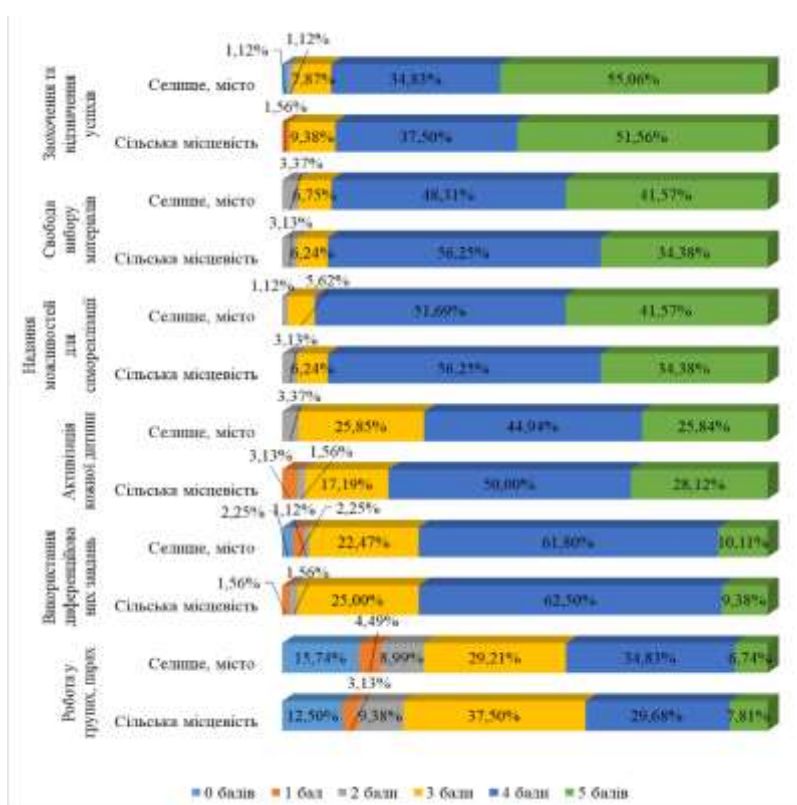

Рис. 1.22. Оцінка керівниками/вихователями-методистами реалізації особистісно орієнтованого підходу: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Серед показників *реалізації інтегрованого підходу* керівники/вихователі-методисти **найвище** оцінили урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей (понад 40 % – 5 балів).

Більше третини респондентів надали таку оцінку змінам видів діяльності дітей, активізації розумової діяльності дітей, кожен третій – включенню попереднього досвіду дітей в освітній процес, творчій співпраці та взаємодії між дітьми та педагогами, ретельному відбору програмового змісту й завдань, близько 30 % – різноманітності варіативного дидактичного матеріалу.

Найнижчу оцінку (кожен третій – 3 бали) респонденти надали поєднанню індивідуальних і групових форм роботи з дітьми (рис. 1.23).

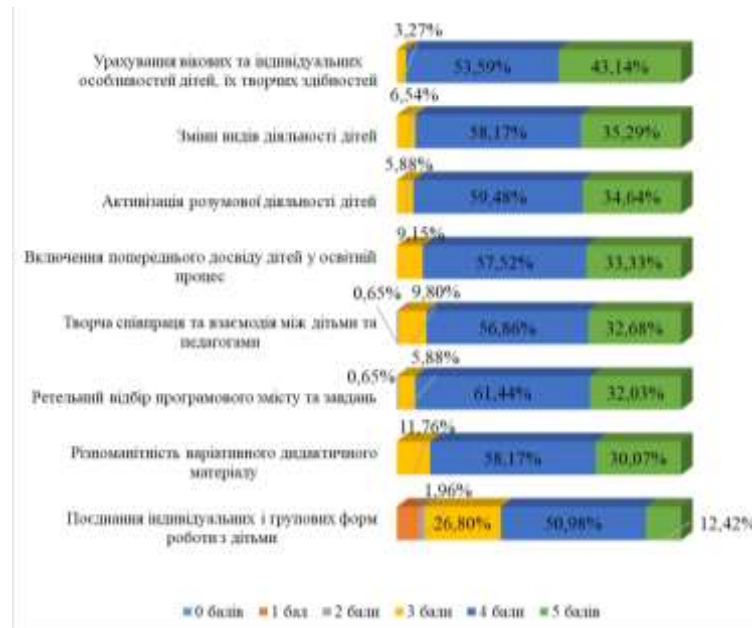

Рис. 1.23. Оцінка керівниками/вихователями-методистами реалізації інтегрованого підходу: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У селищах, містах керівники/вихователі-методисти ЗДО оцінили **всі** показники *реалізації інтегрованого підходу* вихователями вище, ніж у сільській місцевості. Зокрема, більша кількість педагогів ЗДО селищ, міст, ніж у сільській місцевості, охарактеризувала **найвищим** балом урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей (47 %), зміни видів діяльності дітей (38 %), активізацію розумової діяльності дітей (39 %), включення попереднього досвіду дітей в освітній процес (37 %), різноманітність варіативного дидактичного матеріалу (кожен третій). За іншими складовими різниця у відповідях респондентів була менш суттєвою (**менше 5 %**) – рис. 1.24.

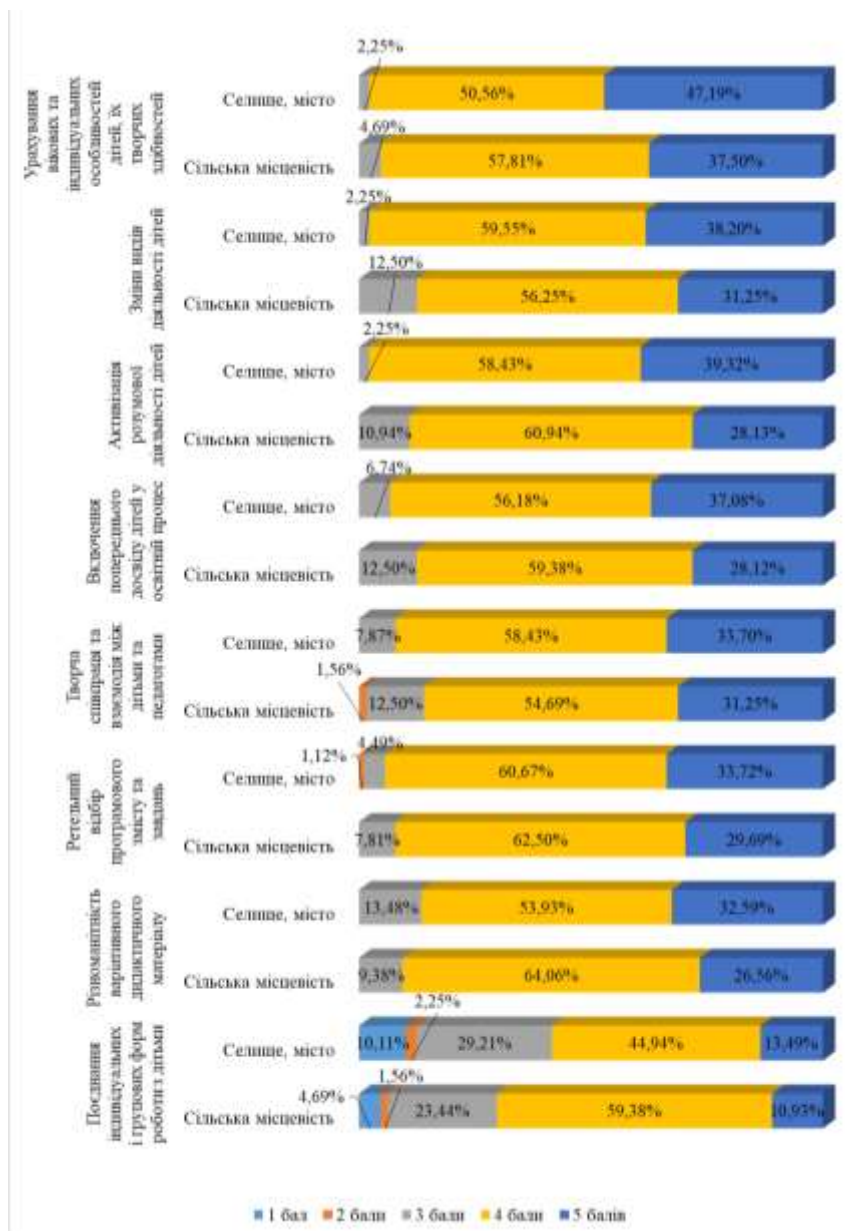

Рис. 1.24. Оцінка керівниками/вихователями-методистами реалізації інтегрованого підходу: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

1.3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності

Керівники/вихователі-методисти ЗДО зазначили, що **найчастіше інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) використовуються в закладі дошкільної освіти з метою пошуку матеріалів для самоосвіти (97 %), підготовки до проведення занять (97 %) та підготовки документації (86 %).**

Майже три чверті респондентів віддають перевагу використанню ІКТ для **розроблення матеріалів методичних заходів, обміну досвідом, проведення свят і розваг, мультимедійного супроводу під час занять, проведення моніторингу, близько 70 % – спілкування у фаховій спільноті.**

Менша увага в ЗДО приділяється **створенню електронної бази матеріалів (57 %), власного портфолію (48 %) та портфолію вихованців (29 %) – рис. 1.25.**

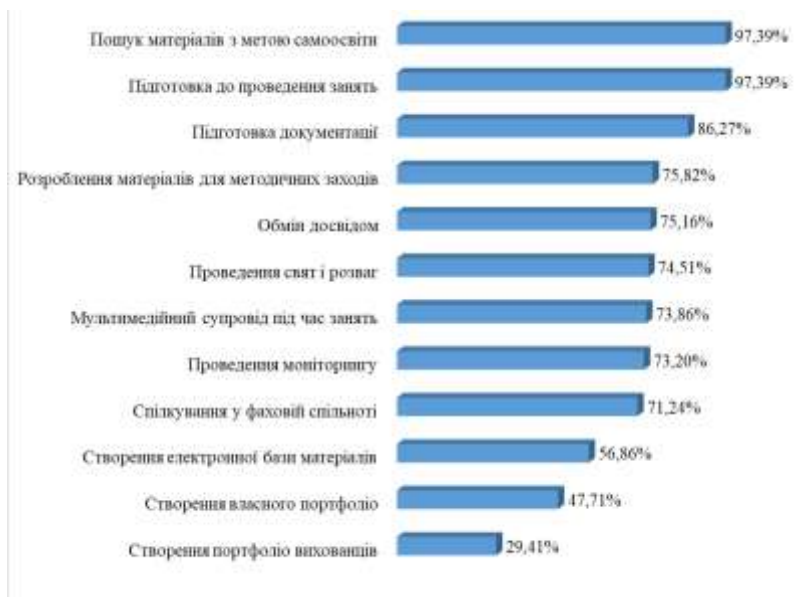

Рис. 1.25. Мета, з якою використовуються ІКТ в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

За свідченням керівників/вихователів-методистів ЗДО як у *селищах, містах*, так і в *сільській місцевості*, ІКТ **найчастіше** використовуються з метою пошуку матеріалів для самоосвіти, підготовки до проведення занять, підготовки документації (понад 80 %).

Однак у *селищах, містах частіше* ІКТ застосовуються для розроблення матеріалів для методичних заходів, обміну досвідом (більше 80 %), мультимедійного супроводу під час занять, проведення моніторингу, спілкування у фаховій спільноті (близько три чверті), створення електронної бази матеріалів (близько 60 %), власного портфоліо (кожен другий) та портфоліо вихованців (кожен третій) – рис. 1.26.

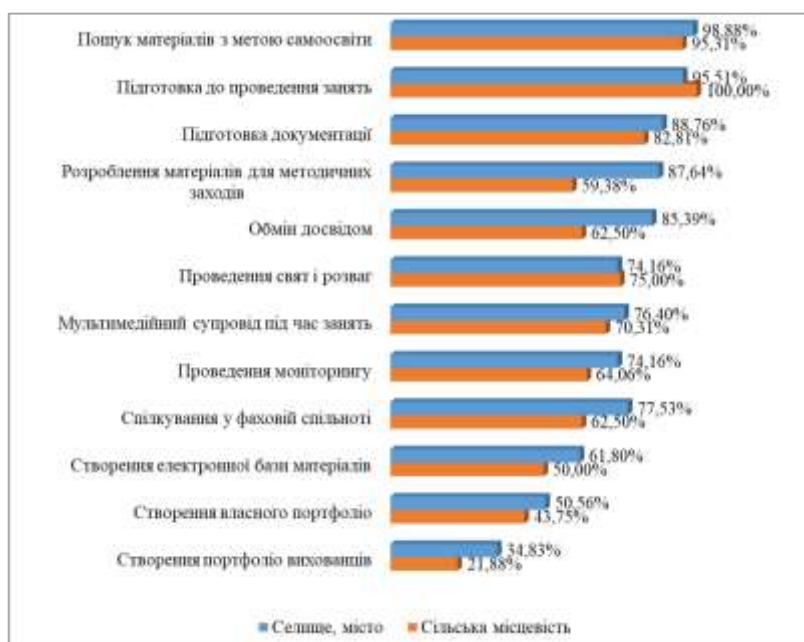

Рис. 1.26. Мета, з якою використовуються ІКТ в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Понад дві третини керівників/вихователів-методистів ЗДО зазначили, що **всі** або **майже всі** вихователі *під час підготовки до занять* використовують такі програми й онлайн-сервіси, як відеохостинг YouTube та прикладні програми загального призначення (MS Word, MS Power Point, MS Paint).

Кожен другий респондент указав на застосування **всіма** або **майже всіма** вихователями Google Презентацій, **понад 40 %** – Google Документів.

Разом із тим **близько 30 %** учасників опитування визнали, що вихователі взагалі не використовують Google Форми, **більше половини** – онлайн-сервіс Google Classroom та інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ Learning Apps (рис. 1.27).

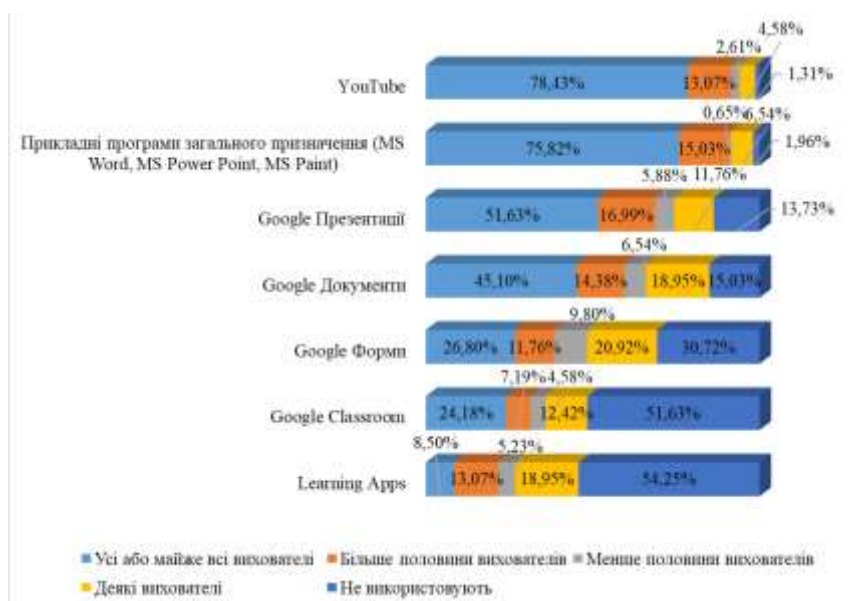

Рис. 1.27. Програми та онлайн-сервіси, яким віддають перевагу вихователі під час підготовки до занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Як показали результати опитування керівників/вихователів-методистів ЗДО, вихователі закладів дошкільної освіти *сільської місцевості частіше* використовують різні програми та онлайн-сервіси *під час підготовки до занять*. Зокрема, **понад 80 %** респондентів у *сільській місцевості* зазначили, що **всі** або **майже всі** вихователі використовують відеохостинг YouTube, **близько 80 %** – прикладні програми загального призначення, зокрема *MS Word, MS Power Point, MS Paint*, **більше 50 %** – Google Презентації, **кожен дев'ятий** – Learning Apps. Але в *селищах, містах* **всі** або **майже всі** вихователі *частіше* застосовують Google Документи (**47 %**) та Google Форми (**28 %**).

Незалежно від місця розташування ЗДО **кожен четвертий** респондент визнав, що **всі** або **майже всі** вихователі використовують Google Classroom (рис. 1.28).

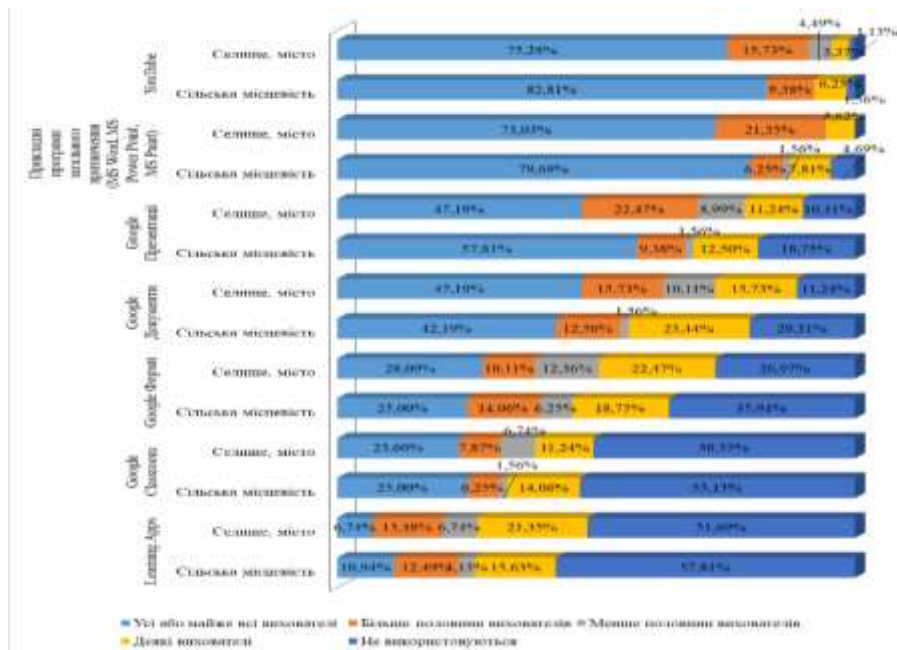

Рис. 1.28. Програми та онлайн-сервіси, яким віддають перевагу вихователі під час підготовки до занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Керівники/вихователі-методисти ЗДО засвідчили, що під час проведення занять **усі** або **майже всі** вихователі **найчастіше** використовують відеохостинг YouTube та прикладні програми загального призначення, зокрема MS Word, MS Power Point, MS Paint (близько 70 %).

Близько 40 % респондентів відповіли, що **усі** або **майже всі** вихователі віддають перевагу використанню сервісів для проведення відеоконференцій Zoom, Google Meet, кожен четвертий – Google Classroom.

Однак **лише половина** учасників дослідження вказали на те, що вихователі застосовують онлайн-сервіс для зворотного зв'язку Google Форми, а **понад 60 %** – узагалі не використовують у роботі з дітьми Learning Apps (рис. 1.29).

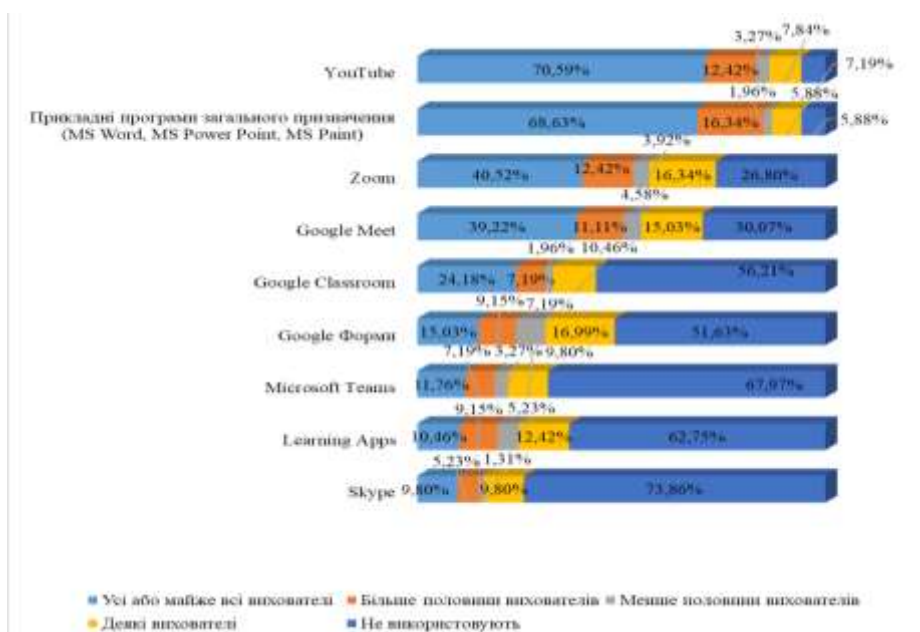

Рис. 1.29. Програми та онлайн-сервіси, яким віддають перевагу вихователі під час проведення занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Більша кількість керівників/вихователів-методистів у ЗДО сільської місцевості, ніж у селищах, містах, зазначила, що всі або майже всі вихователі використовують під час занять наведені вище програми та онлайн-сервіси. Зокрема, понад 70 % респондентів указали на застосування всіма або майже всіма педагогами прикладних програм загального призначення (MS Word, MS Power Point, MS Paint), відеохостингу YouTube, 42 % – Zoom, 42 % – Google Meet, 28 % – Google Classroom, кожен п'ятий – Google Форм, а кожен восьмий – Learning Apps.

Разом із тим лише кожен дев'ятий респондент у селищах, містах визнав, що всі або майже всі вихователі віддають перевагу застосуванню Google Форм, а кожен дванадцятий – Learning Apps (рис. 1.30).

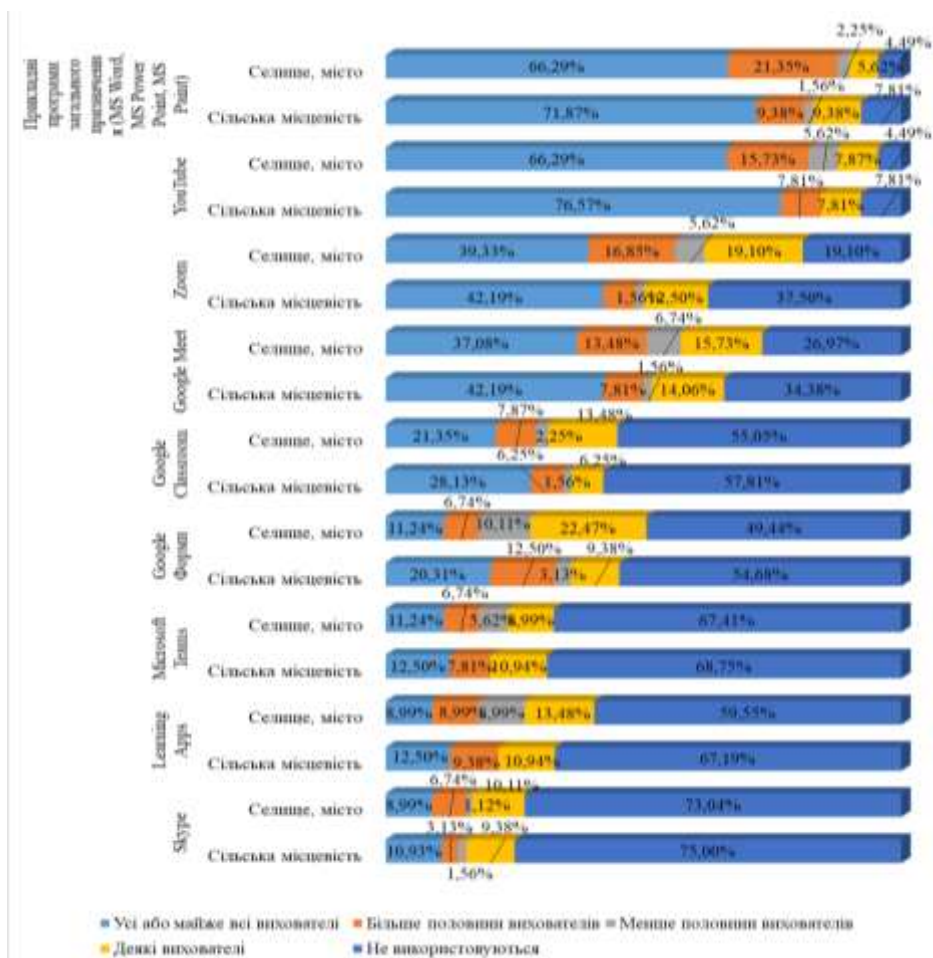

Рис. 1.30. Програми та онлайн-сервіси, яким віддають перевагу вихователі під час проведення занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі керівники/вихователі-методисти ЗДО висловили задоволеність якістю занять у дистанційній формі, які проводять вихователі. При цьому більше половини – частково (рис. 1.31).

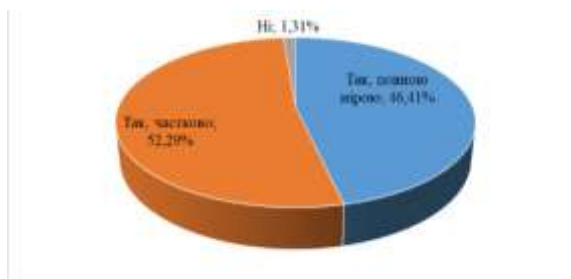

Рис. 1.31. Задоволеність якістю занять у дистанційній формі: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У сільській місцевості більша кількість керівників/вихователів-методистів ЗДО (**понад 50 %**), ніж у селищах, містах (**43 %**), повною мірою задоволена якістю занять, які проводять вихователі в дистанційній формі (рис. 1.32).

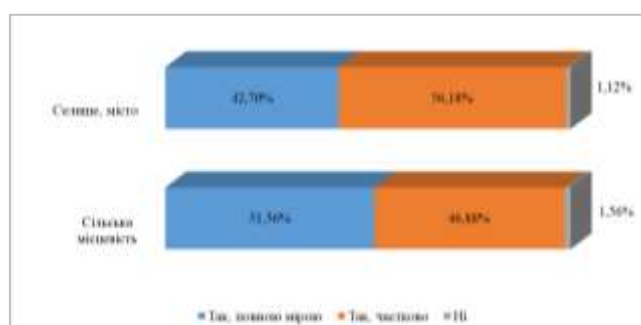

Рис. 1.32. Задоволеність якістю занять у дистанційній формі: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Понад 90 % керівників/вихователів-методистів визнали, що вихователі використовують освітні ресурси та медіаресурси у своїй діяльності, а **більше 80 % розробляють власні освітні ресурси** (рис. 1.33).

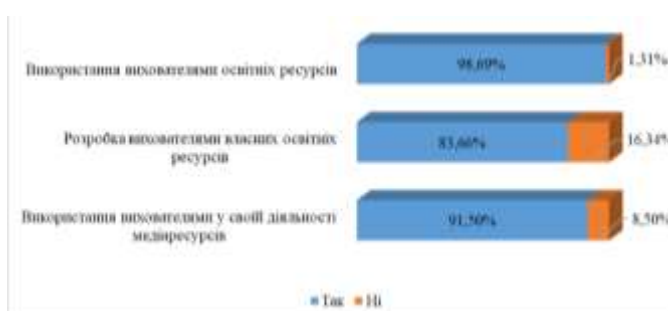

Рис. 1.33. Використання вихователями освітніх ресурсів і медіаресурсів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Майже всі респонденти незалежно від місця розташування ЗДО відповіли, що вихователі використовують у своїй діяльності освітні ресурси. У ЗДО селищ, міст **понад 90 %** керівників/вихователів-методистів указали на розроблення вихователями власних освітніх ресурсів і використання медіаресурсів. Разом із тим у сільській місцевості суттєва кількість респондентів визнала, що вихователями в закладах освіти не розробляються власні освітні ресурси (28 %) та не використовуються медіаресурси (кожен восьмий) – рис. 1.34.

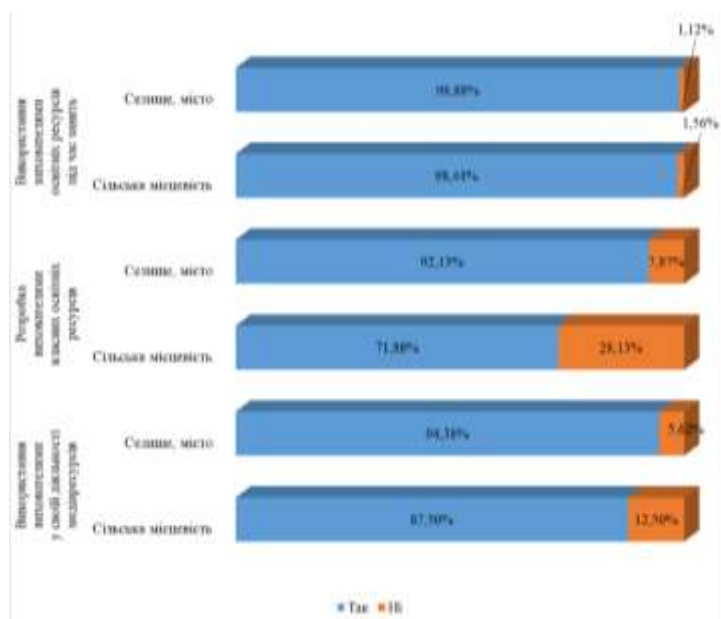

Рис. 1.34. Використання вихователями освітніх ресурсів і медіаресурсів: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Як показали результати анкетування керівників/вихователів-методистів ЗДО, усі або майже всі вихователі з освітніх ресурсів **найчастіше** використовують відеоматеріали (87 %), **рідше** – презентації (близько 70 %), аудіоматеріали та електронні дидактичні демонстраційні матеріали (понад 60 %).

Проте **кожен дев'ятий** учасник опитування зазначив, що лише **деякі** вихователі застосовують інтерактивні завдання, а **13 %** узагалі не використовують їх (рис. 1.35).

Рис. 1.35. Використання вихователями освітніх ресурсів під час занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У сільській місцевості більша кількість керівників/вихователів-методистів ЗДО зазначила, що **всі** або **майже всі** вихователі використовують під час занять відеоматеріали (89 %), презентації (70 %), аудіоматеріали (66 %) та інтерактивні завдання (55 %), тоді як у селищах, містах 65 % респондентів указали на використання **всіма** або **майже всіма** вихователями електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (рис. 1.36).

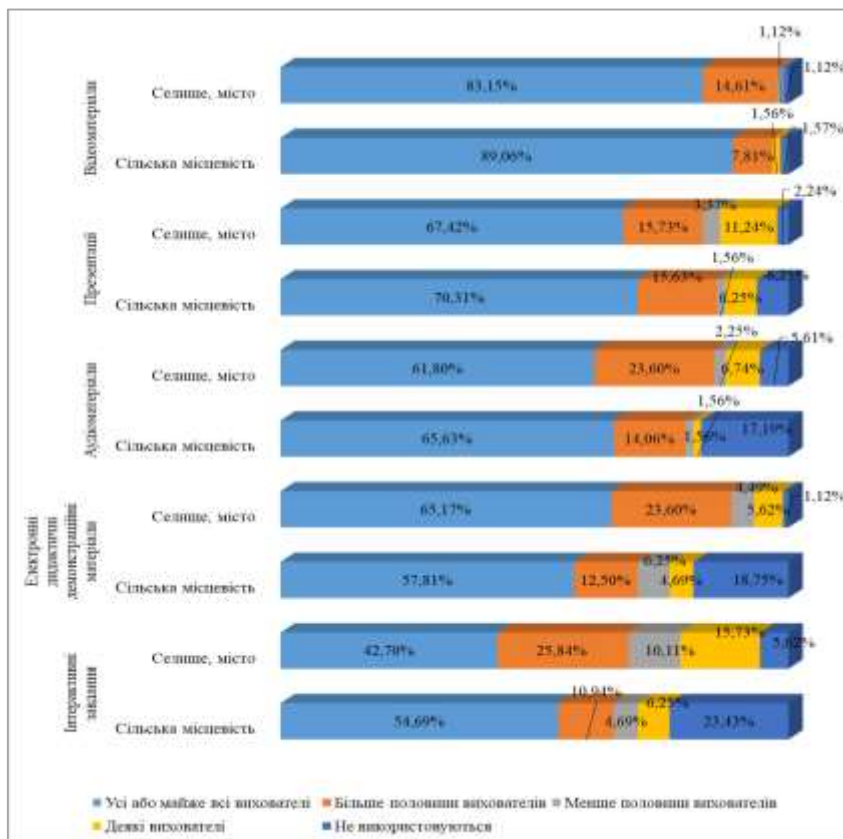

Рис. 1.36. Використання вихователями освітніх ресурсів під час занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

До причин, через які вихователі не використовують освітні ресурси, **кожен другий** респондент відніс недостатність практичних навичок, **більше третини** – відсутність технічних можливостей.

Кожен восьмий керівник/вихователь-методист визнав, що не вимагає від вихователів застосовувати освітні ресурси під час занять (рис. 1.37).

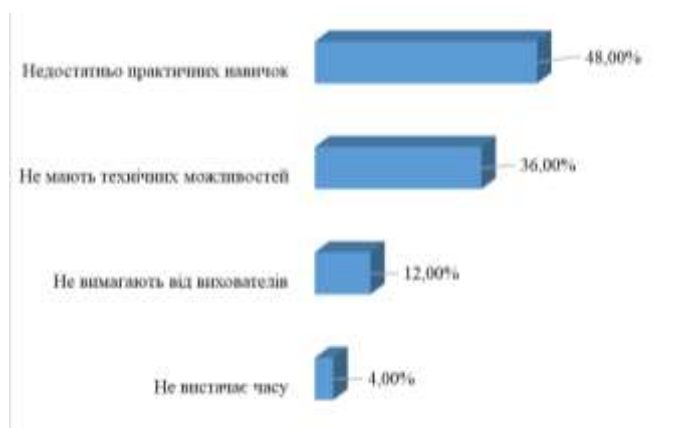

Рис. 1.37. Причини, через які вихователі не використовують освітні ресурси під час занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Серед причин, через які вихователі не використовують освітні ресурси, **кожен другий** керівник/вихователь-методист ЗДО сільської місцевості вказав на недостатність практичних навичок вихователів, тоді як **близько 40 %** педагогів ЗДО селищ, міст указали на відсутність технічних можливостей. Більша кількість учасників опитування в сільській місцевості (**кожен четвертий**)

визнала, що не вимагає від вихователів використовувати освітні ресурси (рис. 1.38).

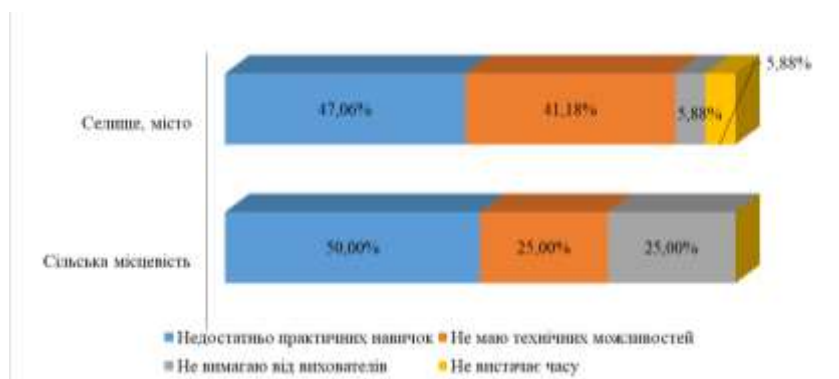

Рис. 1.38. Причини, через які вихователі не використовують освітні ресурси під час занять: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Більше половини керівників/вихователів-методистів ЗДО засвідчили, що **всі** або **майже всі** вихователі мають власні розробки занять і презентації. **Кожен другий** респондент указав на наявність у **всіх** або **майже в усіх** вихователів власних дидактичних матеріалів.

Однак **кожен п'ятий** учасник опитування зазначив, що лише деякі вихователі використовують створені ними інтерактивні завдання, а **кожен третій** відповів, що вихователі такі завдання взагалі не розробляють (рис. 1.39).

Рис. 1.39. Розроблені вихователями власні освітні ресурси: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У селищах, містах більша кількість керівників/вихователів-методистів ЗДО, ніж у сільській місцевості, указала на наявність у **всіх** або **майже в усіх** вихователів власних розробок занять (близько 60 %), дидактичних матеріалів (кожен другий), інтерактивних завдань (28 %).

Незалежно від місця розташування ЗДО **кожен другий** респондент зазначив, що **всі** або **майже всі** вихователі розробляють власні презентації (рис. 1.40).

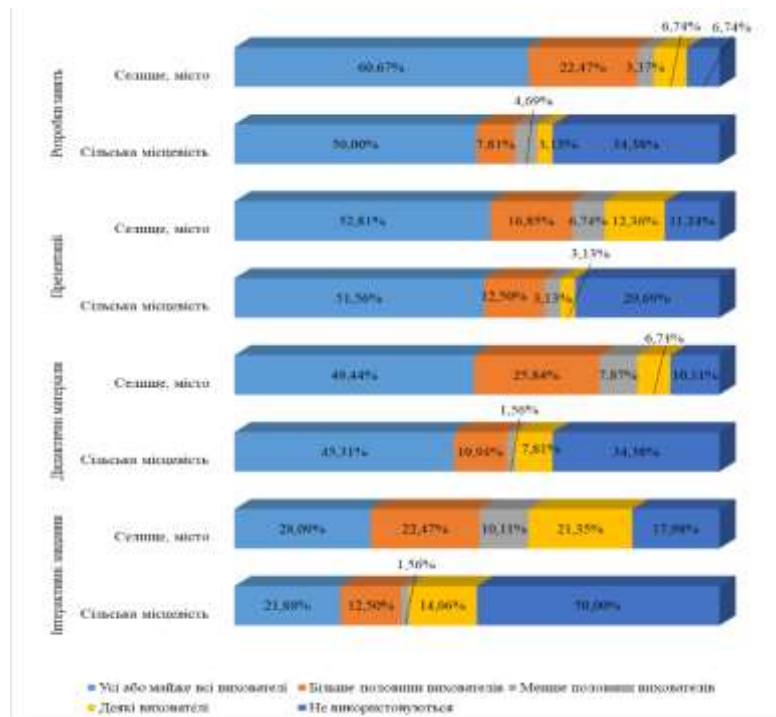

Рис. 1.40. Розроблені вихователями власні освітні ресурси: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

До причин, через які вихователі не розробляють власні освітні ресурси, понад 40 % респондентів віднесли недостатність практичних навичок, **кожен четвертий** – відсутність технічних можливостей. **Кожен п'ятий** керівник/вихователь-методист вважає, що вихователям вистачає наявних освітніх ресурсів, а **кожен десятий** не вимагає їх розробки від вихователів (рис. 1.41).

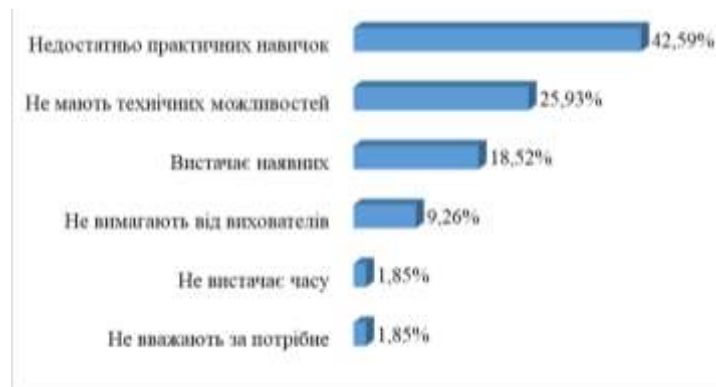

Рис. 1.41. Причини, через які вихователі не розробляють власні освітні ресурси: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Кожен другий керівник/вихователь-методист ЗДО сільської місцевості зазначив, що вихователі не розробляють власні освітні ресурси через недостатній рівень практичних навичок, тоді як **кожен четвертий** респондент у селищах, містах визнав, що не вимагає їх розробки від вихователів.

Також **кожен четвертий** керівник/вихователь-методист ЗДО селищ, міст і **28 %** сільської місцевості указали на відсутність у вихователів технічних можливостей (рис. 1.42).

Рис. 1.42. Причини, через які вихователі не розробляють власні освітні ресурси: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Серед медіаресурсів (офіційних сайтів, інтернет-видань, методичних блогів, YouTube-каналів), які використовують вихователі у своїй роботі, **найчастіше** керівники-вихователі-методисти ЗДО називали:

- Дитячий онлайн-садок НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років;
- сайти:
 - ✓ Міністерства освіти і науки України, зокрема рубрика «Сучасне дошкілля під крилами захисту»;
 - ✓ КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»;
 - ✓ видавництва «Шкільний світ»;
- національна освітня платформа «Всеосвіта», зокрема інформаційний комікс для дітей «Поради від захисника України»;
- цифрові видавництва:
 - ✓ MCFR;
 - ✓ «Експертус», зокрема електронний журнал «Методична скарбничка вихователя»;
- освітня платформа «На урок»;
- YouTube-канал «З любов'ю до дітей»;
- Telegram-канал «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей.

До причин, через які вихователі не використовують медіаресурси у своїй діяльності, **кожен третій** керівник/вихователь-методист відніс відсутність технічних можливостей, недостатність практичних навичок, **кожен шостий** – брак часу.

Кожен шостий респондент не вимагає від вихователів використовувати медіаресурси, а **кожен дванадцятий** не вважає це за потрібне (рис. 1.43).

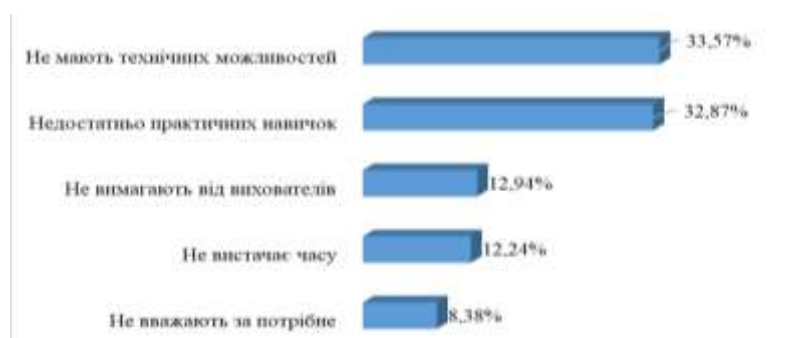

Рис. 1.43. Причини, через які вихователі не використовують медіаресурси у своїй діяльності: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

У сільській місцевості більша частина керівників/вихователів-методистів ЗДО (більше третини) зазначила, що вихователі не використовують у своїй діяльності медіаресурси через відсутність технічних можливостей, а в селищах, містах (38 %) – через недостатній рівень практичних навичок.

Кожен п'ятий респондент у селищах, містах визнав, що не вимагає від вихователів застосовувати медіаресурси у своїй діяльності (рис. 1.44).

Рис. 1.44. Причини, через які вихователі не використовують медіаресурси у своїй діяльності: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

1.4. Комунікація з батьками вихованців

Майже всі керівники/вихователі-методисти задоволені рівнем комунікації вихователів із батьками вихованців у закладі. При цьому більшість (близько 60 %) – частково (рис. 1.45).

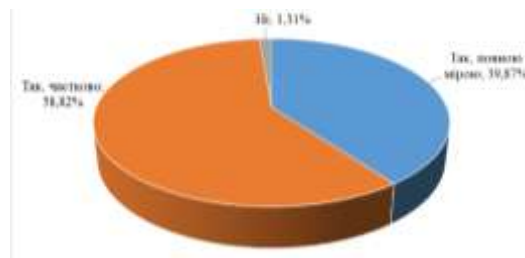

Рис. 1.45. Задоволеність рівнем комунікації вихователів із батьками вихованців: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Керівники/вихователі-методисти ЗДО задоволені рівнем комунікації з батьками вихованців незалежно від місця розташування ЗДО. Однак у сільській місцевості більша кількість респондентів (45 %) висловила задоволення комунікацією з батьками дітей повною мірою, ніж у селищах, містах (більше третини) – рис. 1.46.

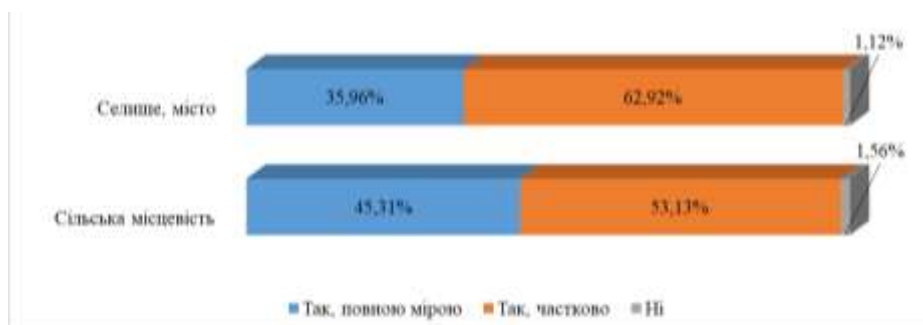

Рис. 1.46. Задоволеність рівнем комунікації вихователів із батьками вихованців: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Понад **90 %** керівників/вихователів-методистів ЗДО вважають ефективними засобами для комунікації з батьками вихованців месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) і телефонний зв'язок, а майже дві третини – сайт закладу дошкільної освіти.

Більше половини респондентів до таких засобів віднесли сервіси для проведення онлайн-конференцій (Zoom, Google Meet), соціальну мережу Facebook, **близько 40 %** – SMS-повідомлення, **кожен третій** – електронну пошту, **кожен четвертий** – Google Classroom, **кожен одинадцятий** – Skype.

Разом із тим лише **кожен шостий** керівник/вихователь-методист ЗДО вбачає роль сервісів зворотного зв'язку, зокрема Google Форм, в організації ефективної комунікації з батьками вихованців (рис. 1.47).

Рис. 1.47. Засоби для комунікації з батьками вихованців, які педагоги вважають ефективними: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування ЗДО **переважна більшість** керівників/вихователів-методистів ЗДО ефективними засобами комунікації з батьками вихованців вважають месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) і телефонний зв'язок.

У селищах, містах значно більша кількість респондентів, ніж у сільській місцевості, до таких засобів комунікації віднесла сайт закладу дошкільної освіти (близько три чверті), платформи Zoom (понад 60 %) і Google Meet (більше половини), онлайн-сервіс Google Classroom (30 %) і Google Форми (кожен п'ятий).

Разом із тим у сільській місцевості лише **близько 40 %** респондентів ефективними засобами комунікації з батьками вихованців назвали онлайн-сервіси для проведення відеоконференцій Zoom і Google Meet, а **кожен дев'ятий** – Google Форми (рис. 1.48).

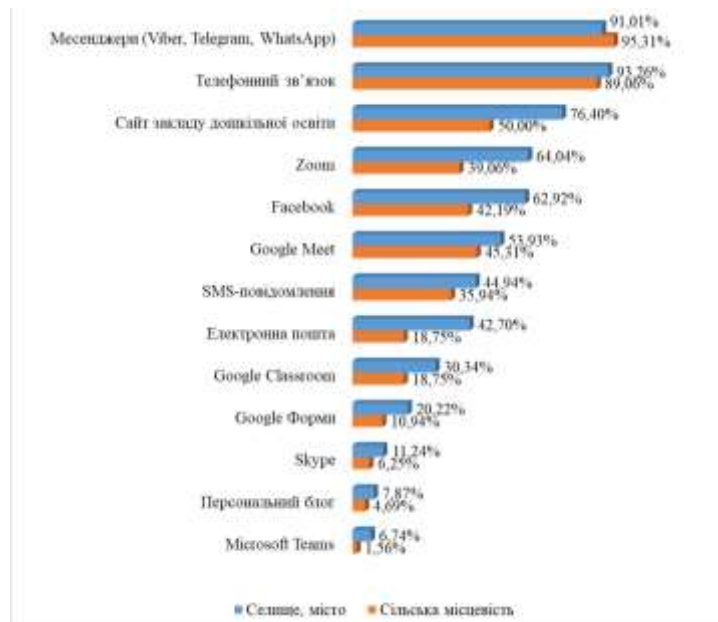

Рис. 1.48. Засоби для комунікації з батьками вихованців, які педагоги вважають ефективними: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Переважна більшість керівників/вихователів-методистів ЗДО зазначила, що серед засобів для комунікації з батьками вихованців у закладах дошкільної освіти віддається перевага месенджерам, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp, (95 %) і телефонному зв'язку (86 %).

Більше половини учасників дослідження вказали на використання в ЗДО сайту закладу освіти, кожен другий – платформи Zoom і соціальної мережі Facebook, близько 40 % – платформи Google Meet, кожен третій – SMS-повідомлень, кожен четвертий – електронної пошти, кожен п'ятий – сервісу Google Classroom.

Однак лише **кожен дев'ятий** респондент акцентував увагу на використанні в роботі з батьками вихованців Google Форм (рис. 1.49).

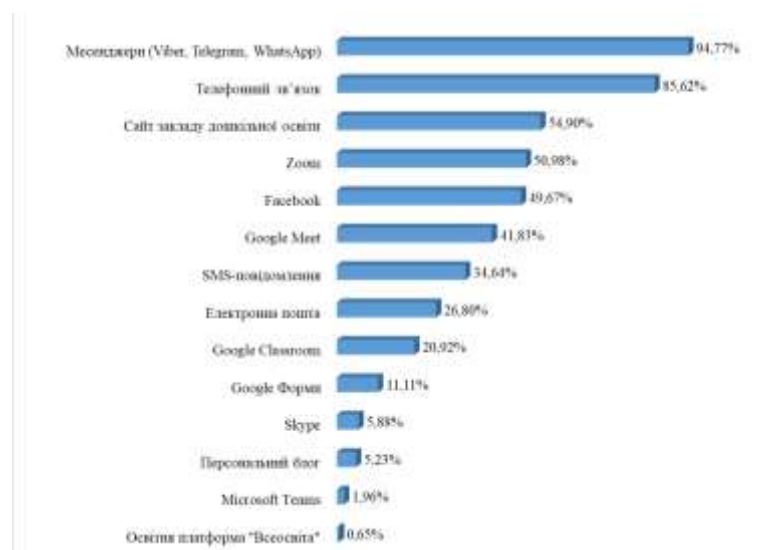

Рис. 1.49. Засоби для комунікації вихователів із батьками вихованців, яким віддається перевага в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування ЗДО переважна більшість керівників/вихователів-методистів ЗДО зазначила, що серед засобів комунікації з батьками вихованців у закладах освіти віддається перевага месенджерам, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp і телефонному зв'язку.

У селищах, містах частіше, ніж у сільській місцевості, використовують сайт закладу освіти (63 %), соціальну мережу Facebook (60 %), платформи для проведення конференцій Zoom (62 %) та Google Meet (44 %). Також у селищах, містах більша кількість респондентів віддає перевагу Google Формам (13 %). У сільській місцевості на застосування Google Форм указав лише **кожен тринадцятий** учасник опитування.

Кожен п'ятий керівник/вихователь-методист ЗДО як у селищах, містах, так і в сільській місцевості відповів, що в закладах освіти використовується онлайн-сервіс Google Classroom (рис. 1.50).

Рис. 1.50. Засоби для комунікації вихователів із батьками вихованців, яким віддається перевага в ЗДО: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

За результатами анкетування керівників/вихователів-методистів ЗДО **найчастіше** вихователі пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми матеріали Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (близько 80 %), рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (60 %) і Дитячого садка онлайн (понад 50 %).

Більше 20 % респондентів указали на використання вихователями матеріалів Телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей, кожен п'ятий – онлайн-школи математики Матема для дошкільнят, кожен шостий – інноваційної платформи Mr.Leader для раннього розвитку дитини (рис. 1.51).

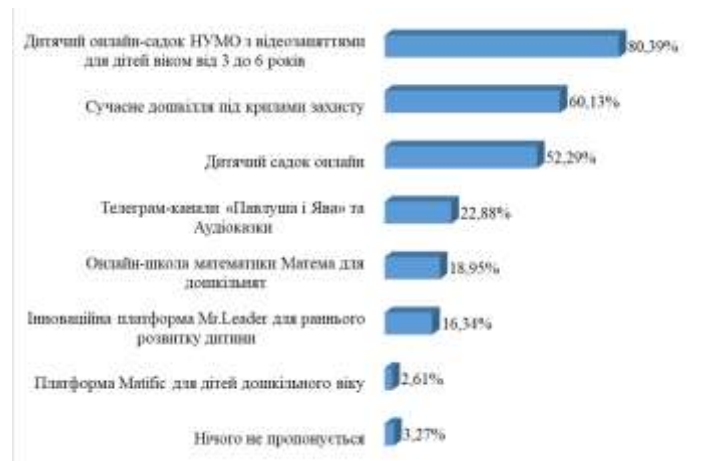

Рис. 1.51. Матеріали, які вихователі пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Як показали результати анкетування керівників/вихователів-методистів ЗДО, у *селищах, містах частіше* вихователі пропонують батькам вихованців різноманітні матеріали для роботи з дітьми. Зокрема, більша кількість учасників опитування в ЗДО *селищ, міст* засвідчила, що в закладах дошкільної освіти використовуються матеріали Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (84 %), рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (70 %) і Дитячого садка онлайн (55 %), Онлайн-школи математики Матема для дошкільнят (кожен четвертий) та інноваційної платформи Mr.Leader для раннього розвитку дитини (кожен п'ятий).

Проте в *сільській місцевості частіше* батькам вихованців пропонуються матеріали Telegram-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей (кожен четвертий) – рис. 1.52.

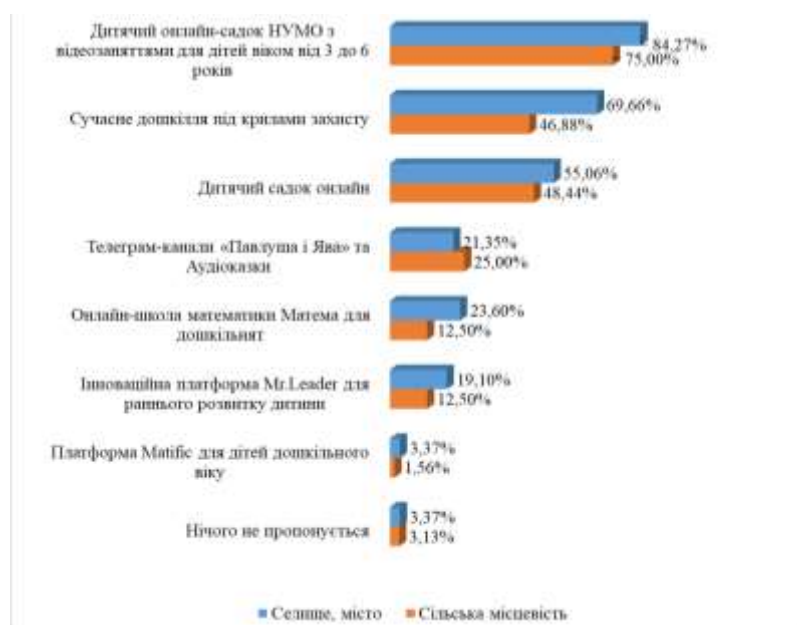

Рис. 1.52. Матеріали, які вихователі пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

1.5. Труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах

До труднощів, із якими найчастіше стикаються вихователі під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, **більше половини** керівників/вихователів-методистів ЗДО віднесли налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками й визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти.

Понад 40 % респондентів акцентували увагу на формуванні у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти, близько 40 % – на організації ігрової діяльності та використанні ІКТ і електронних освітніх ресурсів.

Однак **менша кількість** учасників указали на забезпечення безпечного освітнього середовища (близько 30 %), організацію безпечного психологічного середовища (понад 20 %), вибір методів, форм і засобів організації освітнього процесу (кожен п'ятий).

На думку керівників/вихователів-методистів ЗДО, **найрідше** вихователі стикаються з труднощами, пов'язаними з плануванням освітнього процесу (кожен тринадцятий) – рис. 1.53.

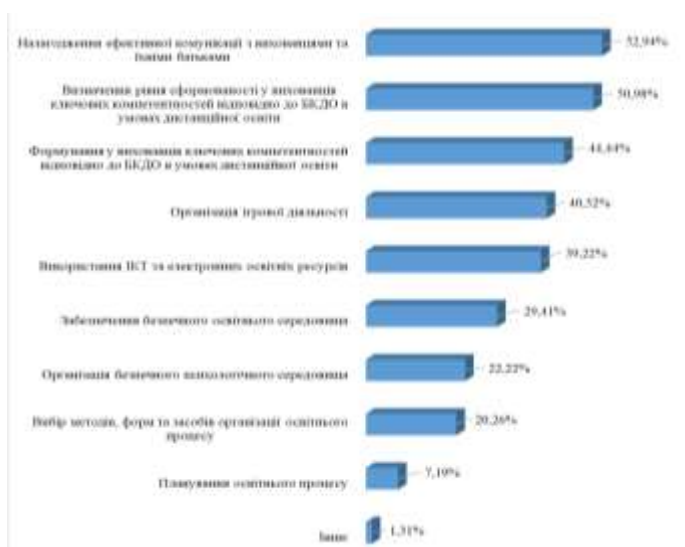

Рис. 1.53. Труднощі, з якими найчастіше стикаються вихователі під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Як зазначили керівники/вихователі-методисти ЗДО, під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах у селищах, містах вихователі **найчастіше** стикаються з труднощами щодо налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками (58 %), визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (57 %), організації ігрової діяльності (43 %), використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів (40 %); у сільській місцевості – щодо формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (47 %), забезпечення безпечного освітнього

середовища (кожен третій) та організації безпечного психологічного середовища (кожен четвертий).

Незалежно від місця розташування ЗДО **кожен п'ятий** учасник опитування вказав на проблему вибору методів, форм і засобів організації освітнього процесу (рис. 1.54).

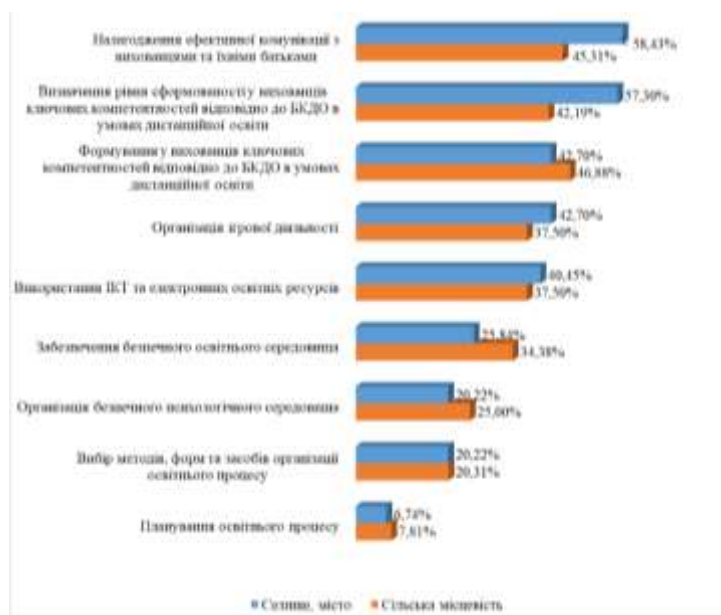

Рис. 1.54. Труднощі, з якими найчастіше стикаються вихователі під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

1.6. Ставлення до проблеми освітніх втрат

На думку керівників/вихователів-методистів ЗДО, **найбільш погіршилися** результати формування в дошкільників рухової (кожен другий – погіршилися або значно погіршилися), комунікативної (48 %) та мовленнєвої компетентностей (46 %).

Разом із тим респонденти в **меншій мірі** оцінили зниження показників сформованості в дітей ігрової (більше третини), соціально-громадянської та художньо-мовленнєвої компетентностей (близько 30 %) – рис. 1.55.

Рис. 1.55. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БКДО: за підсумками анкетування керівників/вихователів-методистів

У селищах, містах більша кількість керівників/вихователів-методистів ЗДО вважає, що **погіршилися** або **значно погіршилися** результати формування в дошкільників таких компетентностей: комунікативної (48 %), мовленнєвої (47 %), ігрової (36 %), соціально-громадянської (31 %), художньо-мовленнєвої (31 %).

Однак у сільській місцевості більше респондентів звернули увагу на **погіршення** або **значне погіршення** показників сформованості рухової компетентності (52 %) – рис. 1.56.

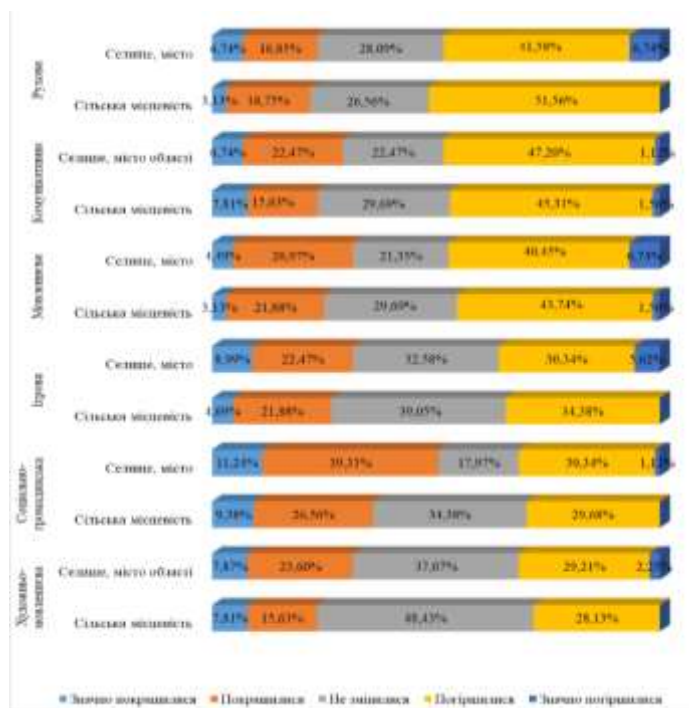

Рис. 1.56. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БКДО: за підсумками анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Понад 20 % керівників/вихователів-методистів ЗДО вважають, що **погіршився** та **значно погіршився** рівень сформованості в дошкільників навичок, орієнтованих на сталий розвиток (27 %), предметно-практичної, технологічної (26 %), сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької (26 %) та здоров'язберезувальної (24 %) компетентностей.

Найменше, на думку респондентів, негативні тенденції позначилися на формуванні в дітей мистецько-творчої (18 %), особистісної (16 %) та природничо-екологічної (16 %) компетентностей – рис. 1.57.

Рис. 1.57. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БҚДО: за підсумками анкетування керівників/вихователів-методистів

На думку **більшої кількості** учасників опитування в *селищах, містах, погіршилися* або **значно погіршилися** результати формування у вихованців ЗДО сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької (27 %), здоров'язбережувальної (27 %), мистецько-творчої (кожен п'ятий), особистісної (18 %), природничо-екологічної компетентностей (17 %). Разом із тим **більша кількість** респондентів у *сільській місцевості* вважає, що **погіршилися** або **значно погіршилися** показники сформованості в дітей навичок, орієнтованих на сталий розвиток (28 %), та предметно-практичної, технологічної компетентностей (30 %) – рис. 1.58.

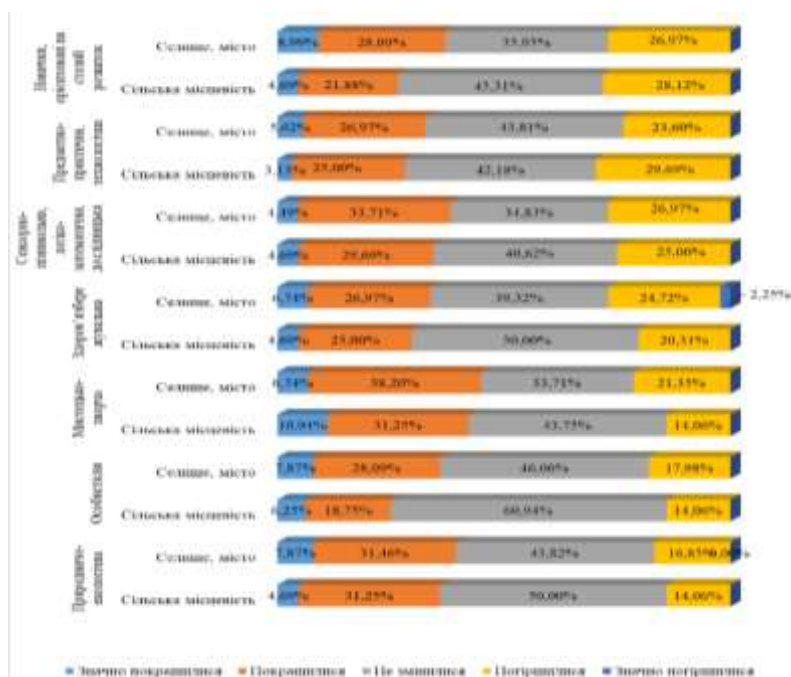

Рис. 1.58. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БҚДО: за підсумками анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Понад 80 % керівників/вихователів-методистів ЗДО до чинників, що *суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі*

дошкільної освіти, віднесли технічне забезпечення родин вихованців, більше три чверті – нестабільність інтернет-зв'язку, повітряні тривоги, освітню діяльність у дистанційній формі, майже дві третини – технічне забезпечення вихователів і вимкнення електрики.

Більше 40 % респондентів таким чинником вважають порушення принципу доступності дошкільної освіти, 30 % – недостатній рівень цифрової компетентності вихователів, кожен четвертий – труднощі в наданні своєчасної підтримки розвитку вихованців і нестабільний психоемоційний стан вихованців, кожен п'ятий – недостатній рівень психологічної підтримки учасників освітнього процесу та нестабільний психоемоційний стан вихователів.

Найменше вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати, на думку керівників/вихователів-методистів ЗДО, недостатній рівень інформаційної підтримки учасників освітнього процесу (18 %), кадрові проблеми, зумовлені зміною місця перебування педагогів (13 %), недостатній рівень методичної допомоги педагогічним працівникам (7 %) – рис. 1.59.

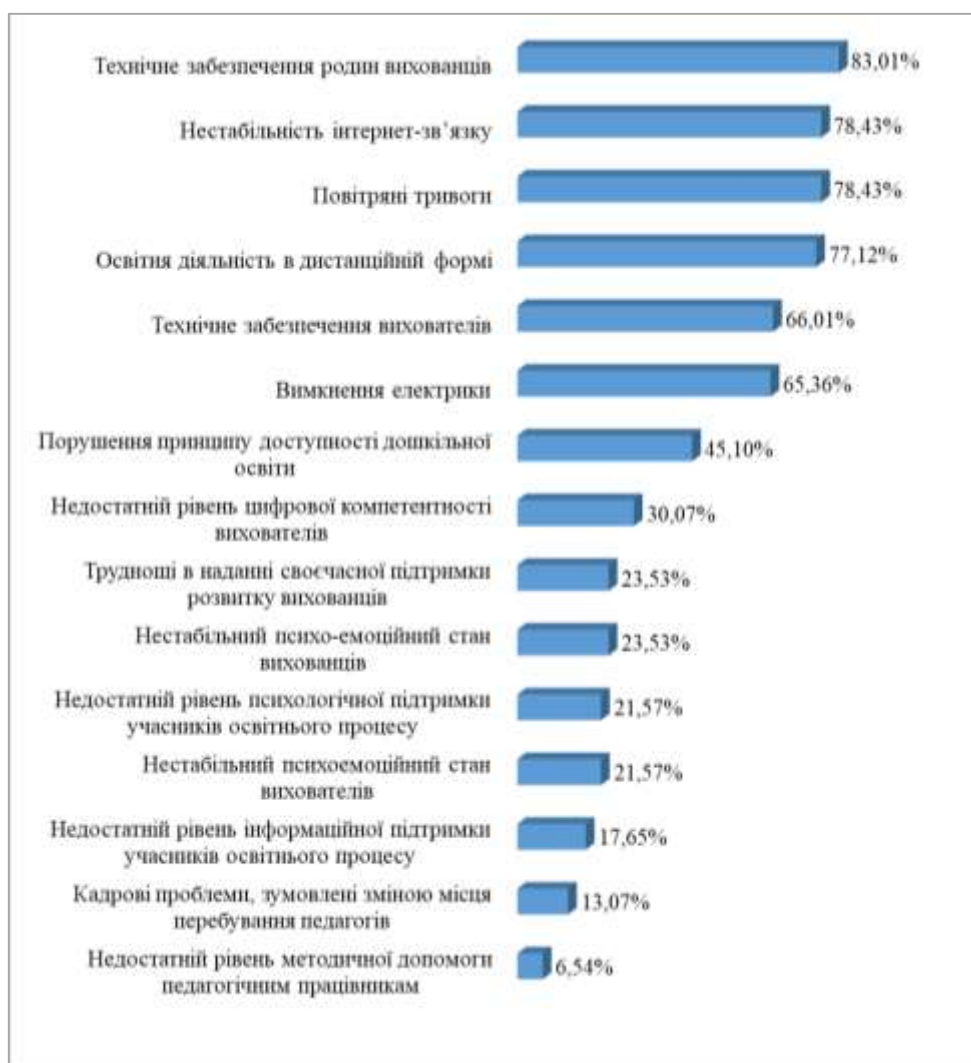

Рис. 1.59. Чинники, які суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування закладу освіти керівники/вихователі-методисти ЗДО основними чинниками, що суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти, визначили

технічне забезпечення родин вихованців (понад 80 %), нестабільність інтернет-зв'язку, повітряні тривоги, освітню діяльність у дистанційній формі (три чверті респондентів і більше).

Понад 40 % учасників опитування як у селищах, містах, так і в сільській місцевості серед зазначених чинників указали на порушення принципу доступності дошкільної освіти (46 %), а найменша кількість – на недостатній рівень методичної допомоги педагогічним працівникам (відповідно 8 % і 5 %).

У селищах, містах більша кількість респондентів віднесла до чинників, що негативно вплинули на розвиток дитини, технічне забезпечення вихователів (79 %), вимкнення електрики (70 %), недостатній рівень цифрової компетентності вихователів (більше третини), нестабільний психоемоційний стан вихованців (28 %), нестабільний психоемоційний стан вихователів (27 %), кадрові проблеми, зумовлені зміною місця перебування педагогів (кожен шостий), а в сільській місцевості – труднощі в наданні своєчасної підтримки розвитку вихованців (28 %) недостатній рівень інформаційної підтримки учасників освітнього процесу (28 %) – рис. 1.60.

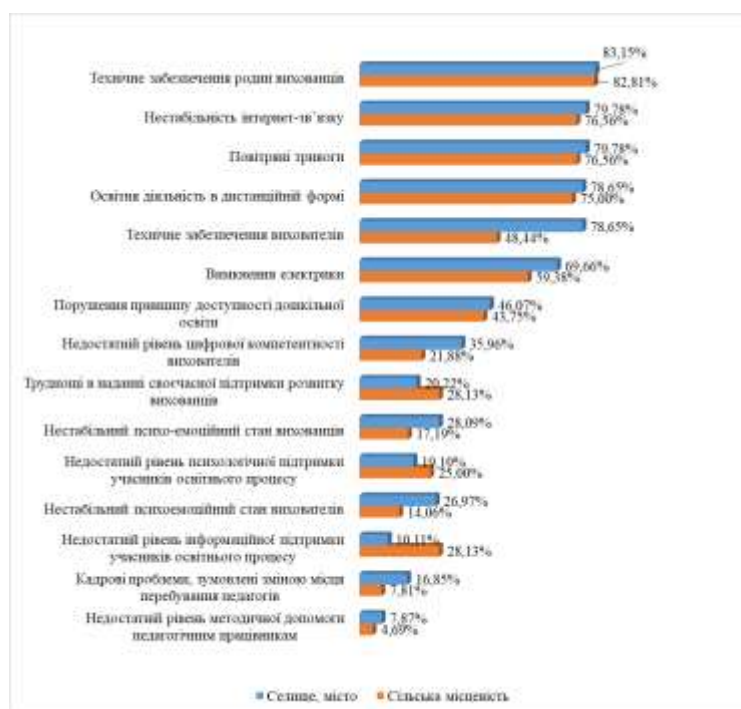

Рис. 1.60. Чинники, які суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі керівники/вихователі-методисти ЗДО, які взяли участь в опитуванні, вважають актуальною проблему освітніх втрат в Україні, а близько 90 % знайомі з цією проблемою та висловили бажання більше дізнатися про вимірювання освітніх втрат (рис. 1.61).

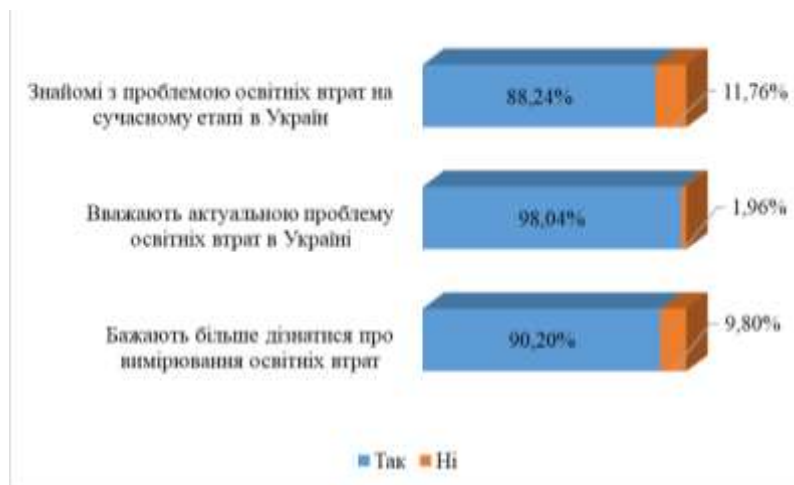

Рис. 1.61. Відповіді педагогів щодо проблеми освітніх втрат: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування ЗДО майже всі керівники/вихователі-методисти, які взяли участь в опитуванні, (98 %) вважають актуальною проблему освітніх втрат в Україні, а близько 90 % бажають більше дізнатися про вимірювання освітніх втрат. Але в сільській місцевості більша кількість педагогів вважають себе ознайомленими з проблемою освітніх втрат на сучасному етапі в Україні (94 %) – рис. 1.62.

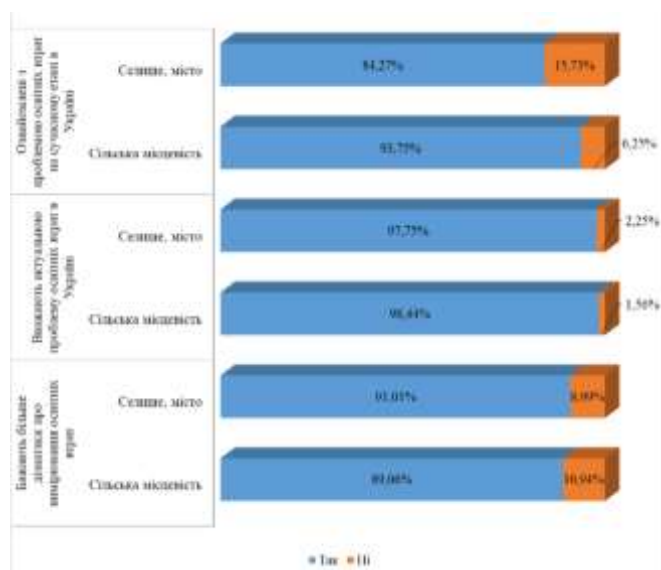

Рис. 1.62. Відповіді педагогів щодо проблеми освітніх втрат: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Майже три чверті керівників/вихователів-методистів ЗДО висловили думку, що вимірювання освітніх втрат найбільш доцільно здійснювати за результатами регіональних моніторингових досліджень. Понад дві третини респондентів вважають, що освітні втрати слід визначати в межах внутрішнього моніторингу, а близько 40 % – під час загальнодержавних досліджень.

Незначна кількість респондентів віддала перевагу міжнародним дослідженням (5 %) – рис. 1.63.

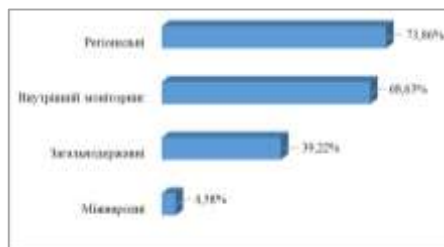

Рис. 1.63. Дослідження, за результатами яких доцільно здійснювати вимірювання освітніх втрат: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування ЗДО керівники/вихователі-методисти вважають, що **найбільш доцільно** здійснювати вимірювання освітніх втрат за результатами регіональних досліджень (майже три чверті).

У сільській місцевості більша кількість респондентів віддала перевагу внутрішньому моніторингу (70 %), а в селищах, містах – загальнодержавним дослідженням (44 %).

Незначна кількість учасників опитування як у селищах, містах, так і в сільській місцевості акцентувала увагу на міжнародних дослідженнях (відповідно **7 %** і **2 %**) – рис. 1.64.

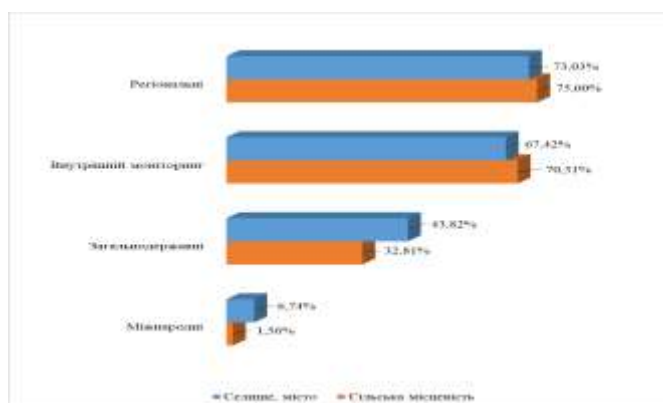

Рис. 1.64. Дослідження, за результатами яких доцільно здійснювати вимірювання освітніх втрат: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Близько 90 % керівників/вихователів-методистів ЗДО вважають найбільш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат відновлення в повному обсязі освітнього процесу, а **дві третини** – охоплення всіх дітей дошкільного віку з використанням дистанційної та змішаної форм освітньої діяльності.

Більше третини учасників опитування до таких заходів віднесли створення онлайн-майданчиків для обміну досвідом, проведення дискусій, кожен третій – перегляд комплексних освітніх програм, їх розвантаження, забезпечення більшої варіативності з метою надолуження освітніх втрат і посилення психологічної підтримки учасників освітнього процесу, близько 30 % – розроблення та реалізацію програм освітніх втрат, що передбачають повторний доступ до освітнього контенту й продовження роботи з дітьми в родині, і створення та використання цифрових освітніх ресурсів.

На думку респондентів, **менш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат** є проведення підготовленими тьюторами додаткових занять із дітьми (рис. 1.65).

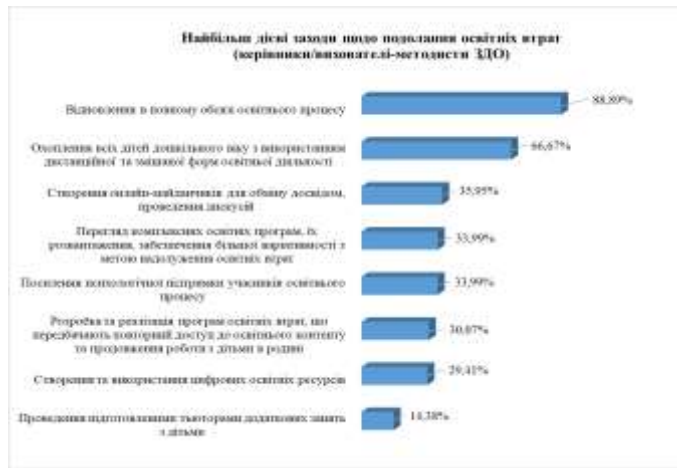

Рис. 1.65. Найбільш дієві заходи щодо подолання освітніх втрат: результати анкетування керівників/вихователів-методистів

Незалежно від місця розташування ЗДО найбільш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат керівники/вихователі-методисти вважають відновлення в повному обсязі освітнього процесу (близько 90 %). Кожен третій учасник опитування як у селищах, містах, так і в сільській місцевості до таких заходів відніс посилення психологічної підтримки учасників освітнього процесу.

Разом із тим у селищах, містах **більша кількість педагогів** віддає перевагу охопленню всіх дітей дошкільного віку з використанням дистанційної та змішаної форм освітньої діяльності (70 %), створенню онлайн-майданчиків для обміну досвідом, проведення дискусій (38 %), розробці та реалізації програм освітніх втрат, що передбачають повторний доступ до освітнього контенту та продовження роботи з дітьми в родині (кожен третій), створенню та використанню цифрових освітніх ресурсів (більше третини), проведенню підготовленими тьюторами додаткових занять із дітьми (кожен шостий); у сільській місцевості – перегляду комплексних освітніх програм, їх розвантаженню, забезпеченню більшої варіативності з метою надолуження освітніх втрат (близько 40 %) – рис. 1.66.

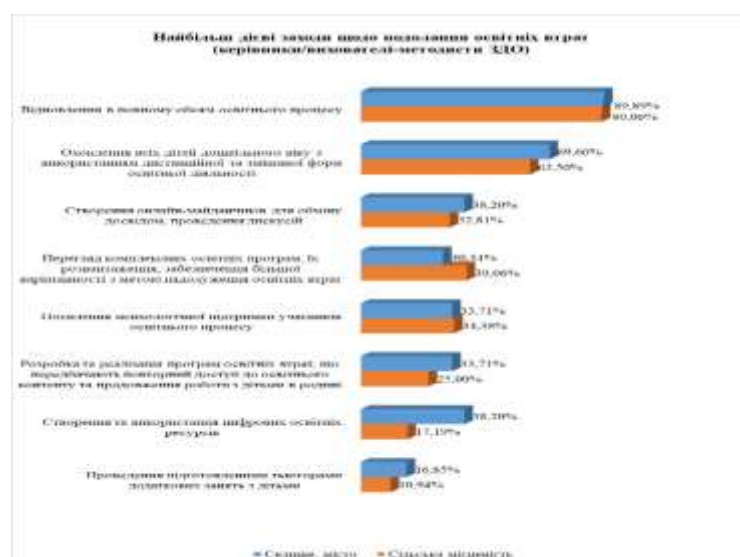

Рис. 1.66. Найбільш дієві заходи щодо подолання освітніх втрат: результати анкетування керівників/вихователів-методистів (за місцем розташування ЗДО)

Висновки до розділу 1

1. Керівники/вихователі-методисти ЗДО задоволені рівнем планування вихователями освітньої діяльності в ЗДО (**більшою мірою** – у селищах, містах). При цьому, за їх твердженнями, календарно-тематичне планування вихователями здійснюється на основі освітньої програми. Однак **кожен п'ятий** респондент зазначив, що деякі вихователі взагалі не здійснюють планування.

2. Керівники/вихователі-методисти ЗДО позитивно оцінюють вплив аналізу на освітню діяльність вихователів, якість її планування та результативність. Проте **кожен десятий** респондент визнав, що аналіз ефективності календарного планування та результативності його виконання наприкінці навчального року взагалі не здійснюється або здійснюється лише деякими вихователями. До причин, через які вихователі не здійснюють аналіз, **більша частина** респондентів (**понад 40 %**) віднесла відсутність вимог із боку керівника.

У селищах, містах області вплив аналізу на освітню діяльність вихователів **більша кількість** керівників/вихователів-методистів пов'язує з покращенням планування діяльності та визначенням ефективних форм роботи, методів і прийомів роботи з дітьми, а в сільській місцевості – з підвищенням результативності діяльності та покращенням якості підготовки до занять.

3. **Понад 50 %** керівників/вихователів-методистів вважають за потрібне втручатися в процес розробки календарного плану вихователів. **Більше** таких респондентів (**60 %**) – у селищах, містах. При цьому в селищах, містах керівники/вихователі-методисти ЗДО втручання керівництва у процес розроблення календарного плану **частіше** пов'язують із наданням указівок, за якими розробками календарних планів має працювати вихователь, і визначенням форми календарного планування, а в сільській місцевості – з визначенням програми розвитку дитини.

4. За свідченням керівників/вихователів-методистів ЗДО, **найчастіше** освітній процес у дистанційній формі в закладах дошкільної освіти здійснюється шляхом надсилання батькам матеріалів для роботи з дітьми. Однак **рідше** вихователі надсилають батькам записані ними відеозаняття або посилення на відеозаняття, знайдені в інтернеті, та проводять онлайн-заняття. При цьому **частіше** проводять онлайн-заняття та надсилають батькам посилення на відеозаняття, знайдені в інтернеті, вихователі ЗДО сільської місцевості.

5. Характеризуючи діяльність вихователів, керівники/вихователі-методисти ЗДО **найвищу** оцінку надали доцільному використанню наочності, дидактичних матеріалів, наявності сюрпризного моменту, цікавій мотивації дитячих видів діяльності, використанню прийомів для попередження втоми, дозуванню обсягу поданих матеріалів; серед показників реалізації особистісно орієнтованого підходу – заохоченню та відзначенню успіхів, інтегрованого підходу – урахуванню вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей.

Найнижче респонденти оцінили раціональне використання часу, чергування видів діяльності дітей, оптимальний темп занять і гнучке й варіативне застосування форм, методів організації освітнього процесу; серед показників реалізації особистісно орієнтованого підходу – використання диференційованих завдань, робота в групах, парах; інтегрованого підходу – поєднання індивідуальних і групових форм роботи з дітьми.

У *селищах, містах* керівники/вихователі-методисти на **більш високому** рівні оцінюють діяльність вихователів під час освітнього процесу в дистанційній формі, реалізацію ними інтегрованого підходу; заохочення та відзначення успіхів, свободу вибору матеріалів, надання можливостей для самореалізації, тоді як у *сільській місцевості* – активізацію кожної дитини.

6. За твердженнями керівників/вихователів-методистів ЗДО, *інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)* **найчастіше** використовуються в закладі з метою пошуку матеріалів для самоосвіти, підготовки до проведення занять і підготовки документації. Однак **менша увага** в закладах дошкільної освіти приділяється створенню електронної бази матеріалів, власного портфоліо та портфоліо вихованців.

У ЗДО *селищ, міст* ІКТ **частіше** застосовуються з метою розроблення матеріалів для методичних заходів, обміну досвідом, мультимедійного супроводу під час занять, проведення моніторингу, спілкування у фаховій спільноті, створення електронної бази матеріалів, власного портфоліо та портфоліо вихованців.

7. Як зазначили керівники/вихователі-методисти ЗДО, *під час підготовки до занять та їх проведення* вихователі переважно використовують відеохостинг YouTube та прикладні програми загального призначення (MS Word, MS Power Point, MS Paint), тоді як недостатньо уваги приділяють Google Формам, онлайн-сервісу Google Classroom та інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ Learning Apps. Не всі вихователі застосовують сервіси для проведення відеоконференцій Zoom, Google Meet.

Під час підготовки до занять вихователі ЗДО в селищах, містах частіше застосовують Google Документи та Google Форми, у сільській місцевості – YouTube, прикладні програми загального призначення, Google Презентації, Learning Apps. У сільській місцевості різні програми та онлайн-сервіси (зокрема прикладні програми загального призначення, відеохостинг YouTube, Zoom, Google Meet, Google Classroom, Google Форми, LearningApps) частіше використовуються під час проведення занять.

Разом із тим потребує більшої уваги використання онлайн-сервісів для розробки інтерактивних вправ для дітей.

8. **Майже всі** керівники/вихователі-методисти ЗДО (**більше половини** – частково) **задоволені** якістю занять у дистанційній формі, які проводять вихователі. У сільській місцевості таких педагогів більше, ніж у селищах, містах.

9. Як показало анкетування керівників/вихователів-методистів ЗДО, більшість вихователів використовують у своїй діяльності освітні ресурси та медіаресурси, а також розробляють власні освітні ресурси. Однак у сільській місцевості **понад чверть** респондентів визнали, що вихователі в закладах освіти не розробляють освітні ресурси, а **кожен восьмий** визнав, що педагоги не використовують медіаресурси.

Серед освітніх ресурсів вихователі **найчастіше** застосовують відео-матеріали, **рідше** – презентації, аудіоматеріали та електронні дидактичні демонстраційні матеріали, **найрідше** – інтерактивні завдання.

У сільській місцевості **частіше** надається перевага відеоматеріалам, презентаціям, аудіоматеріалам та інтерактивним завданням, тоді як у селищах, містах – електронним дидактичним демонстраційним матеріалам.

При створенні власних освітніх ресурсів вихователі зосереджуються на розробці занять і презентацій, тоді як недостатню увагу приділяють інтерактивним завданням. У селищах, містах **більше** вихователів мають власно розроблені освітні ресурси.

У селищах, містах вагомими причинами, через які вихователі не використовують освітні ресурси, керівники/вихователі-методисти вважають відсутність технічних можливостей (у сільській місцевості – недостатність практичних навичок вихователів); не розробляють власні освітні ресурси – відсутність вимог із боку керівництва (у сільській місцевості – недостатність практичних навичок вихователів); не використовують у своїй діяльності медіаресурси (у сільській місцевості – відсутність технічних можливостей).

10. **Майже всі** керівники/вихователі-методисти незалежно від місця розташування ЗДО задоволені рівнем комунікації вихователів із батьками вихованців у закладі (більшість – частково).

11. **Найбільш ефективними засобами** для комунікації з батьками вихованців керівники/вихователі-методисти ЗДО незалежно від місця розташування вважають месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), телефонний зв'язок. Ці засоби переважно використовуються в закладах освіти.

У селищах, містах **частіше**, ніж у сільській місцевості, віддається перевага сайту закладу освіти, соціальній мережі Facebook, платформам для проведення відеоконференцій Zoom і Google Meet, Google Формам.

Разом із тим потребує більшої уваги використання онлайн-сервісів для організації зворотного зв'язку.

12. Як показали результати опитування керівників/вихователів-методистів ЗДО, **найчастіше** вихователі пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми матеріали Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років, рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» та Дитячого садка онлайн. Цим матеріалам **частіше** віддається перевага в ЗДО селищ, міст, тоді як у сільській місцевості – матеріалам Телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей.

13. На думку керівників/вихователів-методистів, **найчастіше** вихователі під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах стикаються з труднощами, пов'язаними з налагодженням ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками й визначенням рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти.

У селищах, містах у вихователів **найчастіше** виникають проблеми щодо налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками, визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти, організації ігрової діяльності, використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів; у сільській місцевості – щодо формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти, забезпечення безпечного освітнього середовища та організації безпечного психологічного середовища.

14. Керівники/вихователі-методисти вважають, що порівняно з минулим навчальним роком **найбільш погіршилися** результати формування в дошкільників рухової, комунікативної та мовленнєвої компетентностей, тоді як **найменшого** негативного впливу зазнав розвиток мистецько-творчої, особистісної та природничо-екологічної компетентностей.

У *селищах, містах* **більша кількість** респондентів акцентувала увагу на **зниженні** показників розвитку комунікативної, мовленнєвої, ігрової, соціально-громадянської, художньо-мовленнєвої, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької, здоров'язбережувальної, мистецько-творчої, особистісної, природничо-екологічної компетентностей, а в *сільській місцевості* – рухової, навичок, орієнтованих на сталий розвиток, і предметно-практичної, технологічної.

15. Незалежно від місця розташування ЗДО керівники/вихователі-методисти віднесли до *основних чинників, що суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти*, технічне забезпечення родин вихованців, нестабільність інтернет-зв'язку, повітряні тривоги й освітню діяльність у дистанційній формі.

16. Керівники/вихователі-методисти ЗДО як у *селищах, містах*, так і в *сільській місцевості* визнають, що знайомі з проблемою освітніх втрат в Україні, вважають її актуальною та бажають більше дізнатися про вимірювання освітніх втрат.

17. Керівники/вихователі-методисти незалежно від місця розташування ЗДО вважають **найбільш доцільним** вимірювання освітніх втрат за результатами регіональних досліджень. У *сільській місцевості* **більше** респондентів віддали перевагу внутрішньому моніторингу, а в *селищах, містах* – загальнодержавним дослідженням.

18. *Найбільш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат незалежно від місця розташування ЗДО* керівники/вихователі-методисти вважають відновлення в повному обсязі освітнього процесу. При цьому **кожен третій** респондент як у *селищах, містах*, так і в *сільській місцевості* акцентував увагу на посиленні психологічної підтримки учасників освітнього процесу.

Розділ 2. Результати опитування вихователів закладів дошкільної освіти

В опитуванні взяли участь **448** вихователів закладів дошкільної освіти (ЗДО).

Характеристика вибірки учасників опитування

Понад **дві третини** учасників опитування становили вихователі закладів дошкільної освіти **селищ, міст, решта** – ЗДО **сільської місцевості** (рис. 2.1).

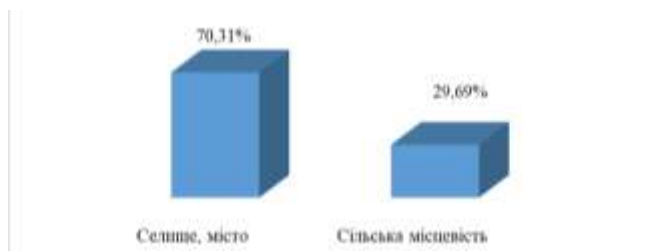

Рис. 2.1. Розподіл респондентів за місцем розташування ЗДО

Більша частина респондентів (**45 %**) – педагоги зі **стажем роботи понад 20 років**. **Кожен четвертий** має стаж **від 11 до 20 років**, **кожен шостий** – від **5 до 10 років**, а **кожен сьомий** – молодий педагог (зі **стажем роботи менше 5 років**) – рис. 2.2.

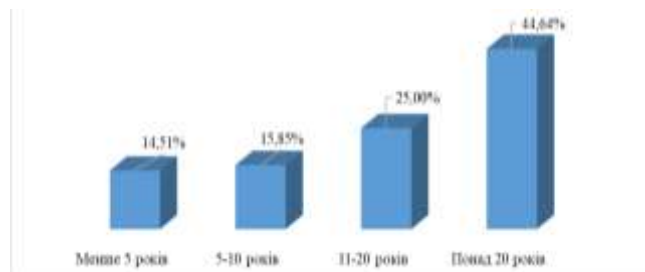

Рис. 2.2. Розподіл респондентів за педагогічним стажем

Більшість вихователів ЗДО, які взяли участь в опитуванні, (**понад 60 %**) мають кваліфікаційну категорію **«спеціаліст»**, **кожен сьомий** – **вищу або першу** кваліфікаційну категорію, а **кожен дев'ятий** – **другу** (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Розподіл респондентів за стажом роботи на посаді

2.1. Планування вихователями ЗДО освітньої діяльності

Переважає більшість вихователів ЗДО (**88 %**) розробляють календарні плани на основі освітньої програми, а кожен дев'ятий використовує готові календарні плани (рис. 2.4).

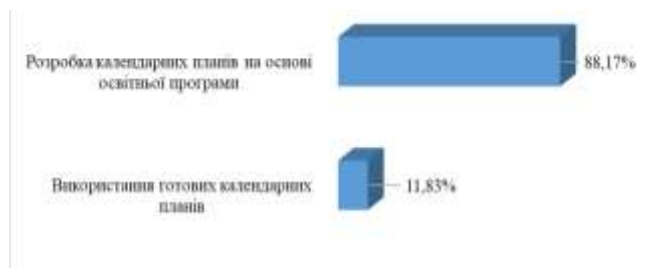

Рис. 2.4. Здійснення вихователями календарного планування освітньої діяльності в ЗДО: результати анкетування вихователів

У селищах, містах **більша кількість** вихователів віддає перевагу розробленню календарних планів на основі освітньої програми (90 %), тоді як у сільській місцевості – використанню готових календарних планів (17 %) – рис. 2.5.

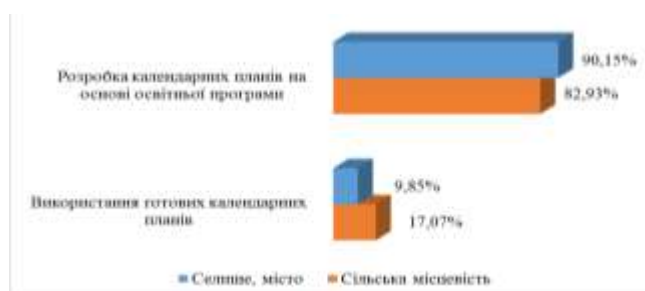

Рис. 2.5. Здійснення вихователями календарного планування освітньої діяльності ЗДО: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Понад 90 % респондентів визнали, що *аналізують ефективність календарного планування та результативність його виконання наприкінці навчального року*, і лише **6 %** вихователів ЗДО такий аналіз взагалі не здійснюють (рис. 2.6).

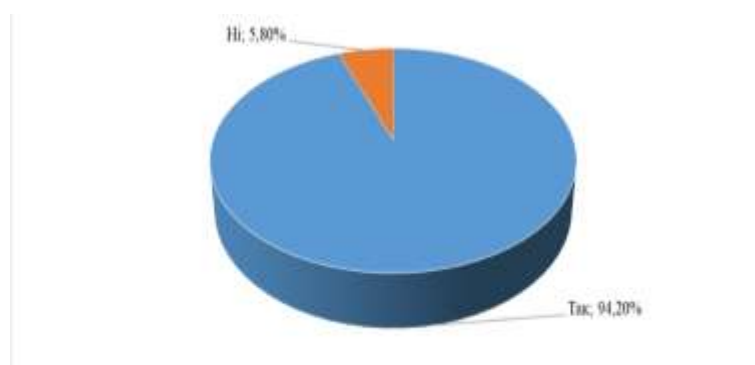

Рис. 2.6. Аналіз вихователями ефективності та результатів календарного планування: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості більша кількість педагогів (97 %), ніж у селищах, містах (93 %), зазначила, що здійснює аналіз ефективності та результатів календарного планування (рис. 2.7).

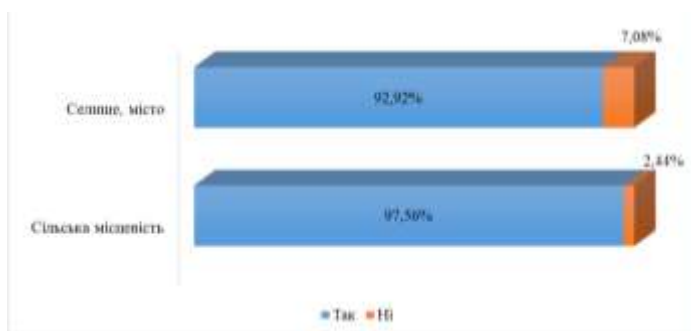

Рис. 2.7. Аналіз вихователями ефективності та результатів календарного планування: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Вихователі ЗДО позитивно оцінюють вплив аналізу на їх освітню діяльність. Зокрема, педагоги вважають, що завдяки аналізу покращуються якість планування (82 %), підготовки до занять і визначаються ефективні форми, методи та прийоми роботи з дітьми (майже три чверті), підвищується результативність діяльності та коригується календарно-тематичне планування (близько 70 %).

Близько 60 % респондентів висловили думку, що аналіз дозволяє покращити якість занять і скоригувати освітній процес (рис. 2.8).

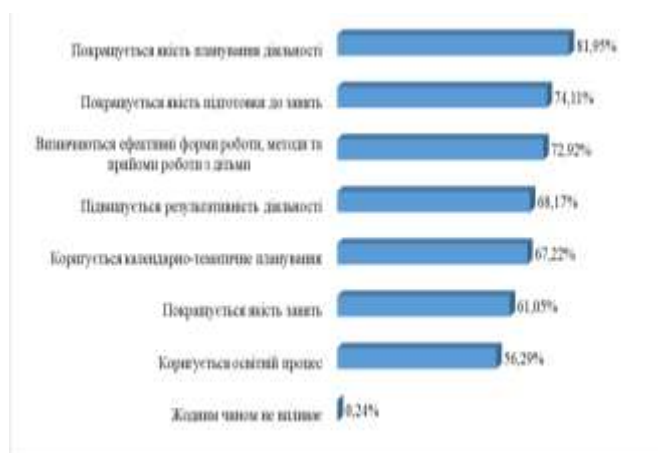

Рис. 2.8. Вплив аналізу на освітню діяльність вихователів: результати анкетування вихователів

У селищах, містах більша кількість вихователів пов'язує вплив аналізу на освітню діяльність із покращенням планування діяльності (понад 80 %), якістю підготовки до занять, підвищенням результативності діяльності, коригуванням освітнього процесу (майже три чверті), покращенням якості занять (65 %) і коригуванням календарно-тематичного планування (60 %), а в сільській місцевості – з визначенням ефективних форм, методів і прийомів роботи з дітьми (близько 70 %) – рис. 2.9.

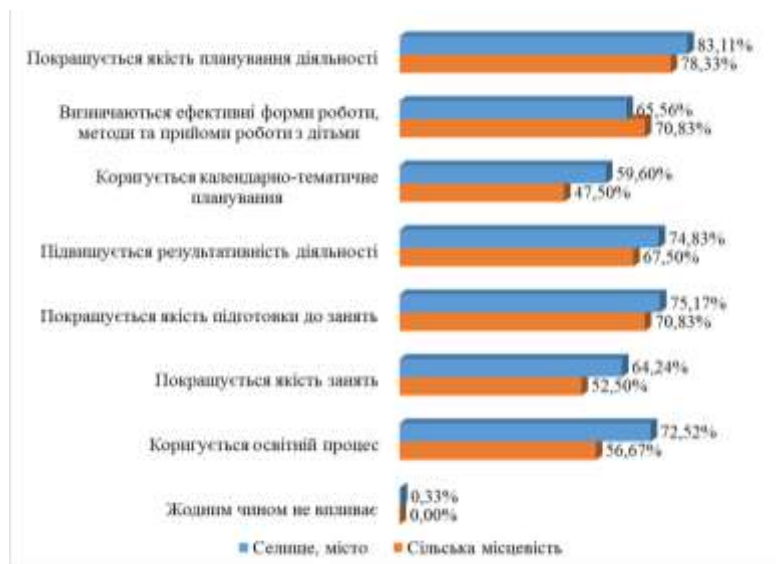

Рис. 2.9. Вплив аналізу на освітню діяльність вихователів: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Серед вихователів ЗДО, які *не здійснюють аналіз ефективності календарного планування та результативності його виконання, майже половина не вважають це за потрібне, кожному четвертому для аналізу не вистачає часу, а кожному шостому бракує практичних навичок.* При цьому *кожен одинадцятий* респондент до причин, через які не здійснює такий аналіз, відніс відсутність вимог із боку керівника (рис. 2.10).

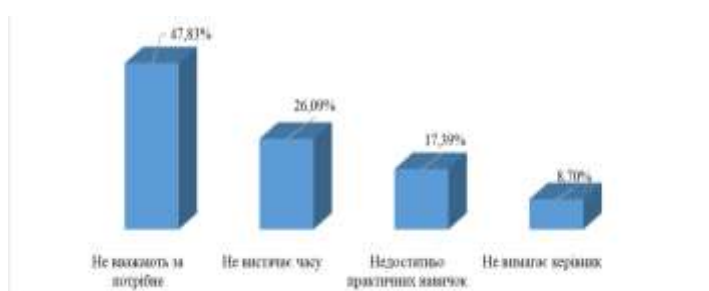

Рис. 2.10. Причини, через які не здійснюється аналіз ефективності та результатів календарного планування: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості **більша кількість** вихователів ЗДО відповіла, що *не здійснює аналіз ефективності календарного планування та результативності його виконання.* Серед них **кожен другий не вважає це за потрібне**, а **більше третини** відповіли, що не вистачає часу. Разом із тим у *селищах, містах понад 20 % педагогів* до причин, через які вони не здійснюють такий аналіз, віднесли брак практичних навичок, а **кожен дев'ятий – відсутність вимог із боку керівника** (рис. 2.11).

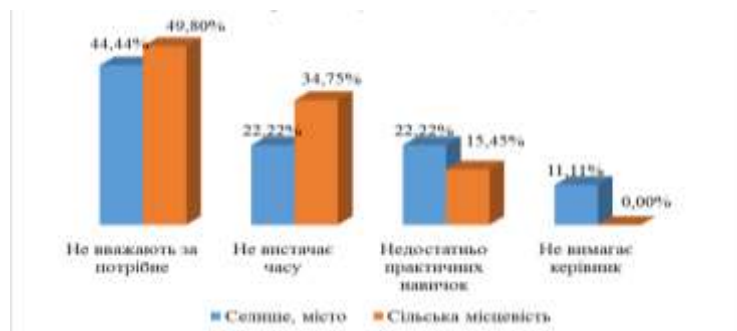

Рис. 2.11. Причини, через які не здійснюється аналіз ефективності та результатів календарного планування: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Більше половини вихователів ЗДО зазначили, що керівництво закладу не втручається в процес розроблення їх календарного плану (рис. 2.12).

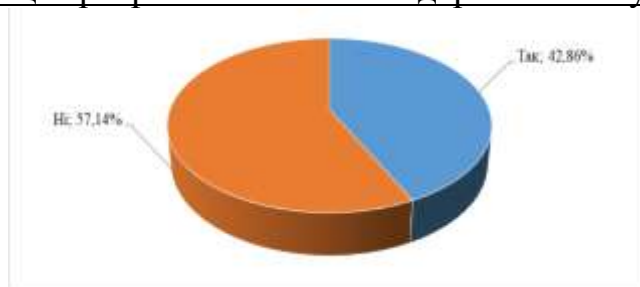

Рис. 2.12. Чи відчують вихователі втручання керівництва закладу освіти у процес розроблення календарного плану: результати анкетування вихователів

У селищах, містах більша частина вихователів ЗДО (**понад 40 %**) відчуває втручання керівництва закладу в процес розроблення календарного плану вихователя, ніж у сільській місцевості (більше третини) – рис. 2.13.

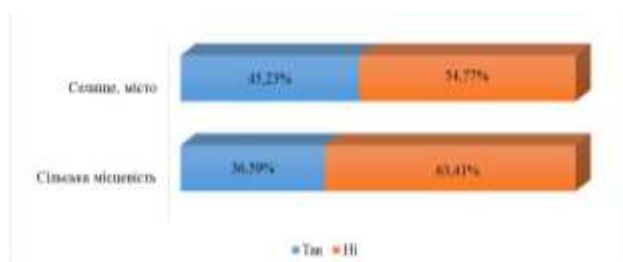

Рис. 2.13. Чи відчують вихователі втручання керівництва закладу освіти у процес розроблення календарного плану: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Втручання керівництва закладу в процес розроблення календарного плану вихователі ЗДО в основному вбачають у визначенні освітньої програми, за якою повинен працювати виховатець, (48 %) або форми календарного планування (45 %). **Незначна кількість педагогів (4 %) визнала, що їх змушують працювати за вказаними розробками календарних планів.**

4 % респондентів надали іншу відповідь, розуміючи під таким втручанням поради від керівництва та надання відповідних рекомендацій (рис. 2.14).

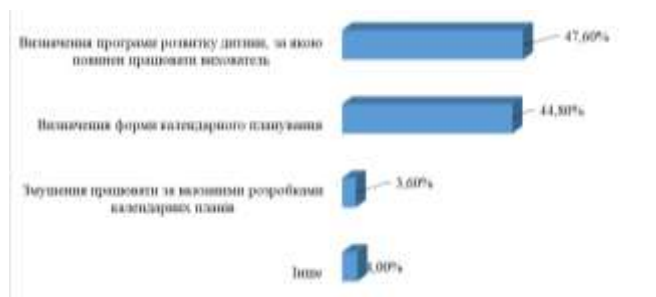

Рис. 2.14. Втручання керівництва у процес розроблення вихователями календарного плану: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості **більша кількість** вихователів ЗДО (**майже дві третини**) зазначила, що керівництво закладу визначає форми календарного планування та освітню програму, за якою повинен працювати вихователь, тоді як у селищах, містах дещо більше вихователів (**5 %**) змушені працювати за вказаними розробками календарних планів (рис. 2.15).

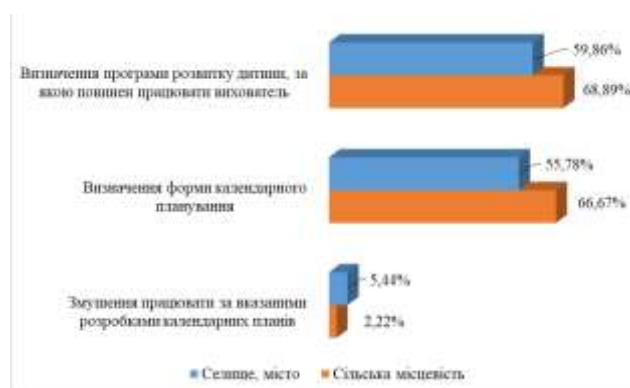

Рис. 2.15. Втручання керівництва у процес розроблення вихователями календарного плану: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

2.2. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі

Вихователі ЗДО визнали, що *під час освітнього процесу в дистанційній формі* **найчастіше** надають батькам дітей матеріали для роботи з дітьми (**90 %**), **рідше** – надсилають записані ними відеозаняття або посилання на відеозаняття, знайдені в інтернеті (майже три чверті).

Разом із тим **менша кількість педагогів (дві третини)** проводить онлайн-заняття (рис. 2.16).

Рис. 2.16. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО під час освітнього процесу в дистанційній формі вихователі віддають перевагу надсиланню батькам матеріалів для роботи з дітьми (близько 90 %) та запису відеозанять, які пропонують батькам (три чверті). Разом із тим у сільській місцевості педагоги частіше надають батькам посилання на відеозаняття, знайдені в інтернеті (78 %) та проводять онлайн-заняття (72 %) – рис. 2.17.

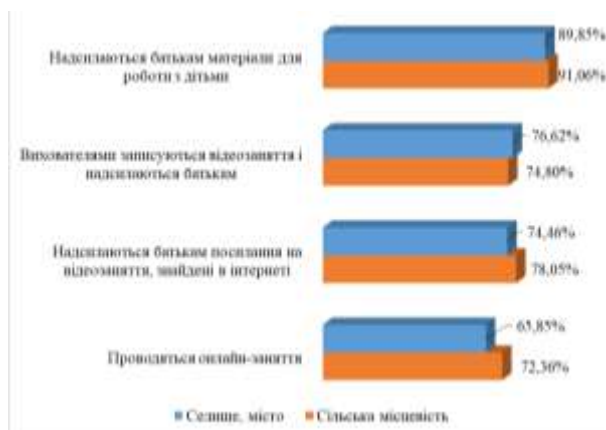

Рис. 2.17. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

У межах анкетування вихователям ЗДО було запропоновано оцінити за 5-бальною шкалою окремі аспекти своєї діяльності в сучасних умовах.

Більше третини вихователів ЗДО охарактеризували **найвищим** балом наявність сюрпризного моменту, цікаву мотивацію дитячих видів діяльності, доцільне використання вихователями наочності, дидактичних матеріалів, **кожен четвертий** – використання прийомів для попередження втоми, дозування обсягу поданих матеріалів, **кожен п'ятий** – раціональне використання часу, чергування видів діяльності дітей, оптимальний темп заняття.

Нижчу оцінку респонденти надали гнучкому та варіативному застосуванню форм і методів організації освітнього процесу (понад 60 % охарактеризували ці показники 4 балами) – рис. 2.18.

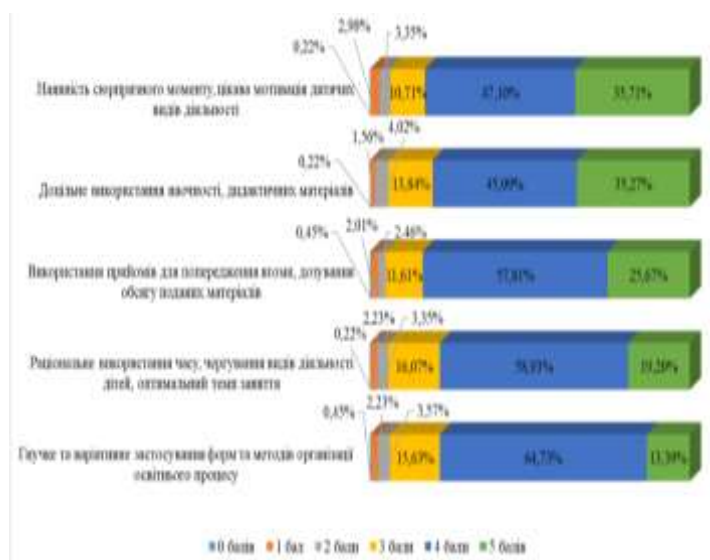

Рис. 2.18. Оцінка вихователями своєї діяльності

Вихователі ЗДО *селищ, міст* на більш високому рівні оцінили свою діяльність за **всіма** запропонованими складовими. Зокрема, **більше третини** педагогів *селищ, міст* охарактеризували **найвищим** балом наявність сюрпризного моменту, цікаву мотивацію дитячих видів діяльності, доцільне використання наочності, дидактичних матеріалів, 28 % – використання прийомів для попередження втоми, дозування обсягу поданих матеріалів, кожен п'ятий – раціональне використання часу, чергування видів діяльності дітей, оптимальний темп заняття, кожен шостий – гнучке та варіативне застосування форм і методів організації освітнього процесу (рис. 2.19).

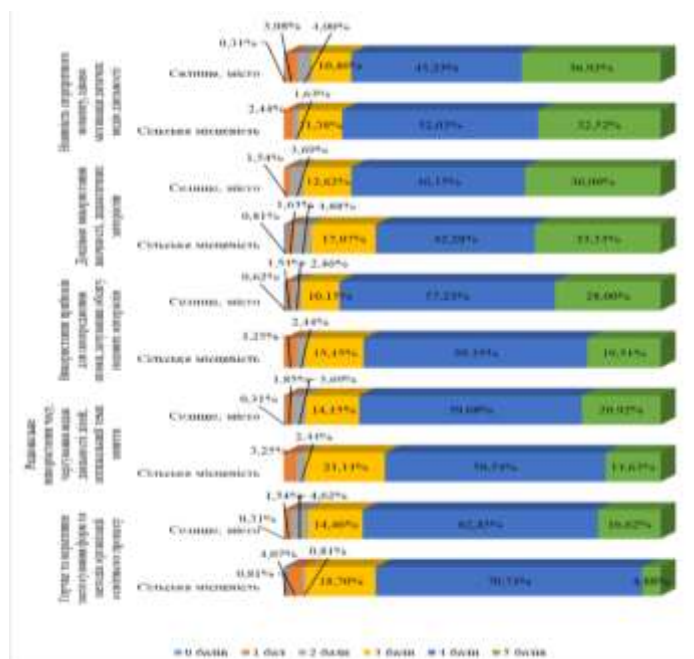

Рис. 2.19. Оцінка вихователями своєї діяльності (за місцем розташування ЗДО)

Серед показників *реалізації особистісно орієнтованого підходу майже 40 %* вихователів оцінили **найвищим** балом за 5-бальною шкалою заохочення та відзначення успіхів, більше третини – свободу вибору матеріалів і надання можливостей для самореалізації, а кожен четвертий – активізацію кожної дитини.

Однак **половина** респондентів охарактеризували 4 балами використання під час освітнього процесу в дистанційній формі диференційованих завдань.

Найнижчу оцінку педагоги надали роботі в групах, парах: **кожен четвертий** охарактеризував цей показник 3 балами, кожен третій – 4 балами, а кожен п'ятий – 0 балів (рис. 2.20).

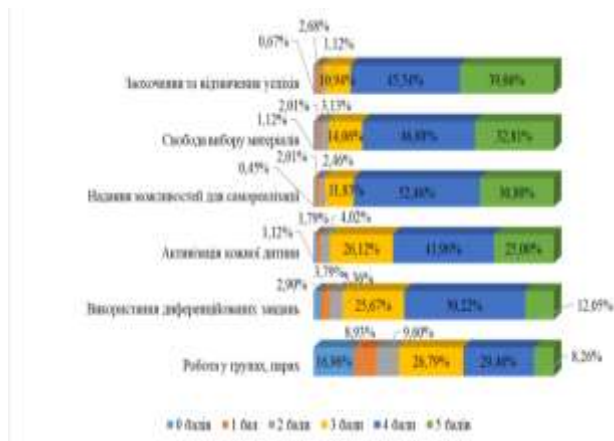

Рис. 2.20. Оцінка вихователями реалізації особистісно орієнтованого підходу

Усі характеристики реалізації особистісного підходу вихователі селищ, міст оцінили вище, ніж у сільській місцевості. Так, більша кількість респондентів у селищах, містах охарактеризували **найвищим балом заохочення та відзначення успіхів (більше третини), свободу вибору матеріалів, надання можливостей для самореалізації (кожен третій), активізацію кожної дитини (28 %), використання диференційованих завдань (кожен сьомий).**

Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості **найнижче** респонденти оцінили **роботу в групах, парах (близько 30 % охарактеризували цей показник 4 балами)** – рис. 2.21.

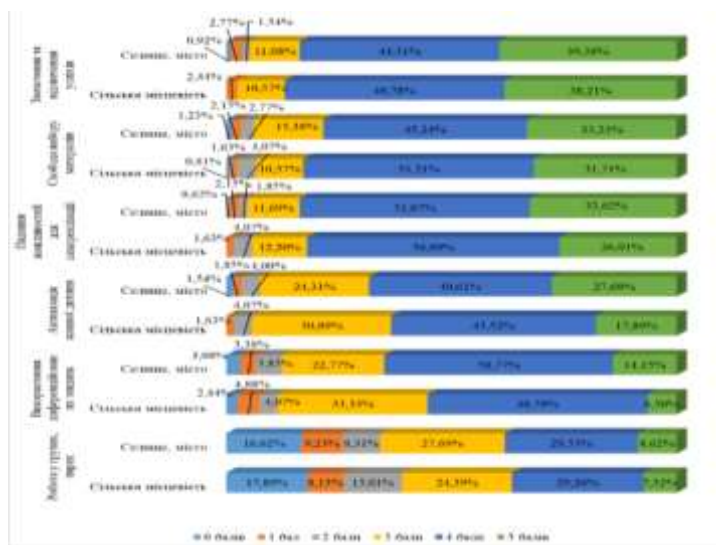

Рис. 2.21. Оцінка вихователями реалізації особистісно орієнтованого підходу (за місцем розташування ЗДО)

Серед показників реалізації інтегрованого підходу вихователі надали **найвищі** оцінки **урахуванню вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей (понад 40 % – 5 балів).**

Більше третини респондентів оцінили найвищим балом **ретельний відбір програмового змісту й завдань, різноманітність варіативного дидактичного матеріалу, творчу співпрацю та взаємодію між дітьми й педагогами, зміни видів діяльності дітей, кожен четвертий – включення попереднього досвіду дітей в освітній процес, активізацію розумової діяльності дітей.**

Найнижчу оцінку (28 % – 3 бали) респонденти надали поєднанню індивідуальних і групових форм роботи з дітьми (рис. 2.22).

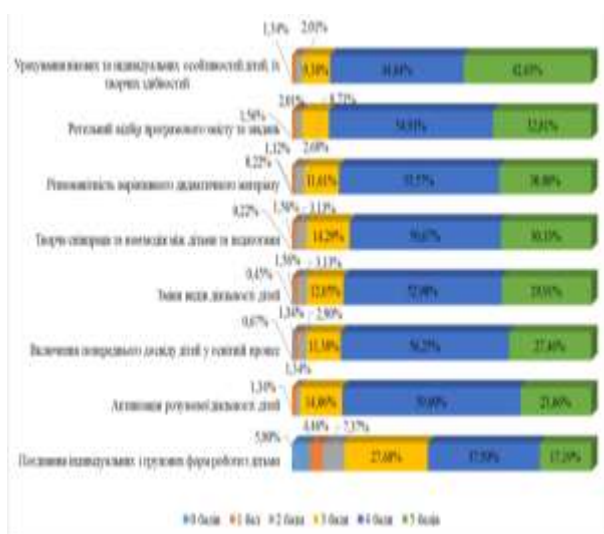

Рис. 2.22. Оцінка вихователями реалізації інтегрованого підходу: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО близько 30 % респондентів охарактеризували **найвищим** балом різноманітність варіативного дидактичного матеріалу, тоді як **усі інші** показники на більш високому рівні оцінили педагоги селищ, міст. Зокрема, більша частина учасників опитування в селищах, містах надали **найвищу** оцінку врахуванню вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей (46 %), ретельному відбору програмового змісту й завдань (більше третини), творчій співпраці та взаємодії між дітьми та педагогами, зміні видів діяльності дітей, включенню попереднього досвіду дітей в освітній процес (понад 30 %), активізації розумової діяльності дітей (27 %).

Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості **найнижче** респонденти оцінили поєднання індивідуальних і групових форм роботи з дітьми (більше третини охарактеризували цей показник 4 балами) – рис. 2.23.

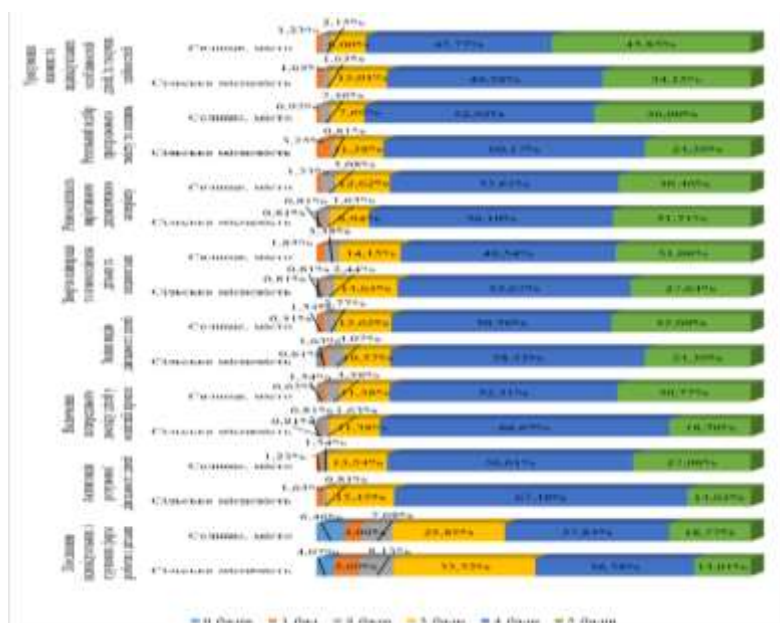

Рис. 2.23. Оцінка вихователями реалізації інтегрованого підходу: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Як показали результати анкетування, вихователі ЗДО у своїй *роботі з дітьми* **найчастіше** використовують знайдені в інтернеті навчальні та розважальні відео, фото й зображення (понад 80 %), а також відео, створені самостійно (78 %). **Більше 60 %** педагогів віддають перевагу матеріалам платформи розвитку дошкільнят «НУМО» та самостійно створеним презентаціям, близько 60 % – матеріалам рубрики «Сучасне дошкілля під крилами захисту» сайту Міністерства освіти і науки України та онлайн-іграм, а кожен другий – презентаціям, знайденим в інтернеті. Лише **незначна кількість** вихователів ЗДО (**9 %**) указали на застосування у своїй роботі онлайн-дошок. Серед інших матеріалів педагоги зазначили аудіоматеріали з платформ, сайтів для дистанційного навчання дошкільнят і онлайн-школу дошкільної освіти «Дошколярик-онлайн» (рис. 2.24).

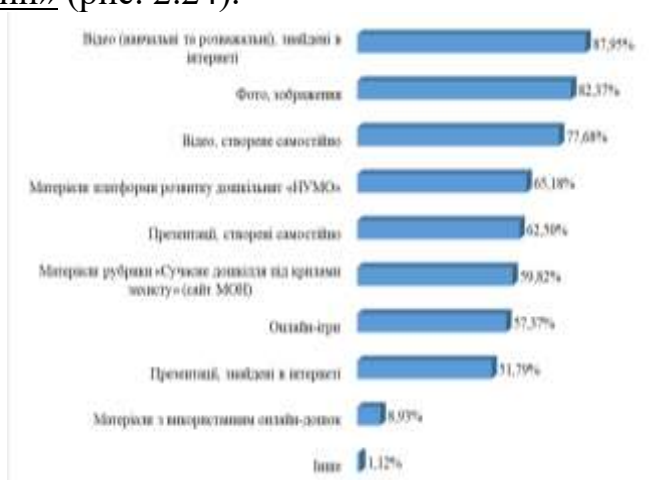

Рис. 2.24. Матеріали, які використовуються в роботі з дітьми: результати анкетування вихователів

У *сільській місцевості* вихователі ЗДО активніше використовують у роботі з дітьми знайдені в інтернеті навчальні та розважальні відео (91 %), фото або зображення (89 %) та презентації, знайдені в інтернеті (59 %), тоді як у *селищах, містах області* – самостійно створені презентації (65 %) та онлайн-ігри (60 %).

Незалежно від *місця розташування* ЗДО **майже дві третини** педагогів віддають перевагу матеріалам платформи розвитку дошкільнят НУМО (рис. 2.25).

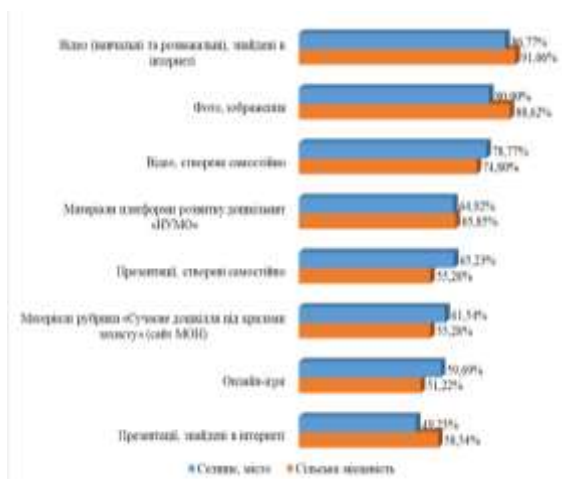

Рис. 2.25. Матеріали, які використовуються в роботі з дітьми: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

2.3. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності

Найчастіше вихователі використовують інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) з метою підготовки до проведення занять і пошуку матеріалів для самоосвіти (96 %). Понад 60 % віддають перевагу використанню ІКТ для підготовки документації, обміну досвідом, спілкування у фаховій спільноті та мультимедійного супроводу під час занять, більше половини – для розроблення матеріалів методичних заходів, проведення свят і розваг.

Менша кількість респондентів (понад 40 %) акцентувала увагу на застосуванні ІКТ для проведення моніторингу, створення власного портфоліо, електронної бази матеріалів, найменша (13 %) – для створення портфоліо вихованців (рис. 2.26).

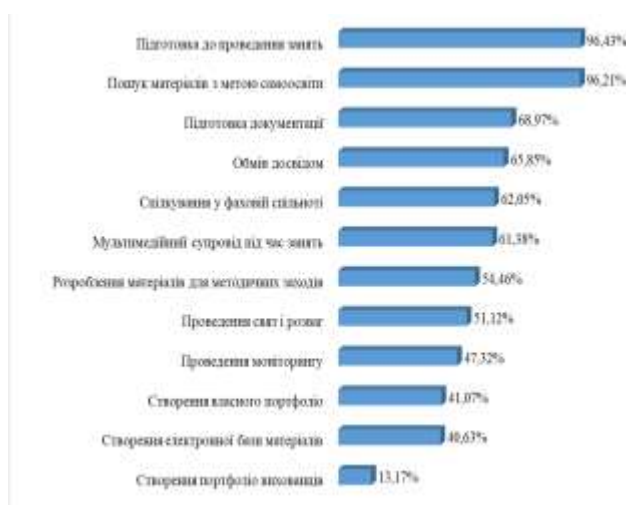

Рис. 2.26. Мета, з якою використовуються ІКТ у ЗДО: результати анкетування вихователів

Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості вихователі найчастіше використовують ІКТ для підготовки до проведення занять і пошуку матеріалів для самоосвіти (понад 90 %). Разом із тим понад три чверті педагогів у сільській місцевості (близько 40 % – у селищах, містах) віддають перевагу застосуванню ІКТ для проведення свят і розваг. У сільській місцевості більша кількість вихователів ЗДО використовує ІКТ для підготовки документації (майже три чверті), спілкування у фаховій спільноті (64 %), створення власного портфоліо (46 %) та портфоліо вихованців (18 %), а в селищах, містах – для мультимедійного супроводу під час занять (63 %), розроблення матеріалів для методичних заходів (58 %), проведення моніторингу (48 %).

Незалежно від місця розташування ЗДО майже дві третини педагогів застосовують ІКТ з метою обміну досвідом, а близько 40 % – для створення електронної бази матеріалів (рис. 2.27).

Рис. 2.27. Мета, з якою використовуються ІКТ у ЗДО: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Як показали результати анкетування, *під час підготовки до занять найчастіше* вихователі ЗДО використовують відеохостинг YouTube (93 %) та прикладні програми загального призначення, зокрема MS Word, MS Power Point, MS Paint (понад три чверті). **Більше половини** педагогів віддають перевагу Google Презентаціям, понад 40 % – Google Документам, а 27 % – Google Classroom.

Однак лише **кожен сьомий** виховатець ЗДО під час підготовки до занять застосовує інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ Learning Apps, а кожен восьмий – Google Форми (рис. 2.28).

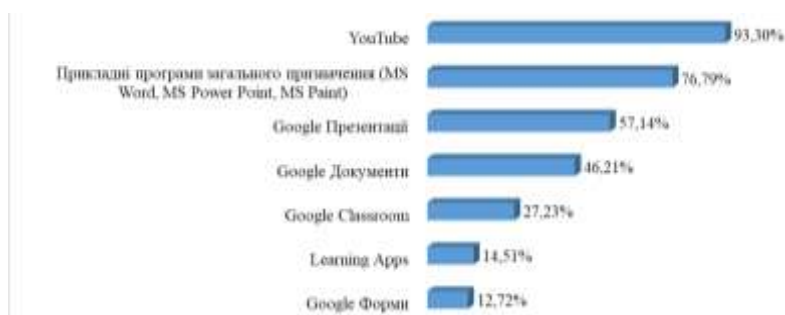

Рис. 2.28. Програми та онлайн-сервіси, яким віддається перевага під час підготовки до занять: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО **понад 90 %** вихователів *під час підготовки до занять* використовують відеохостинг YouTube, майже три чверті – прикладні програми загального призначення, а більше половини – Google Презентації.

У сільській місцевості педагоги **частіше** віддають перевагу Google Документам (кожен другий), у селищах, містах – онлайн-сервісу Google Classroom (30 %) та Google Формам (14 %).

Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості **кожен сьомий** вихователь ЗДО при підготовці до занять використовує Learning Apps (рис. 2.29).

Рис. 2.29. Програми та онлайн-сервіси, яким віддається перевага під час підготовки до занять: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Під час проведення занять **близько 30 %** вихователів використовують відеохостинг YouTube, **кожен другий** – платформи для відеоконференцій Zoom або Google Meet, **кожен десятий** – онлайн-сервіс Google Classroom, а **7 %** – прикладні програми загального призначення.

Проте **лише 2 %** педагогів застосовують під час занять онлайн-сервіс Learning Apps, а **менше 1 %** – Google Форми (рис. 2.30).

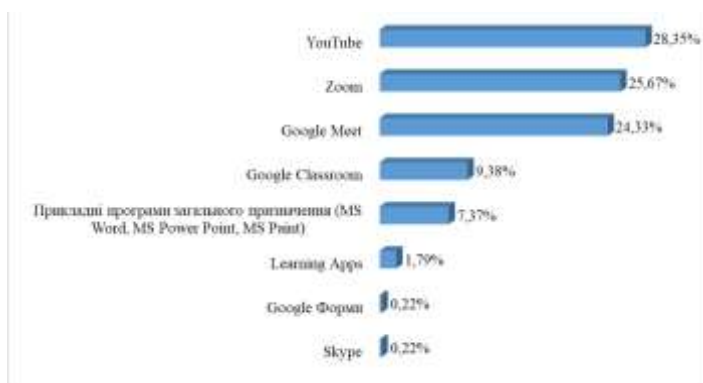

Рис. 2.30. Програми та онлайн-сервіси, яким віддається перевага під час проведення занять: результати анкетування вихователів

У селищах, містах вихователі ЗДО під час проведення занять **частіше** віддають перевагу відеохостингу YouTube, платформі Zoom (**близько 30 %**), онлайн-сервісу Google Classroom (**кожен десятий**), тоді як у сільській місцевості – платформі Google Meet (**більше третини**) та прикладним програмам загального призначення (**кожен десятий**) – рис. 2.31.

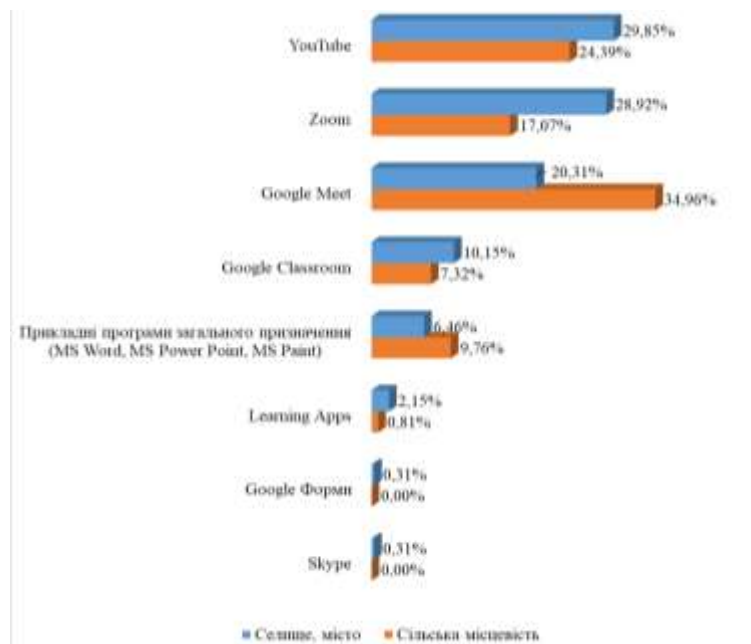

Рис. 2.31. Програми та онлайн-сервіси, яким віддається перевага під час проведення занять: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі вихователі ЗДО висловили задоволеність якістю занять, які вони проводять у дистанційній формі. При цьому лише **кожен п'ятий – повною мірою** (рис. 2.32).

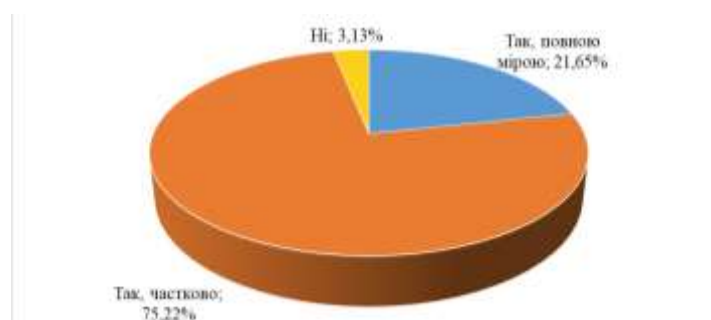

Рис. 2.32. Задоволеність якістю занять у дистанційній формі: результати анкетування вихователів

У селищах, містах вихователі ЗДО висловлюють більший рівень задоволеності якістю занять, які проводять у дистанційній формі (кожен п'ятий – повною мірою), ніж у сільській місцевості (**кожен восьмий**) – рис. 2.33.

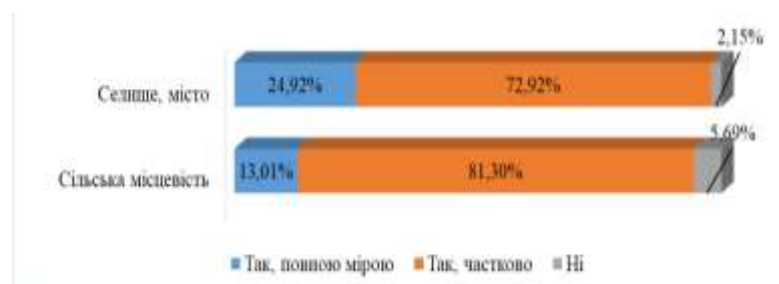

Рис. 2.33. Задоволеність якістю занять у дистанційній формі: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі вихователі зазначили, що під час занять використовують освітні ресурси, понад 80 % – медіаресурси, а три чверті – розробляють власні освітні ресурси (рис. 2.34).

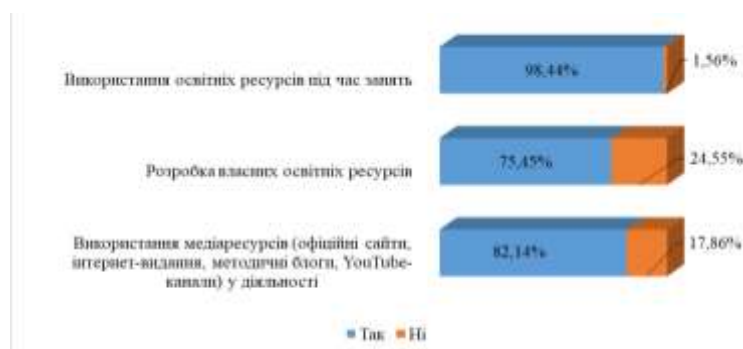

Рис. 2.34. Використання освітніх ресурсів і медіаресурсів: результати анкетування вихователів

У селищах, містах **більша кількість** вихователів ЗДО використовує освітні ресурси під час занять (**99 %**), медіаресурси (**більше 80 %**), а також розробляє власні освітні ресурси (**понад три чверті**) – рис. 2.35.

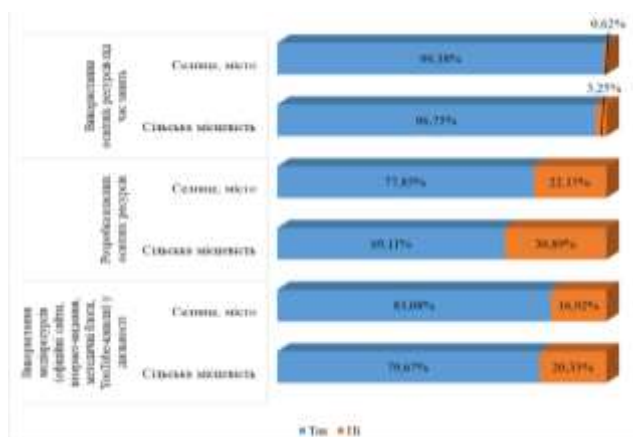

Рис. 2.35. Використання освітніх ресурсів і медіаресурсів: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Як показало анкетування, під час проведення занять вихователі ЗДО з освітніх ресурсів найчастіше використовують відеоматеріали (95 %), рідше – презентації (майже три чверті), аудіоматеріали та електронні дидактичні демонстраційні матеріали (дві третини).

Разом із тим **менша кількість педагогів (44 %) віддає перевагу інтерактивним завданням** (рис. 2.36).

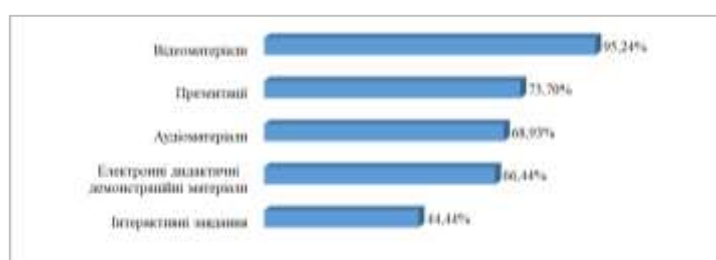

Рис. 2.36. Освітні ресурси, які використовуються під час проведення занять: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО вихователі **найчастіше** використовують під час занять відеоматеріали (близько 95 %), а **найрідше** – інтерактивні завдання (близько 40 %). Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості **майже дві третини** педагогів віддають перевагу аудіоматеріалам.

Проте в сільській місцевості **більша кількість** вихователів ЗДО використовує під час занять презентації (77 %), тоді як у селищах, містах – електронні дидактичні демонстраційні матеріали (68 %) – рис. 2.37.

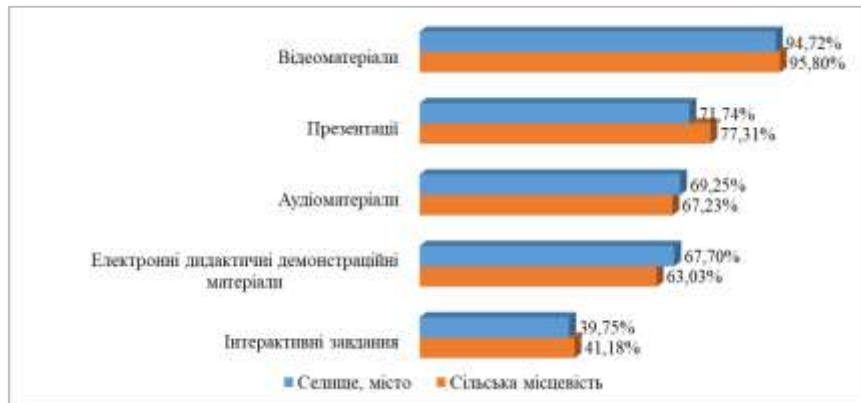

Рис. 2.37. Освітні ресурси, які використовуються під час проведення занять: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Серед вихователів, які **не використовують освітні ресурси під час занять**, **43 %** респондентів зазначили, що не мають технічних можливостей, і **стільки ж** указали на недостатність практичних навичок. При цьому **кожен сьомий педагог не вважає за потрібне використовувати освітні ресурси** (рис. 2.38).

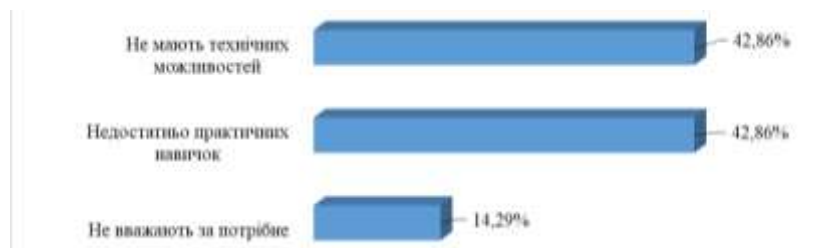

Рис. 2.38. Причини, через які не використовуються освітні ресурси під час занять: результати анкетування вихователів

До причин, через які **не використовують освітні ресурси**, у селищах, містах **більша кількість** вихователів ЗДО віднесла відсутність технічних можливостей (дві третини), тоді як у сільській місцевості – недостатність практичних навичок (три чверті). У сільській місцевості є педагоги, які **не вважають за потрібне використовувати під час занять освітні ресурси** (рис. 2.39).

Рис. 2.39. Причини, через які не використовуються освітні ресурси під час занять: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Переважає більшість вихователів ЗДО розробляють власні освітні ресурси, серед яких **найчастіше** – відеоматеріали (понад 80 %) та презентації (три чверті). **Більше третини** педагогів віддають перевагу розробці аудіоматеріалів і електронних дидактичних демонстраційних матеріалів. Проте лише **близько 30 %** вихователів ЗДО мають власні розроблені інтерактивні завдання (рис. 2.40).

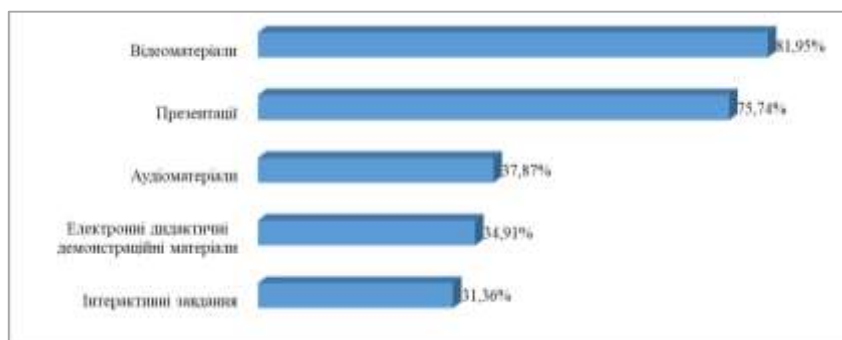

Рис. 2.40. Розроблені педагогами власні освітні ресурси: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО **близько 80 %** вихователів мають власні розроблені відеоматеріали. У сільській місцевості більша кількість педагогів розробляють презентації, тоді як у селищах, містах – аудіоматеріали, електронні дидактичні демонстраційні матеріали (близько 40 %) та інтерактивні завдання (кожен третій) – рис. 2.41.

Рис. 2.41. Розроблені педагогами власні освітні ресурси: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

До причин, через які вихователі ЗДО не розробляють власні освітні ресурси, **близько 40 %** із них віднесли відсутність технічних можливостей, **кожен третій** – недостатність практичних навичок, а **30 %** зазначили, що їм вистачає наявних (рис. 2.42).

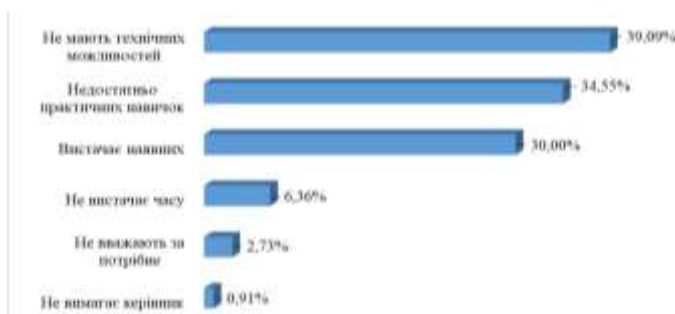

Рис. 2.42. Причини, через які педагогами не розробляються власні освітні ресурси: результати анкетування вихователів

Серед причин, через які вихователі ЗДО не розробляють власні освітні ресурси, **більша кількість** респондентів у селищах, містах, ніж у сільській місцевості, назвала відсутність технічних можливостей (40 %). Разом із тим у сільській місцевості **40 %** педагогів указали на недостатність практичних навичок, а **42 %** зазначили, що їм вистачає наявних освітніх ресурсів. **Кожному десятому** вихователю ЗДО в сільській місцевості на розроблення освітніх ресурсів не вистачає часу (рис. 2.43).

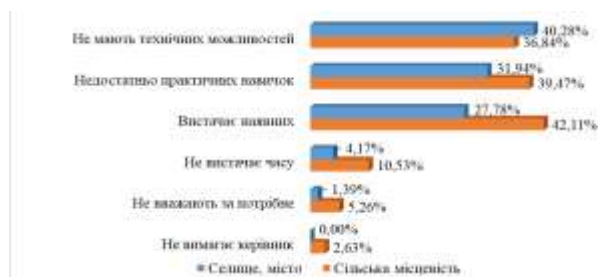

Рис. 2.43. Причини, через які педагоги не розробляють власні освітні ресурси: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Серед медіаресурсів (офіційних сайтів, інтернет-видань, методичних блогів, YouTube-каналів), які вихователі використовують у своїй діяльності, найчастіше вони називали такі:

- Дитячий онлайн-садок НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років;
- рубрика «Сучасне дошкільня під крилами захисту» сайту Міністерства освіти і науки України;
- матеріали UNICEF;
- сайт «Розвиток дитини»;
- національна освітня платформа «Всеосвіта»;
- платформа Mr. Leader;
- Інтернет-видання «Дошкільнє виховання»;
- освітня платформа «На урок»;
- YouTube-канали «Жвавчик», «З любов'ю до дітей».

До причин, через які вихователі ЗДО не використовують медіаресурси у своїй діяльності, **майже половина** з них віднесла недостатність практичних навичок, **кожен третій** – відсутність технічних можливостей, тоді як **кожен четвертий** зазначив, що йому вистачає наявних (рис. 2.44).

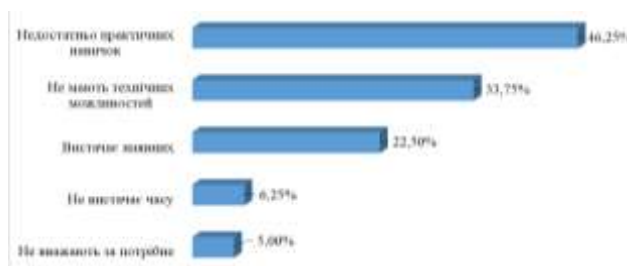

Рис. 2.44. Причини, через які педагоги не використовують медіаресурси у своїй діяльності: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості більша кількість вихователів причинами, через які вони не використовують у своїй діяльності медіаресурси, назвали недостатність практичних навичок (48 %) і відсутність технічних можливостей (44 %). Проте в селищах, містах **кожен четвертий** (у сільській місцевості – **кожен п'ятий**) респондент зазначив, що йому вистачає наявних медіаресурсів. **Кожному одинадцятому** педагогу в селищах, містах не вистачає часу на розроблення медіаресурсів, тоді як **кожен тринадцятий педагог у сільській місцевості взагалі не вважає за потрібне їх створювати** (рис. 2.45).

Рис. 2.45. Причини, через які педагоги не використовують медіаресурси у своїй діяльності: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

2.4. Комунікація з батьками вихованців

96 % вихователів ЗДО задоволені рівнем комунікації вихователів із батьками вихованців у закладі. При цьому **понад три чверті – частково** (рис. 2.46).

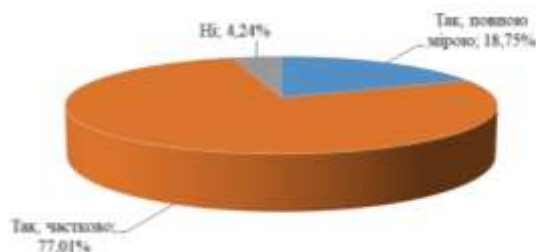

Рис. 2.46. Задоволеність рівнем комунікації з батьками вихованців: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості **більша кількість** вихователів ЗДО задоволена рівнем комунікації з батьками вихованців (**98 %**), ніж у селищах, містах (**95 %**). Однак у селищах, містах **кожен п'ятий** педагог задоволений комунікацією з батьками дітей повною мірою (у сільській місцевості – **кожен сьомий**), тоді як у сільській місцевості **понад 80 %** респондентів – частково (у селищах, містах – **три чверті**) – рис. 2.47.

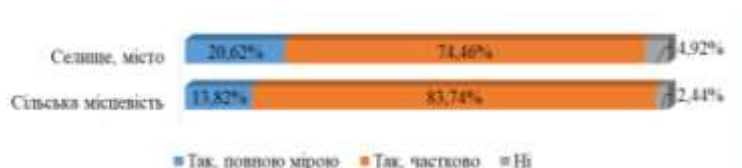

Рис. 2.47. Задоволеність рівнем комунікації з батьками вихованців: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Найчастіше вихователі ЗДО у спілкуванні з батьками вихованців надають рекомендації щодо роботи з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі (90 % – дуже часто та часто). **Понад три чверті** педагогів дуже часто та часто обговорюють із батьками дітей особливості організації освітнього процесу в дистанційній формі, а **майже дві третини – психологічний стан дитини**. Однак **близько 40 %** вихователів ЗДО лише *іноді* спілкуються з батьками вихованців щодо динаміки розвитку їхньої дитини (рис. 2.48).

Рис. 2.48. Темы, на які педагоги спілкуються з батьками вихованців: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості вихователі ЗДО **частіше** спілкуються з батьками вихованців щодо роботи з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі (93 % – дуже часто та часто), особливостей організації освітнього процесу в дистанційній формі (81 %), тоді як у *селищах, містах* **більша кількість** педагогів дуже часто та часто обговорює з батьками психологічний стан дітей (дві третини) і динаміку їх розвитку (62 %) – рис. 2.49.

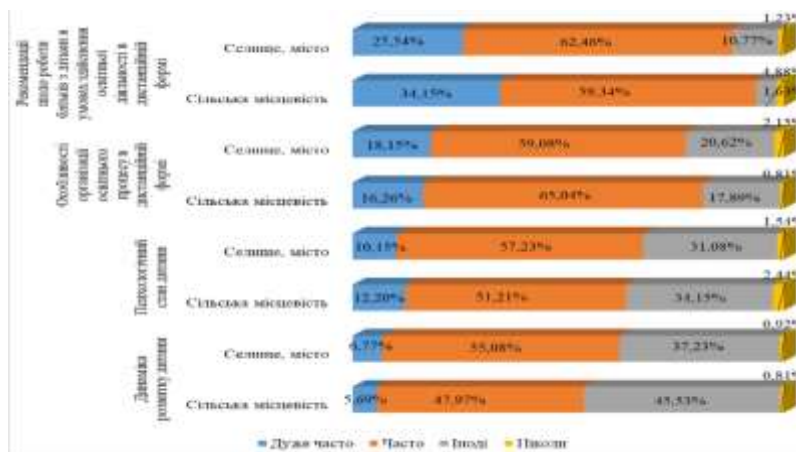

Рис. 2.49. Темы, на які педагоги спілкуються з батьками вихованців: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Близько 90 % вихователів ЗДО вважають *ефективними засобами для комунікації з батьками вихованців месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp)* і телефонний зв'язок. **Понад три чверті** педагогів до таких засобів віднесли платформи для відеоконференцій (Zoom або Google Meet), **54 % – сайт закладу дошкільної освіти**, **42 % – SMS-повідомлення**, **більше третини – соціальну мережу Facebook**, **кожен п'ятий – онлайн-сервіс Google Classroom**, а **кожен**

шостий – електронну пошту. Але **лише 7 %** педагогів указали на Google Форми як ефективний засіб комунікацій з батьками (рис. 2.50).

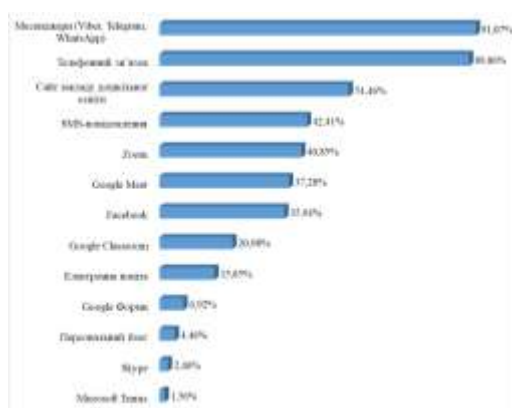

Рис. 2.50. Засоби для комунікації з батьками вихованців, які педагоги вважають ефективними: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО **найбільш ефективними засобами** для комунікації з батьками вихованців вихователі вважають месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp). У селищах, містах більша кількість педагогів віднесла до таких засобів комунікації сайт закладу освіти (більше половини), платформу Zoom (понад 40 %), онлайн-сервіс Google Classroom (кожен четвертий), у сільській місцевості – телефонний зв'язок (понад 90 %), платформу Google Meet (близько 40 %), електронну пошту (18 %). Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості більше третини учасників опитування віддають перевагу соціальній мережі Facebook.

Проте в селищах, містах дещо більше педагогів (**8 %**) вважають ефективним засобом комунікації з батьками вихованців Google Форми (рис. 2.51).

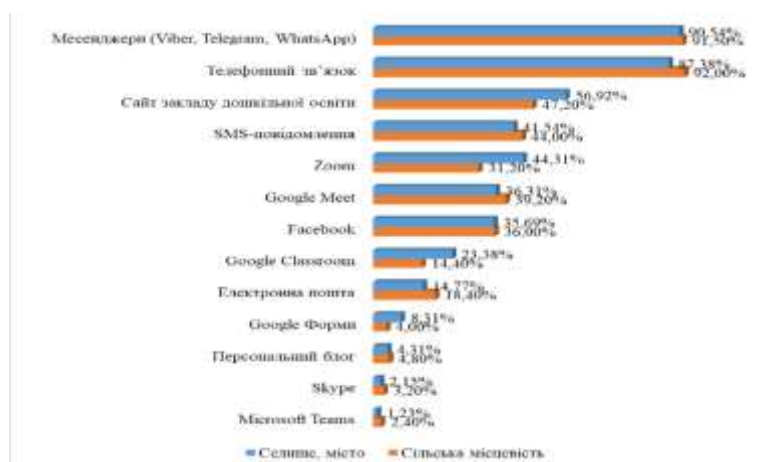

Рис. 2.51. Засоби для комунікації з батьками вихованців, які педагоги вважають ефективними: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Як показали результати анкетування вихователів ЗДО, для комунікації з батьками вихованців у закладах освіти **найчастіше** використовуються месенджери, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp, і телефонний зв'язок (близько 90 %), рідше – платформи для проведення відеоконференцій Zoom, Google Meet (майже дві третини), сайт закладу освіти та SMS-повідомлення (понад 40 %).

Більше третини респондентів зазначили, що застосовують для комунікації з батьками дітей соціальну мережу Facebook, **кожен п'ятий** – онлайн-сервіс Google Classroom, а **кожен шостий** – електронну пошту.

Однак **лише 6 %** вихователів віддають перевагу Google Формам (рис. 2.52).

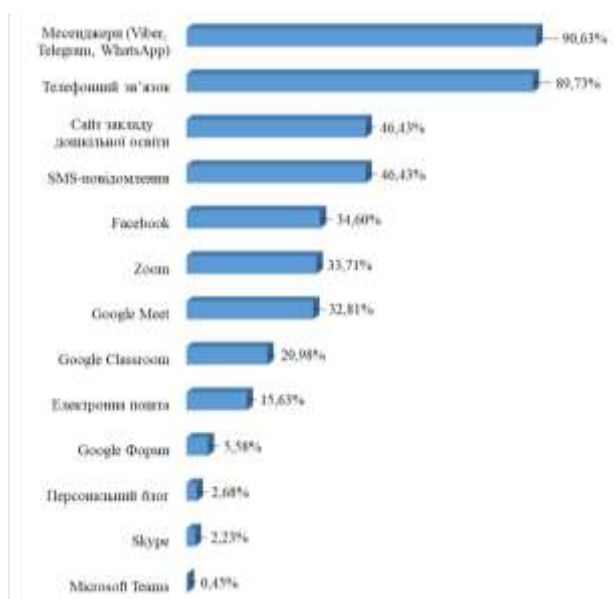

Рис. 2.52. Засоби для комунікації з батьками вихованців, яким віддається перевага в ЗДО: результати анкетування вихователів

У ЗДО сільської місцевості для комунікації з батьками вихованців **частіше** віддається перевага месенджерам, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp, і телефонному зв'язку (**понад 90 %**), SMS-повідомленням (**майже половина**), платформі Google Meet, соціальній мережі Facebook (**більше третини**). Разом із тим у селищах, містах **більша кількість** педагогів використовує сайт закладу освіти (**майже половина**), платформу Zoom (**більше третини**), онлайн-сервіс Google Classroom (**кожен четвертий**).

Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості, **16 %** респондентів указали на використання ними електронної пошти (рис. 2.53).

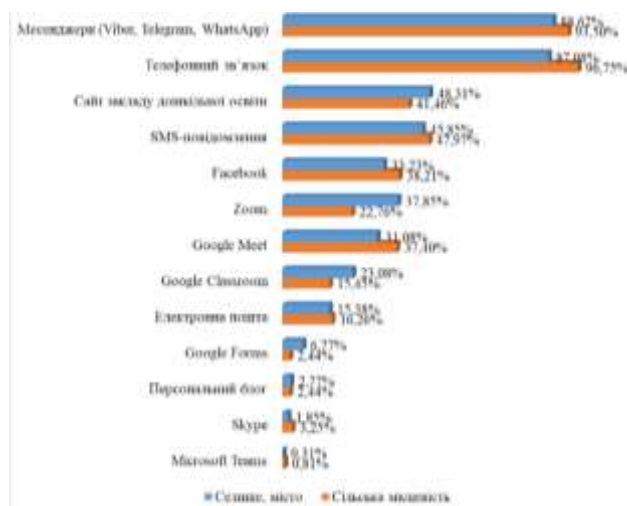

Рис. 2.53. Засоби для комунікації з батьками вихованців, яким віддається перевага в ЗДО: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Понад **80 %** вихователів ЗДО зазначили, що надають батькам вихованців допомогу з питань особливостей освітнього процесу в сучасних умовах, **близько 70 %** – із психологічної підтримки дітей та створення безпечного освітнього простору. **Менша кількість** педагогів приділяє увагу обговоренню з батьками дітей питань, що стосуються форм і методів взаємодії між учасниками освітнього процесу в сучасних умовах (60 %) і ресурсного забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної освіти (кожен другий) – рис. 2.54.

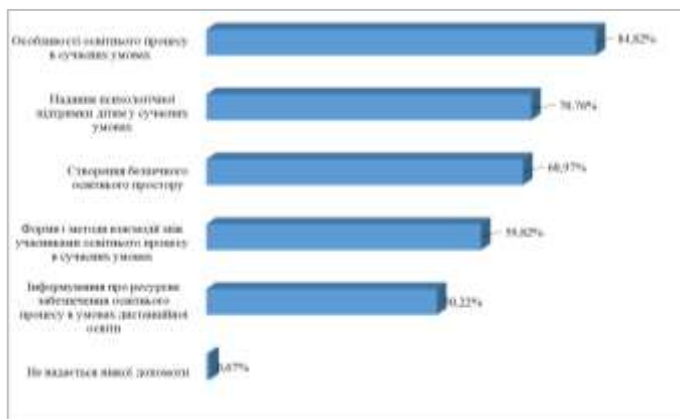

Рис. 2.54. Питання, із яких надається допомога батькам вихованців: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО **понад 80 %** вихователів визнали, що надають допомогу батькам вихованців із питань особливостей освітнього процесу в сучасних умовах. Однак у сільській місцевості педагоги **частіше** обговорюють із батьками дітей питання надання психологічної підтримки дітям у сучасних умовах і створення безпечного освітнього простору (більше 70 %), тоді як у селищах, містах більша увага приділяється формам і методам взаємодії між учасниками освітнього процесу в сучасних умовах (близько 60 %) і ресурсному забезпеченню освітнього процесу в умовах дистанційної освіти (кожен другий) – рис. 2.55.

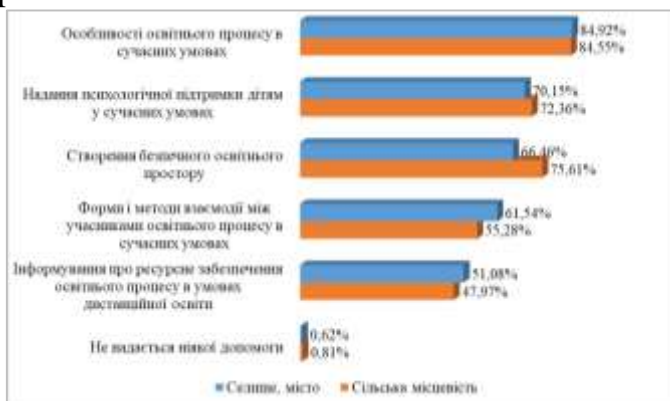

Рис. 2.55. Питання, із яких надається допомога батькам вихованців: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Як зазначили вихователі ЗДО, **найчастіше** вони пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми матеріали Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (понад 70 %).

Більше половини педагогів використовують у роботі з батьками дітей матеріали рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту», **понад 40 %** – Дитячого садка онлайн.

Кожен п'ятий вихователь пропонує батькам вихованців матеріали Телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей, **кожен шостий** – онлайн-школи Матема для дошкільнят, а **кожен десятий** – інноваційної платформи Mr.Leader для раннього розвитку дитини (рис. 2.56).

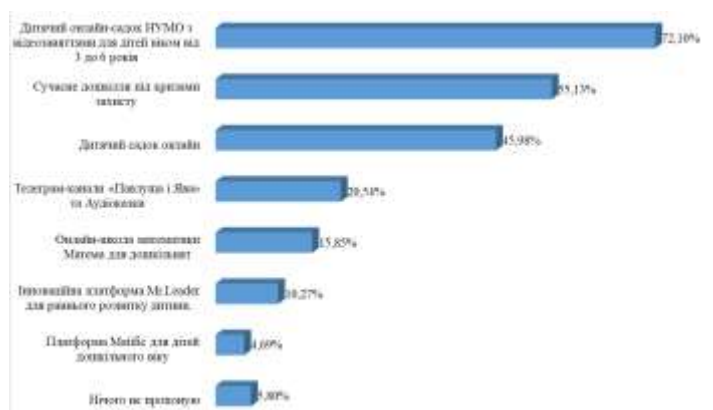

Рис. 2.56. Матеріали, які пропонуються батькам вихованців для роботи з дітьми: результати анкетування вихователів

У селищах, містах вихователі ЗДО **частіше** пропонують батькам вихованців матеріали Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (понад 70 %), онлайн-школи математики Матема для дошкільнят (кожен шостий), інноваційної платформи Mr.Leader для раннього розвитку дитини (кожен дев'ятий), тоді як у сільській місцевості більша кількість педагогів віддає перевагу рубриці сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (**більше половини**) та телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей (**30 %**).

Як у селищах, містах, так і в сільській місцевості **понад 40 %** використовують у роботі з батьками дітей матеріали Дитячого садка онлайн (рис. 2.57).

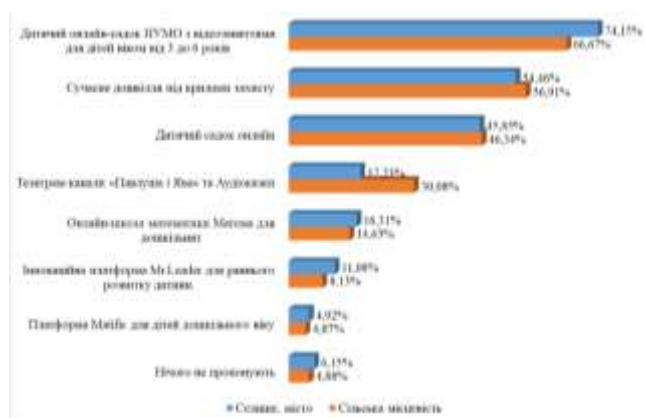

Рис. 2.57. Матеріали, які пропонуються батькам вихованців для роботи з дітьми: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі вихователі ЗДО погодилися з твердженнями (повною мірою або скоріше так, ніж ні), що в освітньому процесі орієнтуються на особистість

дитини та надають зворотний зв'язок батькам щодо розвитку їх дітей, а понад 90 % респондентів визнали, що забезпечують психологічну підтримку дітям.

Більше 80 % педагогів погодилися, що батьки виконують їх рекомендації щодо роботи з дітьми в сучасних умовах, усвідомлюють виклики сьогодення та конструктивні в комунікації. Близько 80 % респондентів зазначили, що батьки дітей виявляють інтерес до освітнього процесу в дистанційній формі. Разом із тим близько 60 % вихователів вважають, що батьки мають завищені очікування щодо якості освітнього процесу в сучасних умовах (рис. 2.58).

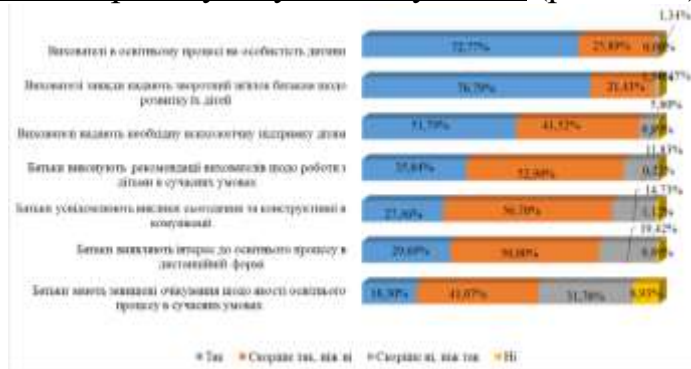

Рис. 2.58. Відповіді вихователів щодо якості освітнього процесу в дистанційній формі

У сільській місцевості **всі** вихователі ЗДО погодилися з твердженнями (повною мірою або скоріше так, ніж ні), що в освітньому процесі орієнтуються на особистість дитини та надають зворотний зв'язок батькам щодо розвитку їх дітей, а майже всі зазначили, що забезпечують психологічну підтримку дітям. У селищах, містах таку відповідь надали **дещо менше** респондентів.

Проте в селищах, містах більша кількість учасників опитування погодилися з тим, що батьки дітей виконують їх рекомендації щодо роботи з дітьми в сучасних умовах (83 %), усвідомлюють виклики сьогодення та конструктивні в комунікації (78 %), виявляють інтерес до освітнього процесу в дистанційній формі (76 %).

Разом із тим у сільській місцевості **майже дві третини** вихователів (у селищах, містах – **57 %**) вважають, що батьки мають завищені очікування щодо якості освітнього процесу в сучасних умовах (рис. 2.59).

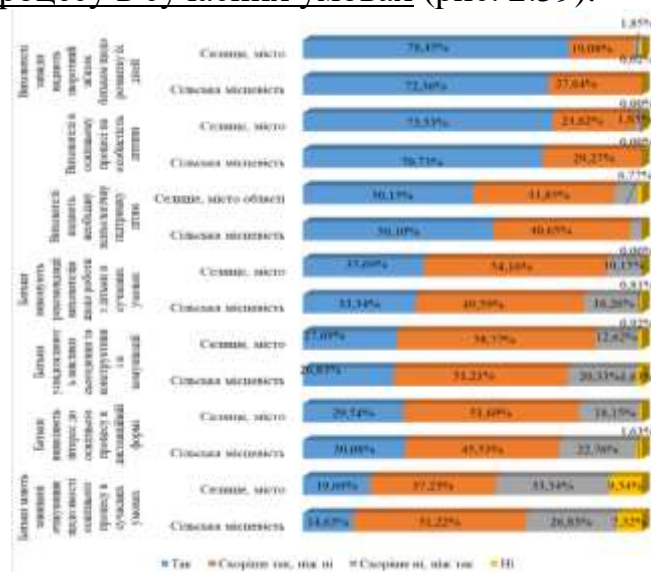

Рис. 2.59. Відповіді вихователів щодо якості освітнього процесу в дистанційній формі (за місцем розташування ЗДО)

2.5. Труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах

До труднощів, із якими найчастіше стикаються під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, **понад 40 %** вихователів ЗДО віднесли визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти, близько 40 % – налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками та організацію ігрової діяльності, більше третини – формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти та використання ІКТ, електронних освітніх ресурсів, а близько 30 % – забезпечення безпечного освітнього середовища й організацію безпечного психологічного середовища.

Кожен шостий учасник опитування акцентував увагу на труднощах, пов'язаних із вибором методів, форм і засобів організації освітнього процесу, а кожен десятий – із плануванням освітнього процесу (рис. 2.60).

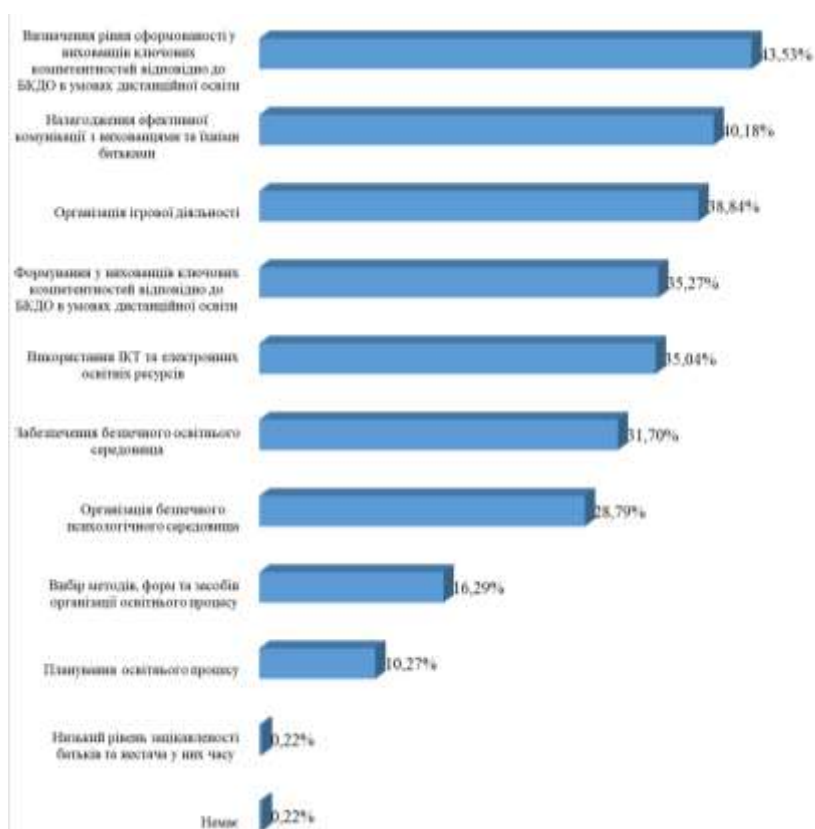

Рис. 2.60. Труднощі, з якими стикаються педагоги під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах: результати анкетування вихователів

Як показали результати анкетування, *під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах* вихователі ЗДО сільської місцевості **найчастіше** стикаються з труднощами щодо налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками (кожен другий), організації ігрової діяльності, формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (понад 40 %), організації безпечного психологічного середовища, забезпечення безпечного освітнього

середовища (більше третини), вибору методів, форм і засобів організації освітнього процесу (кожен п'ятий) та планування освітнього процесу (13 %), у селищі, місті – щодо визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (понад 40 %) та використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів (більше третини) – рис. 2.61.

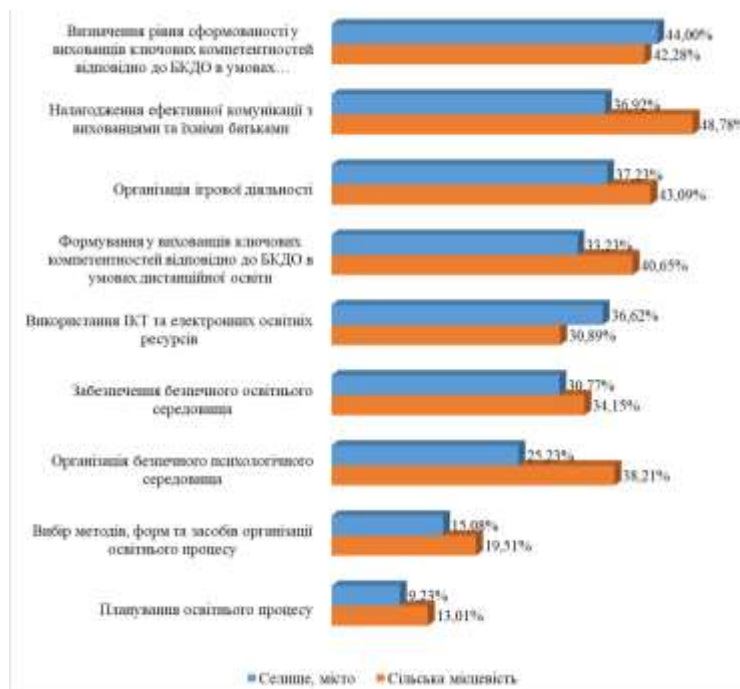

Рис. 2.61. Труднощі, з якими стикаються педагоги під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

2.6. Ставлення до проблеми освітніх втрат

На думку вихователів ЗДО, **найбільш погіршилися** результати формування в дошкільників рухової (42 % – погіршилися або значно погіршилися), комунікативної (40 %) та мовленнєвої (39 %) компетентностей.

Разом із тим респонденти в **меншій мірі** оцінили зниження показників сформованості в дітей ігрової (третина педагогів), здоров'язбережувальної та художньо-мовленнєвої компетентностей (близько 30 %) – рис. 2.62.

Рис. 2.62. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БКДО: за підсумками анкетування вихователів

У селищах, містах більша кількість вихователів ЗДО вважає, що погіршилися або значно погіршилися результати формування в дошкільників комунікативної (41 %), мовленнєвої (39 %), здоров'язбережувальної (32 %), художньо-мовленнєвої (29 %) компетентностей.

Однак у сільській місцевості більша частина респондентів звернула увагу на погіршення або значне погіршення показників формування ігрової компетентності (36 %).

Незалежно від місця розташування ЗДО 42 % педагогів зазначили про погіршення або значне погіршення рухової компетентності дітей старшого дошкільного віку (рис. 2.63).

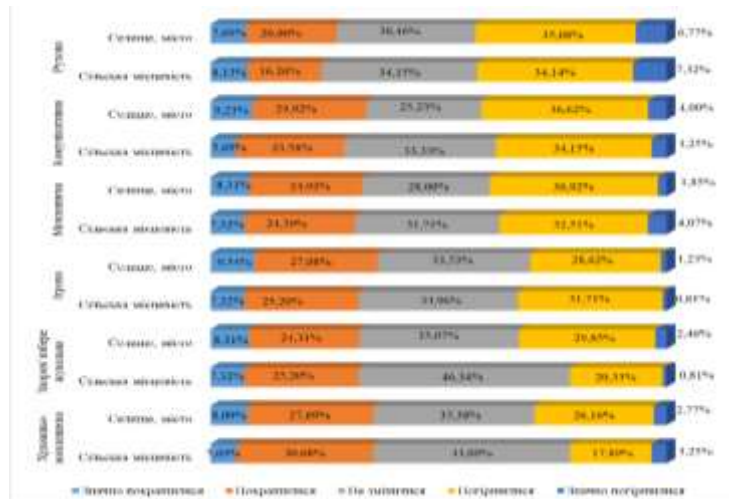

Рис. 2.63. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БКДО: за підсумками анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Понад 20 % вихователів ЗДО вважають, що погіршився та значно погіршився рівень сформованості в дошкільників соціально-громадянської (31 %), сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької (25 %) та предметно-практичної, технологічної (22 %) компетентностей, навичок, орієнтованих на сталий розвиток (24 %).

Найменше, на думку респондентів, негативні тенденції позначилися на формуванні в дітей природничо-екологічної (20 %), мистецько-творчої (20 %) та особистісної (18 %) компетентностей – рис. 2.64.

Рис. 2.64. Думка педагогів щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БКДО: за підсумками анкетування вихователів

На думку більшої кількості вихователів ЗДО в *селищах, містах, погіршилися* або *значно погіршилися* результати формування у вихованців ЗДО всіх вищезазначених компетентностей, а саме: сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької (27 %), навичок, орієнтованих на сталий розвиток (26 %), соціально-громадянської (27 %), предметно-практичної, технологічної (27 %), природничо-екологічної (23 %), мистецько-творчої (23 %), особистісної (21 %) – рис. 2.65.

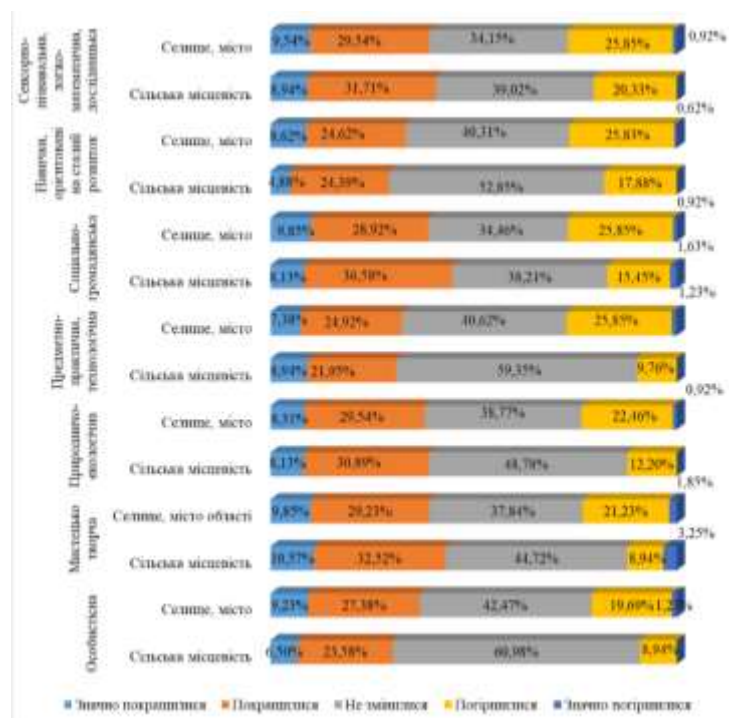

Рис. 2.65. Думка вихователів ЗДО щодо змін у результатах формування ключових компетентностей дітей за БКДО: за підсумками анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Близько 80 % вихователів ЗДО віднесли до чинників, що *суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти, повітряні тривоги, понад 70 % – нестабільність інтернет-зв'язку, вимкнення електрики та технічне забезпечення родин вихованців, більше 60 % – технічне забезпечення вихователів, а 57 % – освітню діяльність у дистанційній формі.*

Понад 40 % респондентів таким чинником вважають *порушення принципу доступності дошкільної освіти, кожен четвертий – нестабільний психоемоційний стан вихователів, труднощі в наданні своєчасної підтримки розвитку вихованців і недостатній рівень цифрової компетентності вихователів, кожен п'ятий – нестабільний психоемоційний стан вихованців і недостатній рівень психологічної підтримки учасників освітнього процесу.*

Найменше вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати, на думку вихователів ЗДО, недостатній рівень інформаційної підтримки учасників освітнього процесу (кожен сьомий), недостатній рівень методичної допомоги педагогічним працівникам (кожен восьмий) та кадрові проблеми, зумовлені зміною місця перебування педагогів (7 %) – рис. 2.66.

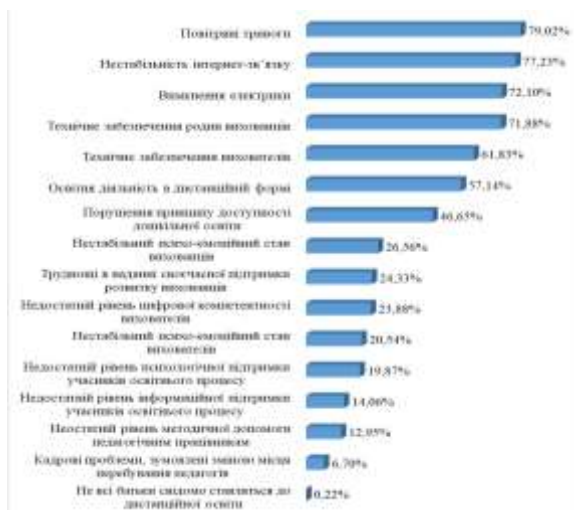

Рис. 2.66. Чинники, які суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти: результати анкетування вихователів

У селищах, містах більша кількість вихователів ЗДО основними чинниками, що суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти, визначили повітряні тривоги (понад 80 %), нестабільність інтернет-зв'язку (більше три чверті), технічне забезпечення вихователів (майже дві третини), нестабільний психоемоційний стан вихованців, недостатній рівень цифрової компетентності вихователів, нестабільний психоемоційний стан вихователів (понад 20 %), кадрові проблеми, зумовлені зміною місця перебування педагогів (кожен одинадцятий), а в сільській місцевості – вимкнення електрики та технічне забезпечення родин вихованців (понад 70 %), освітню діяльність у дистанційній формі (майже дві третини), порушення принципу доступності дошкільної освіти (більше половини), труднощі в наданні своєчасної підтримки розвитку вихованців (понад третини), недостатній рівень психологічної та інформаційної підтримки учасників освітнього процесу (кожен четвертий та 17 % відповідно).

Незалежно від місця розташування ЗДО, 13 % педагогів віднесли до чинників, що негативно вплинули на розвиток дитини, недостатній рівень методичної допомоги педагогічним працівникам (рис. 2.67).

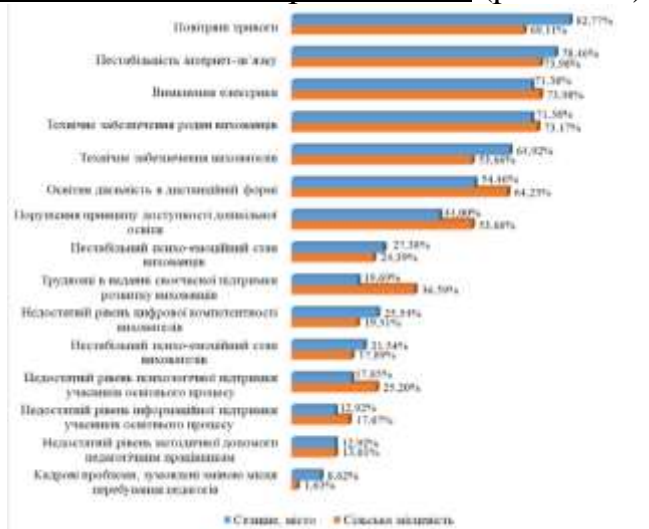

Рис. 2.67. Чинники, які суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Понад 90 % вихователів ЗДО, які взяли участь в опитуванні, вважають актуальною проблему освітніх втрат в Україні, а більше 80 % визнали, що знайомі з цією проблемою, та висловили бажання більше дізнатися про вимірювання освітніх втрат (рис. 2.68).

Рис. 2.68. Відповіді педагогів щодо проблеми освітніх втрат: результати анкетування вихователів

У сільській місцевості більша кількість вихователів ЗДО зазначила, що ознайомлені з проблемою освітніх втрат на сучасному етапі в Україні (близько 90 %) та вважають її актуальною (майже всі респонденти). Але в селищах, містах більше педагогів бажають глибше дізнатися про вимірювання освітніх втрат (понад 80 %) – рис. 2.69.

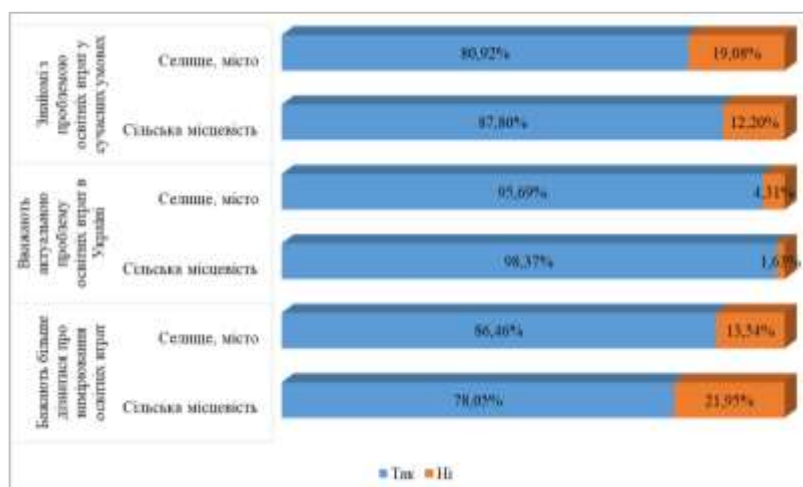

Рис. 2.69. Відповіді педагогів щодо проблеми освітніх втрат: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Дві третини вихователів ЗДО, які взяли участь в опитуванні, висловили думку, що вимірювання освітніх втрат найбільш доцільно здійснювати за результатами регіональних моніторингових досліджень. Понад 60 % респондентів вважають, що освітні втрати слід визначати в межах внутрішнього моніторингу, а близько 40 % – під час загальнодержавного.

Разом із тим кожен десятий респондент акцентував увагу на міжнародних дослідженнях (рис. 2.70).

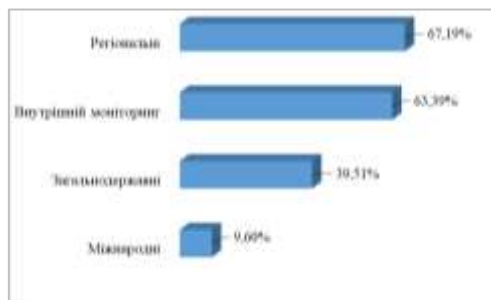

Рис. 2.70. Дослідження, за результатами яких доцільно здійснювати вимірювання освітніх втрат: результати анкетування вихователів

Незалежно від місця розташування ЗДО вихователі вважають, що **найбільш доцільно** здійснювати вимірювання освітніх втрат за результатами регіональних досліджень (майже дві третини).

У селищах, містах більша кількість респондентів віддала перевагу внутрішньому моніторингу (понад 60 %) та загальнодержавним дослідженням (більше 40 %).

Кожен десятий учасник опитування в сільській місцевості та **кожен дев'ятий** у селищах, містах акцентували увагу на міжнародних дослідженнях (рис. 2.71).

Рис. 2.71. Дослідження, за результатами яких доцільно здійснювати вимірювання освітніх втрат: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Майже три чверті вихователів ЗДО вважають найбільш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат відновлення в повному обсязі освітнього процесу, а більше половини – охоплення всіх дітей дошкільного віку з використанням дистанційної та змішаної форм освітньої діяльності.

Понад 30 % учасників опитування віднесли до таких заходів перегляд комплексних освітніх програм, їх розвантаження, забезпечення більшої варіативності з метою надолуження освітніх втрат, посилення психологічної підтримки учасників освітнього процесу, створення та використання цифрових освітніх ресурсів; близько 30 % – створення онлайн-майданчиків для обміну досвідом, проведення дискусій, кожен четвертий – розробку й реалізацію програм освітніх втрат, що передбачають повторний доступ до освітнього контенту та продовження роботи з дітьми в родині.

На думку респондентів, менш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат є проведення підготовленими тьюторами додаткових занять із дітьми (рис. 2.72).

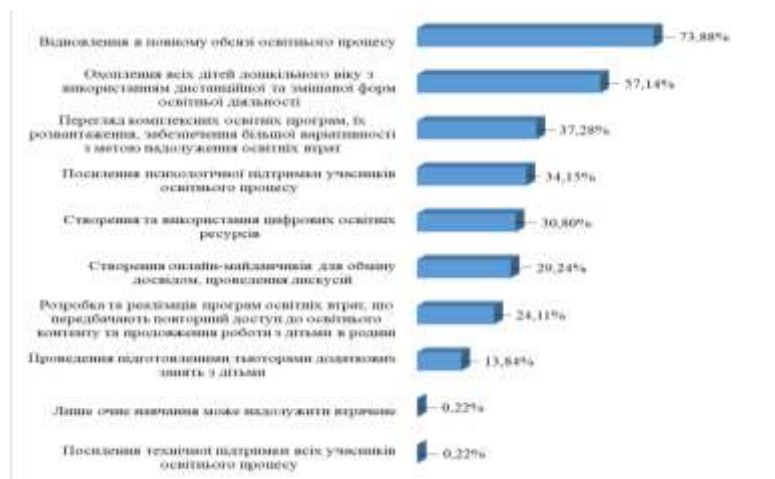

Рис. 2.72. Найбільш дієві заходи щодо подолання освітніх втрат: результати анкетування вихователів

Найбільш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат незалежно від місця розташування ЗДО вихователі ЗДО вважають відновлення в повному обсязі освітнього процесу (більше 70 %). Більше третини учасників опитування як у селищах, містах, так і в сільській місцевості до таких заходів віднесли перегляд комплексних освітніх програм, їх розвантаження, забезпечення більшої варіативності з метою надолуження освітніх втрат, близько 30 % – створення та використання цифрових освітніх ресурсів.

Разом із тим у сільській місцевості більша кількість педагогів віддає перевагу охопленню всіх дітей дошкільного віку з використанням дистанційної та змішаної форм освітньої діяльності (дві третини), посиленню психологічної підтримки учасників освітнього процесу (понад 40 %), розробці та реалізації програм освітніх втрат, що передбачають повторний доступ до освітнього контенту та продовження роботи з дітьми в родині, створенню онлайн-майданчиків для обміну досвідом, проведення дискусій (кожен третій), проведенню підготовленими тьюторами додаткових занять із дітьми (18 %) – рис. 2.73.

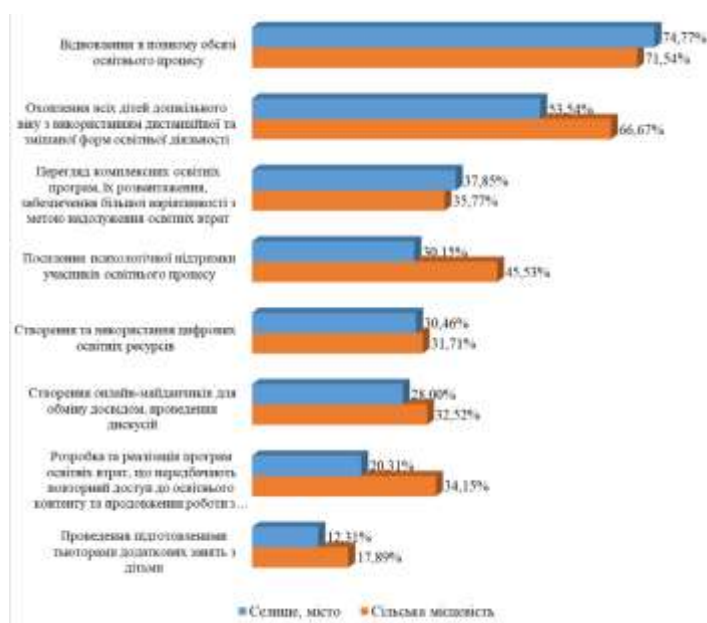

Рис. 2.73. Найбільш дієві заходи щодо подолання освітніх втрат: результати анкетування вихователів (за місцем розташування ЗДО)

Висновки до розділу 2

1. У закладах дошкільної освіти календарне планування вихователі здійснюють переважно на основі освітньої програми. Разом із тим **кожен дев'ятий** вихователь ЗДО використовує готові календарні плани (**частіше** – у сільській місцевості).

2. Переважна більшість вихователів (**понад 90 %**) визнали, що здійснюють аналіз ефективності та результатів календарного планування. При цьому педагоги позитивно оцінюють вплив аналізу на їх освітню діяльність. Серед педагогів, які не проводять аналіз, **кожен другий** не вважає це за потрібне, а **кожен четвертий** указав на брак часу.

У селищах, містах області вплив аналізу на освітню діяльність більша кількість вихователів пов'язує з покращенням планування діяльності, якістю підготовки до занять, підвищенням результативності діяльності, коригуванням освітнього процесу, а в сільській місцевості – з визначенням ефективних форм роботи, методів і прийомів роботи з дітьми.

3. **Понад 40 %** вихователів вважають, що керівництво закладу освіти втручається в процес розроблення їх календарного плану (**більше** таких респондентів – у селищах, містах). При цьому втручання керівництва в процес розроблення календарного плану педагоги пов'язують із визначенням керівництвом програми розвитку дитини, за якою повинен працювати вихователь, і форм календарного планування (**більше** – у сільській місцевості).

4. Як показали результати анкетування вихователів, **найчастіше** під час освітнього процесу в дистанційній формі педагоги надсилають батькам матеріали для роботи з дітьми. Однак **рідше** в ЗДО проводяться онлайн-заняття (особливо – у селищах, містах). У селищах, містах **дещо більше** вихователів віддають перевагу запису відеозанять, які надсилають батькам дітей, тоді як у сільській місцевості – використанню відеозанять, знайдених в інтернеті.

5. У роботі з дітьми вихователі ЗДО віддають пріоритет використанню знайденим в інтернеті навчальним і розважальним відео, фото, зображенням, а також відео, створеним самостійно. У сільській місцевості респонденти активніше застосовують у роботі з дітьми фото або зображення та презентації, знайдені в інтернеті, тоді як у селищах, містах області – онлайн-ігри та презентації, створені самостійно.

6. Характеризуючи свою діяльність, вихователі надали **найвищу** оцінку наявності сюрпризного моменту, цікавій мотивації дитячих видів діяльності, доцільному використанню наочності, дидактичних матеріалів; серед показників *реалізації особистісно орієнтованого підходу* – заохоченню та відзначенню успіхів, інтегрованого підходу – урахуванню вікових та індивідуальних особливостей дітей, їх творчих здібностей.

Найнижче педагоги оцінили гнучке й варіативне застосування форм, методів організації освітнього процесу; серед показників *реалізації особистісно орієнтованого підходу* – роботу в групах, парах, інтегрованого підходу – поєднання індивідуальних і групових форм роботи з дітьми.

У *селищах, містах* вихователі на більш високому рівні оцінюють **усі** показники *їхньої діяльності та реалізації особистісно орієнтованого підходу*, тоді як у *сільській місцевості* серед показників *інтегрованого підходу* – різноманітність варіативного дидактичного матеріалу.

7. За твердженнями вихователів ЗДО *інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ)* **найчастіше** використовуються в закладі з метою пошуку матеріалів для самоосвіти, підготовки до проведення занять. Однак менша увага приділяється створенню портфоліо вихованців.

У ЗДО *селищ, міст* ІКТ **частіше** застосовуються для розроблення матеріалів для методичних заходів, у сільській місцевості – для проведення свят і розваг.

8. Як зазначили вихователі ЗДО, *під час підготовки до занять та їх проведення* вони переважно використовують відеохостинг YouTube. *Під час підготовки до занять* **частіше** застосовують прикладні програми загального призначення (MS Word, MS Power Point, MS Paint), тоді як *під час занять* – онлайн-сервіси для проведення відеоконференцій (Zoom, Google Meet).

При підготовці до занять вихователі ЗДО в *селищах, містах* **частіше** використовують прикладні програми загального призначення та Google Classroom, у *сільській місцевості* – Google Документи. *Під час проведення занять у сільській місцевості* перевага віддається платформі Google Meet, у *селищах, містах* – Zoom.

Разом із тим потребує більшої уваги використання онлайн-сервісів для створення інтерактивних вправ.

9. Вихователі ЗДО *задоволені якістю занять, які проводять у дистанційній формі* (переважна більшість – частково). Більшою мірою задоволені якістю занять педагоги ЗДО *селищ, міст*.

10. **Понад 75 %** вихователів використовують під час занять освітні ресурси, медіаресурси та розробляють власні освітні ресурси. Однак у *сільській місцевості майже третина* респондентів визнала, що не розробляє власні освітні ресурси, а кожен п'ятий – не використовує медіаресурси.

Серед *освітніх ресурсів* вихователі **найчастіше** застосовують відео-матеріали, рідше – презентації, аудіоматеріали та електронні дидактичні демонстраційні матеріали, найрідше – інтерактивні завдання.

У *сільській місцевості частіше* віддається перевага відеоматеріалам, презентаціям, інтерактивним завданням, тоді як у *селищах, містах – аудіо-матеріалам, електронним дидактичним демонстраційним матеріалам.*

Створюючи власні освітні ресурси, вихователі зосереджуються на розробці відеоматеріалів і презентацій, тоді як недостатня увага приділяється інтерактивним завданням. У *селищах, містах* більша кількість вихователів розробляє електронні дидактичні демонстраційні матеріали, тоді як у *сільській місцевості – презентації*.

У *селищах, містах* вагомими причинами, через які *вихователі не використовують освітні ресурси*, вони зазначили відсутність технічних можливостей (у *сільській місцевості – недостатність практичних навичок вихователів*); *не розробляють власні освітні ресурси – відсутність технічних можливостей* (у *сільській місцевості – достатність наявних*); *не використовують у своїй діяльності медіаресурси – брак часу* (у *сільській місцевості – відсутність технічних можливостей*).

11. **Майже всі** вихователі незалежно від *місця розташування ЗДО задоволені рівнем комунікації з батьками вихованців у закладі* (більшість – *частково*). Однак у *селищах, містах* педагоги задоволені комунікацією з батьками дітей більшою мірою, ніж у *сільській місцевості*.

12. Незалежно від *місця розташування ЗДО* **найчастіше** вихователі спілкуються з батьками вихованців із питань роботи з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі. Однак менша увага приділяється питанням психологічного стану дитини та динаміки її розвитку (особливо в *сільській місцевості*).

13. **Найбільш ефективними засобами для комунікації з батьками вихованців** вихователі незалежно від *місця розташування ЗДО* вважають месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), телефонний зв'язок. Ці засоби переважно використовуються в закладах освіти.

У селищах, містах частіше, ніж у сільській місцевості, віддається перевага сайту закладу освіти, платформам для проведення відеоконференцій Zoom, онлайн-сервісам Google Classroom, Google Формам.

Разом із тим потребує більшої уваги використання онлайн-сервісів для організації зворотного зв'язку.

14. Незалежно від місця розташування ЗДО найчастіше вихователі надають допомогу батькам вихованців із питань особливостей освітнього процесу в сучасних умовах. У сільській місцевості педагоги приділяють більше уваги наданню психологічної підтримки дітей у сучасних умовах і створенню безпечного освітнього простору, у селищах, містах – формам і методам взаємодії між учасниками освітнього процесу в сучасних умовах. Рідше батьки вихованців отримують допомогу від вихователів із питань ресурсного забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної освіти.

15. Як показали результати опитування вихователів ЗДО, **найчастіше** педагоги пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми матеріали Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років, рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» та Дитячого садка онлайн. Проте в сільській місцевості більша кількість педагогів, ніж у селищах, містах, надає перевагу матеріалам Телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей.

16. Вихователі в цілому погоджуються з тим, що в освітньому процесі орієнтуються на особистість дитини, надають зворотний зв'язок батькам щодо розвитку їх дітей та психологічну підтримку дітям (більше – у сільській місцевості). Переважна більшість педагогів (**від 80 % і більше**) вважають, що батьки виконують їх рекомендації щодо роботи з дітьми в сучасних умовах, усвідомлюють виклики сьогодення, конструктивні в комунікації та виявляють інтерес до освітнього процесу в дистанційній формі.

17. На думку більшості вихователів ЗДО (**близько 60 %**), батьки вихованців мають завищені очікування щодо якості освітнього процесу в сучасних умовах.

18. Вихователі ЗДО визнали, що під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах найчастіше стикаються з труднощами, пов'язаними з визначенням рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти,

налагодженням ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками й організацією ігрової діяльності.

У селищах, містах у вихователів **найчастіше** виникають проблеми щодо визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти, використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів; у сільській місцевості – щодо налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками, організації ігрової діяльності, формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти, організації безпечного психологічного середовища, забезпечення безпечного освітнього середовища, вибору методів, форм і засобів організації освітнього процесу та планування освітнього процесу.

19. Вихователі ЗДО вважають, що порівняно з минулим навчальним роком **найбільш погіршилися** результати формування в дошкільників рухової, комунікативної та мовленнєвої компетентностей, тоді як **найменшого** негативного впливу зазнали розвиток ігрової, здоров'язбережувальної та художньо-мовленнєвої.

У селищах, містах **більша кількість** респондентів акцентувала увагу на зниженні показників розвитку комунікативної, мовленнєвої, здоров'язбережувальної, художньо-мовленнєвої, сенсорно-пізнавальної, логіко-математичної, дослідницької, предметно-практичної, технологічної, природничо-екологічної, мистецько-творчої, особистісної, соціально-громадянської компетентностей, навичок, орієнтованих на сталий розвиток, а в *сільській місцевості* – ігрової.

Незалежно від місця розташування ЗДО педагоги зазначили про **погіршення або значне погіршення рухової компетентності** дітей старшого дошкільного віку.

20. До *основних чинників, що суттєво вплинули на розвиток дитини та зумовили освітні втрати в системі дошкільної освіти*, вихователі ЗДО віднесли повітряні тривоги, нестабільність інтернет-зв'язку (більше – у селищах, містах), вимкнення електрики та технічне забезпечення родин вихованців (більше – у сільській місцевості).

21. Вихователі ЗДО визнають, що знайомі з проблемою освітніх втрат в Україні, вважають її актуальною (більше – у сільській місцевості) та бажають більше дізнатися про вимірювання освітніх втрат (більше – у селищах, містах).

22. *Незалежно від місця розташування ЗДО* вихователі вважають, що **найбільш доцільно** освітні втрати вимірювати за результатами регіональних

досліджень. У селищах, містах більша кількість респондентів надала перевагу внутрішньому моніторингу та загальнодержавним дослідженням.

23. *Найбільш дієвими заходами щодо подолання освітніх втрат незалежно від місця розташування ЗДО вихователі вважають відновлення в повному обсязі освітнього процесу. У сільській місцевості педагоги також віддають перевагу охопленню всіх дітей дошкільного віку з використанням дистанційної та змішаної форм освітньої діяльності та посиленню психологічної підтримки учасників освітнього процесу.*

Розділ 3. Результати опитування батьків вихованців закладів дошкільної освіти

В опитуванні взяли участь **1 785** батьків вихованців закладів дошкільної освіти (ЗДО).

Характеристика вибірки учасників опитування

Переважну більшість учасників опитування (**70 %**) становили батьки вихованців ЗДО *селищ, міст*, а решта – *сільської місцевості* (рис. 3.1).

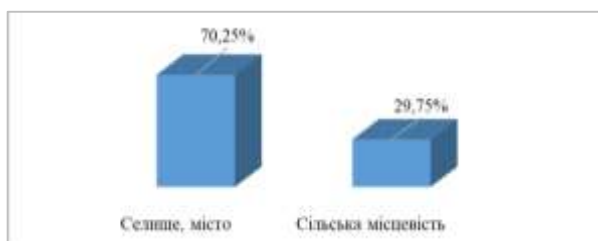

Рис. 3.1. Розподіл респондентів за місцем розташування ЗДО

Більше половини респондентів (**55 %**) – батьки віком *від 30 до 40 років*, **кожен третій** – *до 30 років*, **кожен дванадцятий** – *від 40 до 45 років*, а незначна кількість (**2 %**) – *понад 45 років* (рис. 3.2).

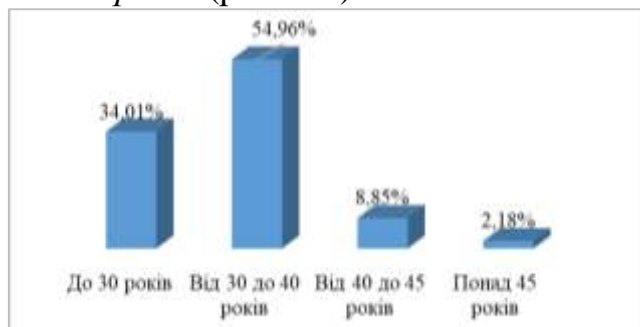

Рис. 3.2. Розподіл респондентів за віком

Майже половина батьків вихованців ЗДО (**48 %**), які взяли участь в опитуванні, мають *вищу освіту*; **кожен третій** – *середню спеціальну*, **кожен десятий** – *неповну вищу*, тоді як незначна частина (**5 %**) – *неповну середню* (рис. 3.3).

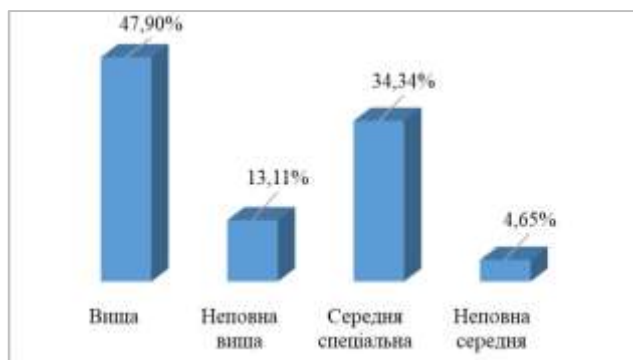

Рис. 3.3. Розподіл респондентів за освітою

3.1. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі

Анкетування батьків вихованців ЗДО показало, що під час освітнього процесу в дистанційній формі **найчастіше** використовується смартфон, тоді як **значно рідше** – ноутбук (кожен п'ятий), планшет (кожен шостий) та комп'ютер (7 %) – рис. 3.4.

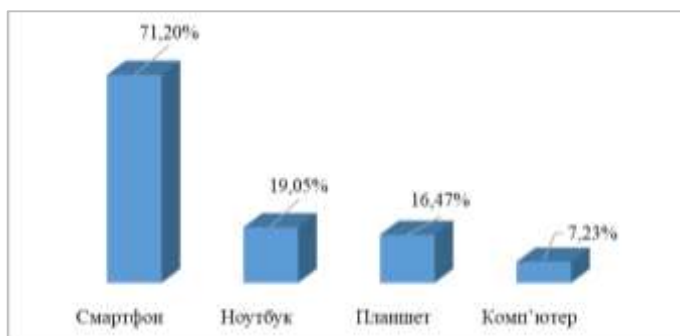

Рис. 3.4. Технічні електронні пристрої, що найчастіше застосовуються під час освітнього процесу в дистанційній формі

Під час освітнього процесу в дистанційній формі батьки вихованців ЗДО у сільській місцевості **частіше** застосовують смартфон (майже три чверті), тоді як у селищах, містах – **кожен п'ятий** надає перевагу ноутбуку. У сільській місцевості батьки дітей також **дещо частіше** застосовують комп'ютер (8 %) – рис. 3.5.

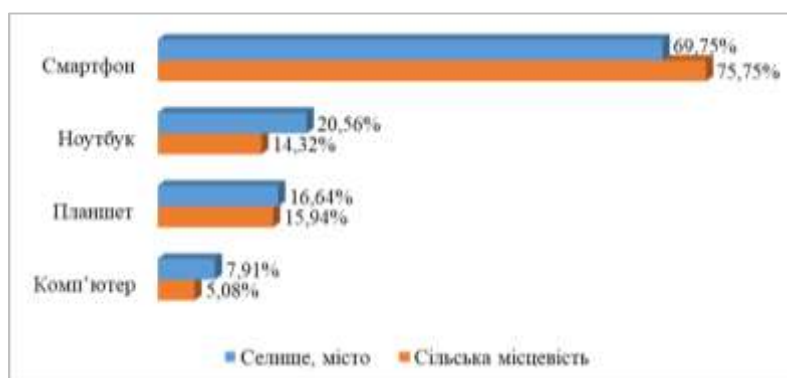

Рис. 3.5. Технічні електронні пристрої, що найчастіше застосовуються під час освітнього процесу в дистанційній формі (за місцем розташування ЗДО)

Дві третини батьків вихованців ЗДО вважають, що освітній процес у дистанційній формі буде ефективним за умов проведення онлайн-зустрічей або онлайн-занять. Близько 60 % респондентів акцентували увагу на важливості надсилання записаних вихователями відеозанять, майже половина – на матеріалах для самостійних занять, а **кожен третій** – на відеозаняттях в інтернеті (рис. 3.6).

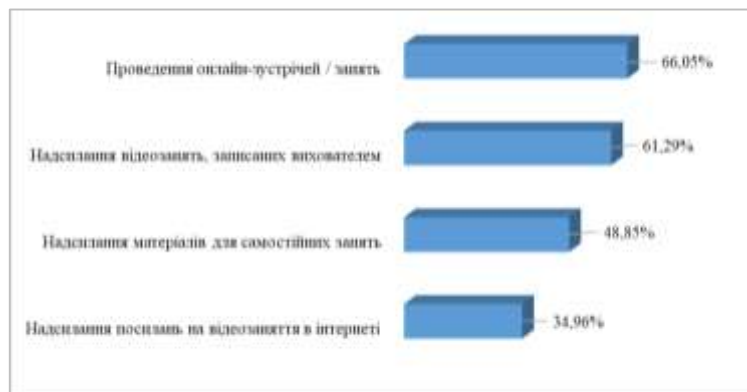

Рис. 3.6. Ефективний освітній процес у дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців ЗДО

У сільській місцевості більша кількість батьків вихованців ЗДО вважають, що ефективний освітній процес у дистанційній формі має здійснюватися шляхом проведення онлайн-зустрічей/занять (близько 70 %), тоді як понад 60 % респондентів у *селищах, містах* віддають перевагу надсиланню записаних вихователем відеозанять.

Більше 40 % батьків вихованців ЗДО *сільської місцевості* вказали на ефективність посилань на відеозаняття в інтернеті (кожен третій – у *селищах, містах*) – рис. 3.7.

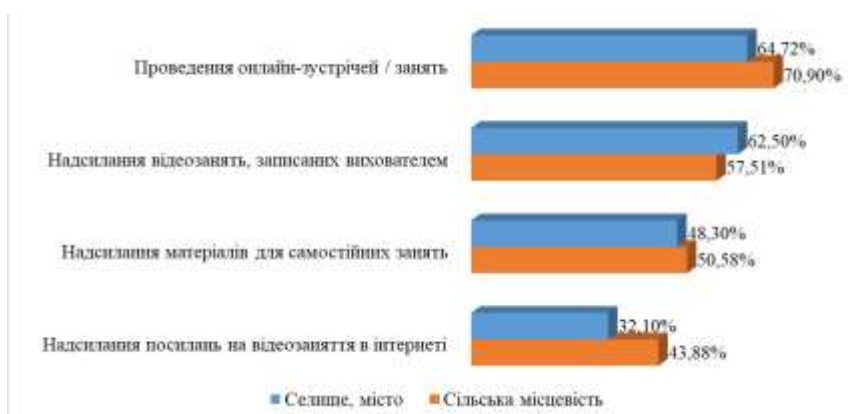

Рис. 3.7. Ефективний освітній процес у дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

Як показало анкетування батьків вихованців, *під час освітнього процесу в дистанційній формі* **найчастіше** їм надсилаються матеріали для самостійних занять із дітьми (три чверті респондентів). **Дещо рідше** пропонуються батькам дітей записані вихователем відеозаняття, проводяться онлайн-зустрічі або онлайн-заняття (близько 60 %) та надаються посилання на відеозаняття в інтернеті (більше 50 %) – (рис. 3.8).

Рис. 3.8. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців

Більша кількість респондентів у селищах, містах зазначила, що під час здійснення освітнього процесу в дистанційній формі вихователі надсилають матеріали для самостійних занять із дітьми (близько 80%) та власні записані відеозаписи (більше 60%).

Однак у сільській місцевості частіше проводяться онлайн-зустрічі/заняття (70 %) та пропонуються посилання на відеозаписи в інтернеті (близько 60 %) (рис. 3.9).

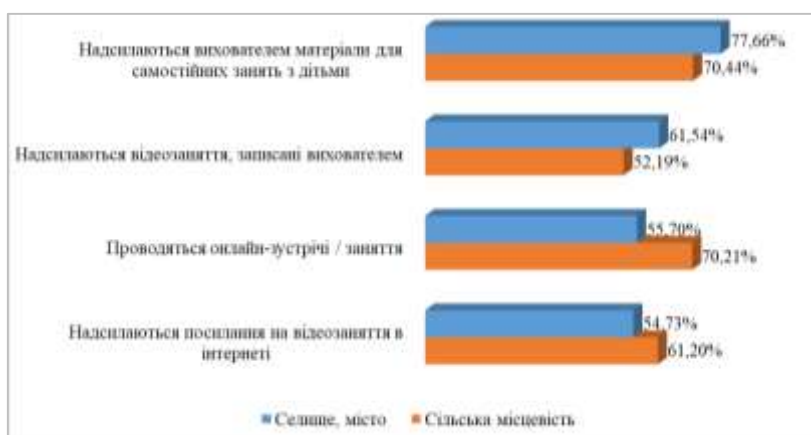

Рис. 3.9. Здійснення освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

Переважна більшість батьків вихованців ЗДО зазначили, що під час освітнього процесу в дистанційній формі найчастіше вихователі використовують у роботі з дітьми навчальні та розважальні відео, знайдені в інтернеті (три чверті респондентів), фото, зображення (понад 60 %), створені самостійно відео (близько 60 %) та презентації (кожен другий).

Більше третини респондентів указали на використання вихователями презентацій, знайдених в інтернеті (37 %), матеріалів платформи розвитку дошкільнят «НУМО (кожен третій), онлайн-ігор (кожен третій), матеріалів рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкільня під крилами захисту» (близько 30 %)

Разом із тим лише **кожен дев'ятий** учасник опитування акцентував увагу на застосуванні онлайн-дошок (рис. 3.10).

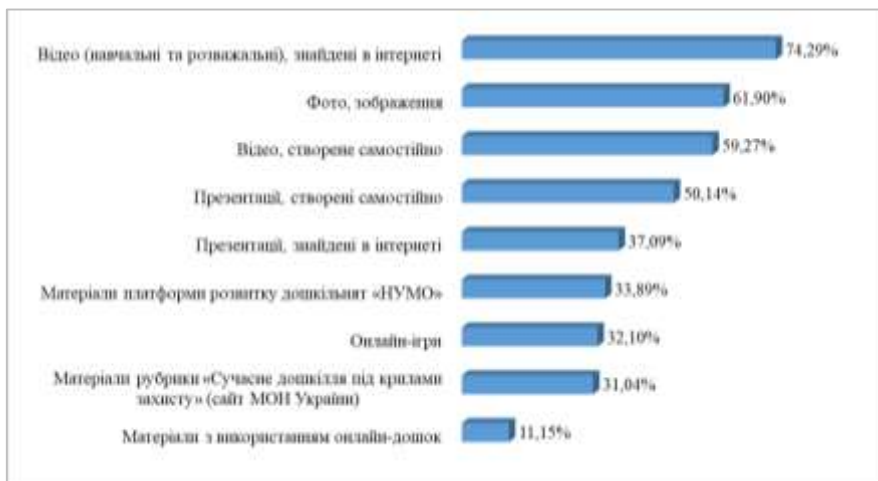

Рис. 3.10. Матеріали, що використовуються вихователями в роботі з дітьми під час освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців

У селищах, містах **більша** кількість батьків вихованців ЗДО відповіла, що вихователі під час освітнього процесу в дистанційній формі віддають перевагу фото, зображенням (майже дві третини), створеним самостійно відео (понад 60 %) та презентаціям (більше половини).

Разом із тим в сільській місцевості понад 40 % учасників опитування вказали на часте використання вихователями презентацій, знайдених в інтернеті, матеріалів платформи розвитку дошкільнят «НУМО», кожен третій – на застосування педагогами онлайн-ігор і матеріалів рубрики «Сучасне дошкільня під крилами захисту» сайту Міністерства освіти і науки України (рис. 3.11).

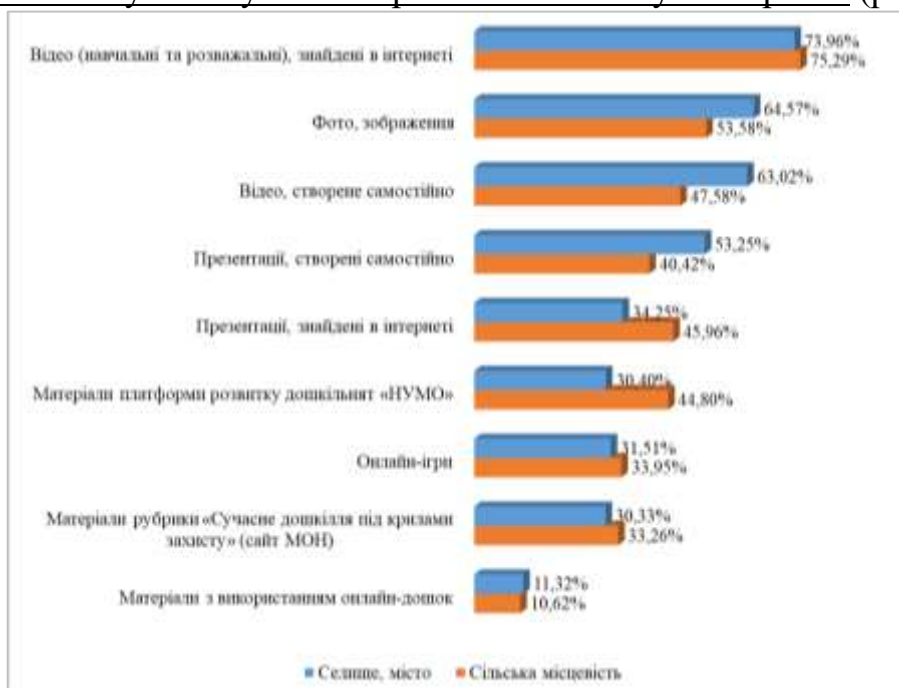

Рис. 3.11. Матеріали, що використовуються вихователями в роботі з дітьми під час освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

3.2. Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності

Серед програм і онлайн-сервісів, які використовують вихователі під час освітнього процесу в дистанційній формі, **найчастіше** батьки вихованців ЗДО зазначали відеохостинг YouTube (60 %), платформи для проведення відеоконференцій Zoom (понад 40 %) та Google Meet (30 %).

Близько 30 % респондентів указали на використання педагогами онлайн-сервісу Google Classroom, **кожен четвертий** – прикладних програм загального призначення (MS Word, MS Power Point, MS Paint).

Разом із тим **лише 5 %** учасників опитування акцентували увагу на застосуванні Google Форм (рис. 3.12).

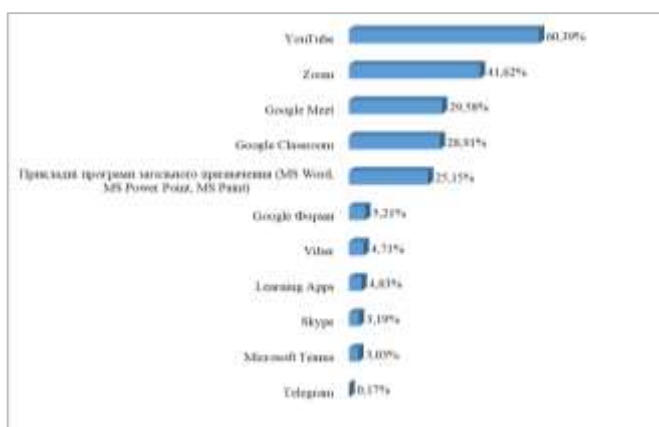

Рис. 3.12. Програми та онлайн-сервіси, що використовуються під час освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців

У сільській місцевості більша кількість батьків вихованців ЗДО відповіла, що під час освітнього процесу в дистанційній формі вихователі використовують відеохостинг YouTube (близько 70 %), платформу Google Meet (38%), тоді як у селищах, містах частіше перевага віддається платформі Zoom (понад 40 %) та онлайн-сервісу Google Classroom (28 %).

Кожен четвертий учасник опитування незалежно від місця розташування ЗДО акцентував увагу на використанні під час освітнього процесу прикладних програм загального призначення (рис. 3.13).

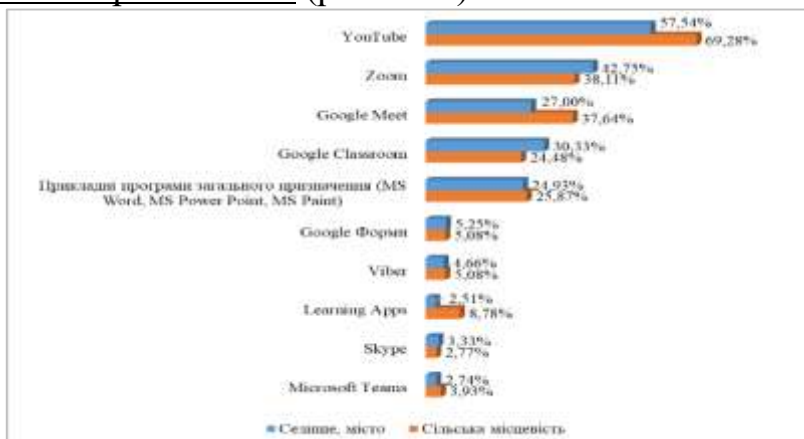

Рис. 3.13. Програми та онлайн-сервіси, що використовуються під час освітнього процесу в дистанційній формі: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі батьки вихованців ЗДО *задоволені якістю занять, які проводять вихователі в дистанційній формі, при цьому більшість (близько 65%) – повною мірою* (рис. 3.14).

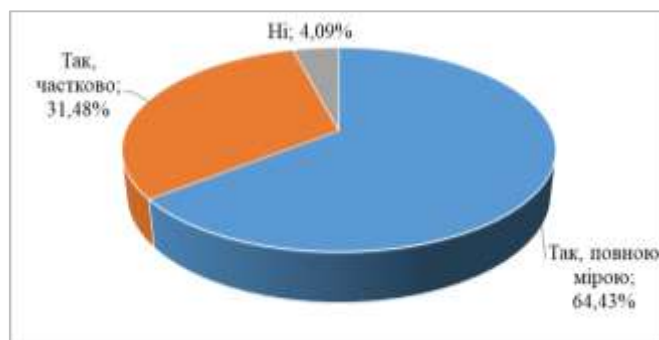

Рис. 3.14. Задоволеність батьків вихованців якістю занять у дистанційній формі

Батьки вихованців незалежно від місця розташування ЗДО висловили задоволеність якістю занять, які проводяться в дистанційній формі. Однак у сільській місцевості дещо більша кількість респондентів (дві третини) задоволені якістю занять повною мірою, тоді як у селищах, містах **кожен третій – частково** (діаграма 3.15).

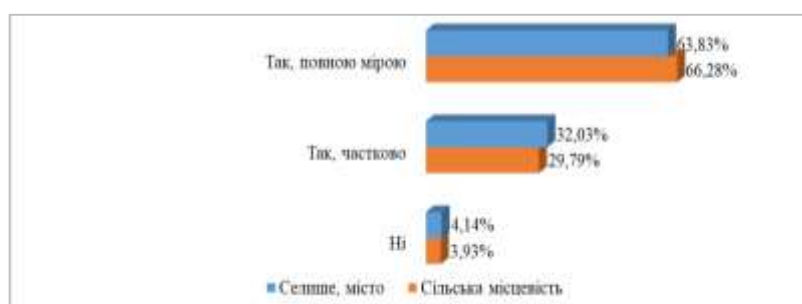

Рис. 3.15. Задоволеність батьків вихованців якістю занять у дистанційній формі (за місцем розташування ЗДО)

Майже всі батьки вихованців ЗДО зазначили, що вихователі використовують освітні ресурси у своїй діяльності, тоді як тільки **дві третини** респондентів отримують рекомендації вихователів щодо використання медіаресурсів для роботи з дітьми (рис. 3.16).

Рис. 3.16. Використання вихователями освітніх ресурсів і медіаресурсів: результати анкетування батьків вихованців

Незалежно від місця розташування ЗДО батьки вихованців відповіли, що вихователі використовують *освітні ресурси під час занять (презентації, відео-, аудіоматеріали, дидактичні матеріали, інтерактивні завдання тощо).*

Однак у сільській місцевості більша кількість учасників опитування (понад 70 %) зазначила, що отримує від вихователів рекомендації щодо використання медіаресурсів для роботи зі своїми дітьми (рис. 3.17).

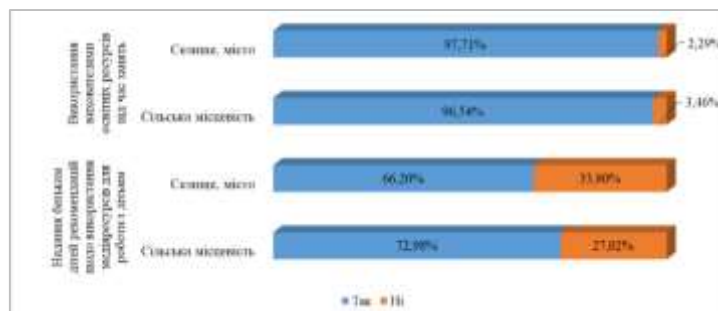

Рис. 3.17. Використання вихователями освітніх ресурсів і медіаресурсів: результати анкетування батьків вихованців(за місцем розташування ЗДО)

Як зазначили батьки вихованців ЗДО, вихователі серед освітніх ресурсів **найчастіше** використовують відеоматеріали (94 %), **рідше** – презентації (близько 60 %), інтерактивні завдання (кожен другий), аудіоматеріали (дещо менше половини).

Лише **кожен третій** респондент акцентував увагу на використанні в роботі вихователів електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (рис. 3.18).

Рис. 3.18. Освітні ресурси, що використовуються вихователями під час занять: результати анкетування батьків вихованців

Серед *медіаресурсів (офіційних сайтів, інтернет-видань, методичних блогів, YouTube-каналів)*, які пропонують вихователі батькам вихованців ЗДО для роботи зі своїми дітьми, **найчастіше** учасники дослідження називали:

- YouTube-канали «Малятам-дошкільнятам», «Грайся та розвивайся», «Група 8 Невгамовні» та інші;
- Дитячий онлайн-садок «НУМО»;
- «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (Матеріали сайту МОН);
- Матеріали сайту UNICEF;
- Методичні блоги;
- Інтернет-видання;
- Телеграм-канал «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей.

Близько 90 % батьків вихованців незалежно від місця розташування ЗДО відповіли, що вихователі під час занять використовують відеоматеріали, близько 60 % – презентації.

Разом із тим більша кількість респондентів у селищах, містах акцентувала увагу на використанні педагогами інтерактивних завдань та аудіоматеріалів (майже половина), а в сільській місцевості – електронних дидактичних демонстраційних матеріалів (кожен третій) – рис. 3.19.

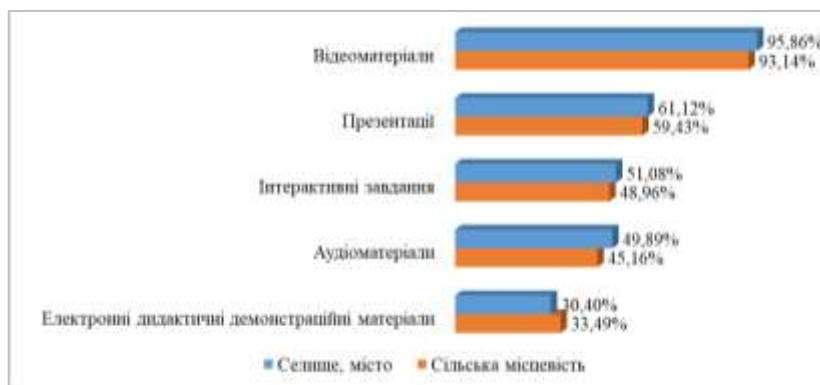

Рис. 3.19. Освітні ресурси, що використовуються вихователями під час занять: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

3.3. Комунікація з педагогами

Майже всі батьки вихованців висловили задоволеність рівнем комунікації з вихователями в закладі, при цьому більшість (понад 80 %) – повною мірою (рис. 3.20).

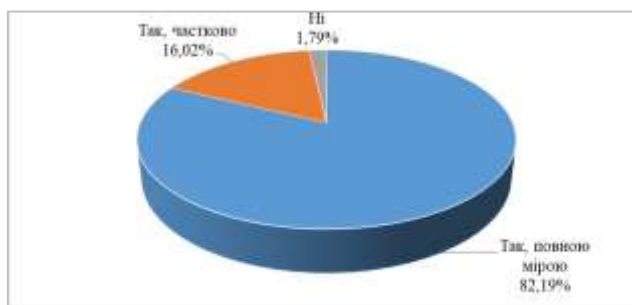

Рис. 3.20. Задоволеність батьків вихованців рівнем комунікації з вихователем

У селищах, містах дещо більша кількість батьків вихованців ЗДО задоволена рівнем комунікації з вихователями повною мірою (83 %), тоді як у сільській місцевості – частково (18 %) – рис. 3.21.

Рис. 3.21. Задоволеність батьків вихованців рівнем комунікації з вихователем (за місцем розташування ЗДО)

Батьки вихованців ЗДО визнали, що **найчастіше** у спілкуванні з вихователем отримують рекомендації щодо роботи з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі (65 % – дуже часто та часто). **Понад 50 %** респондентів зазначили, що *дуже часто та часто* обговорюють із вихователями особливості організації освітнього процесу в дистанційній формі та динаміку розвитку дитини. Однак **більше третини** батьків дітей **лише іноді** спілкуються з педагогами щодо психологічного стану дитини, тоді як **15 %** визнали, що цю тему з вихователем не обговорювали ніколи (рис. 3.22).

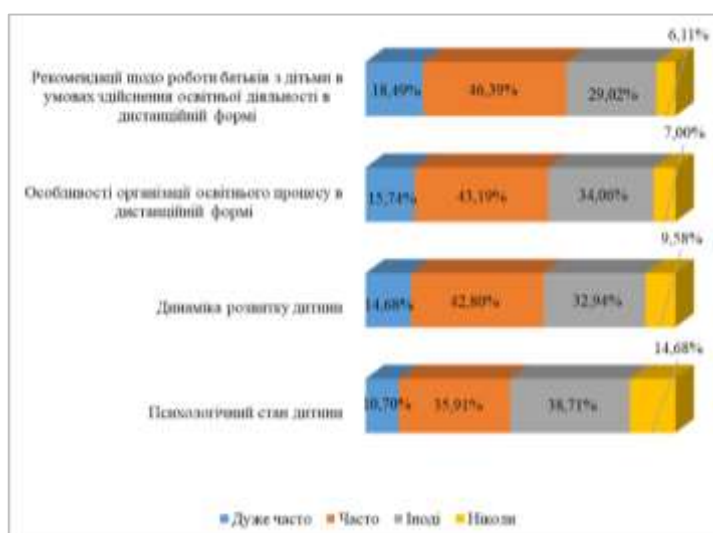

Рис. 3.22. Теми, на які батьки вихованців спілкуються з вихователями

У сільській місцевості **більша кількість** батьків вихованців ЗДО спілкуються з вихователями з **усіх тем**, наведених вище. Зокрема, **понад 60 %** респондентів у сільській місцевості обговорюють питання роботи з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі, особливості організації освітнього процесу в дистанційній формі, динаміку розвитку дитини (понад 60 %), а **кожен другий** – психологічний стан дитини (рис. 3.23).

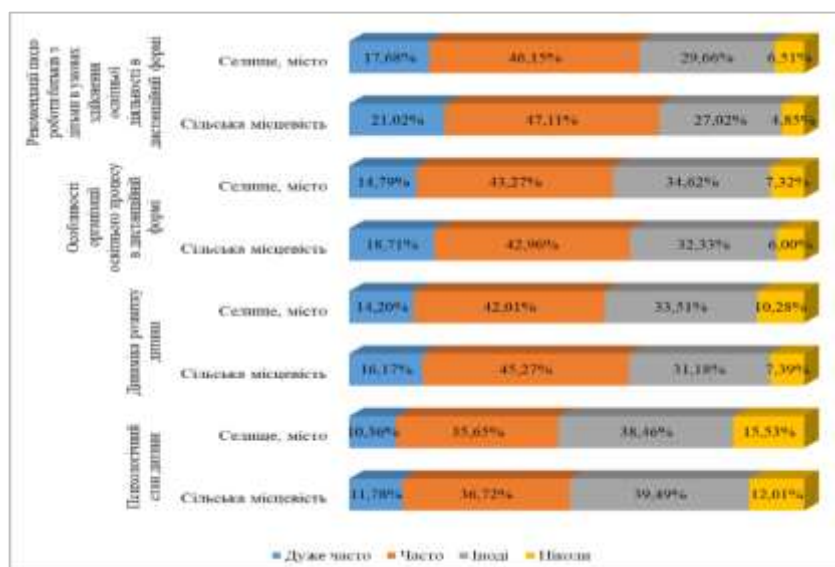

Рис. 3.23. Теми, на які батьки вихованців спілкуються з вихователями (за місцем розташування ЗДО)

Найбільш ефективними засобами комунікації з вихователями батьки вихованців ЗДО вважають месенджери, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp (майже три чверті), майже дві третини – телефонний зв'язок (близько 60 %).

Більшість респондентів до ефективних засобів комунікації віднесли платформи для проведення відеоконференцій Zoom (близько 40 %) та Google Meet (кожен четвертий), а **кожен п'ятий – сервіс Google Classroom і сайт закладу освіти.**

Разом із тим **лише 2 %** учасників опитування акцентували увагу на Google Форми (рис. 3.24).

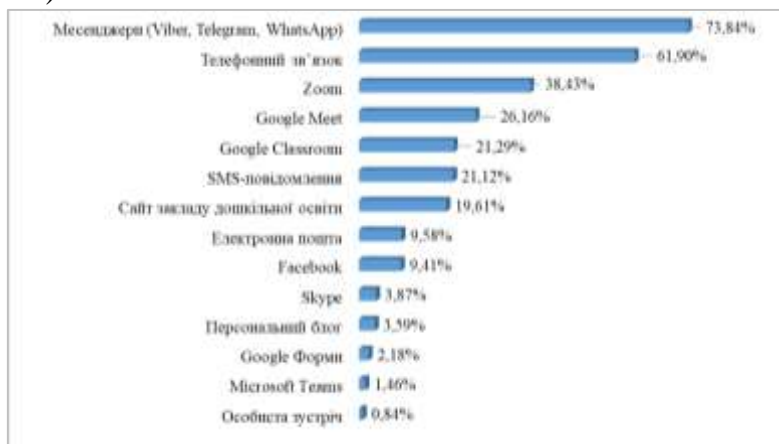

Рис. 3.24. Ефективні засоби комунікації з вихователями: результати анкетування батьків вихованців

Незалежно від місця розташування ЗДО батьки вихованців **ефективними засобами комунікації з вихователями вважають месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp)**

У сільській місцевості більша кількість респондентів віддала перевагу телефонному зв'язку (дві третини), платформі Google Meet (кожен третій), SMS-повідомленням (кожен четвертий), сайту закладу освіти (кожен четвертий), соціальній мережі Facebook (14 %), тоді як у селищах, містах – платформі Zoom (кожен четвертий) та онлайн-сервісу Google Classroom (більше 20 %) – рис. 3.25.

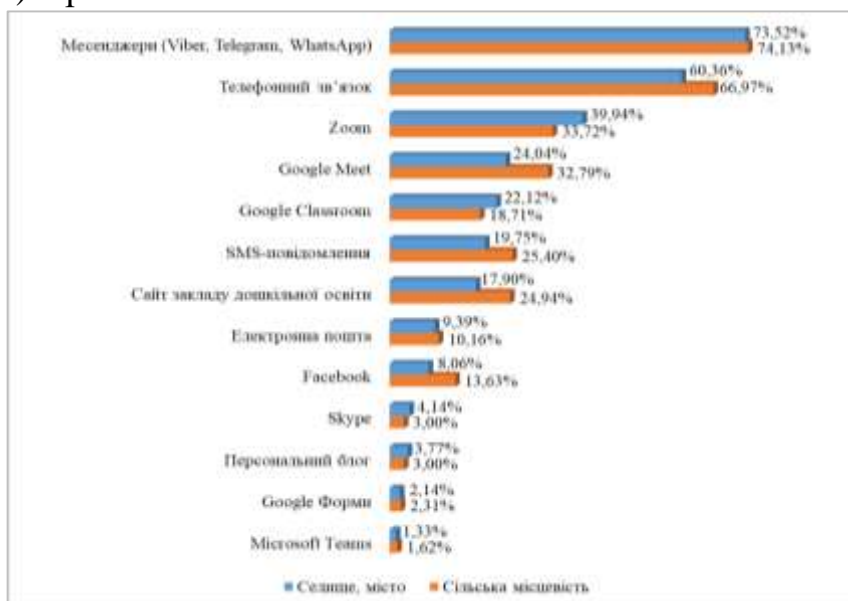

Рис. 3.25. Ефективні засоби комунікації з вихователями: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

Як показало анкетування батьків вихованців ЗДО, **найчастіше** для комунікації з вихователями використовуються месенджери, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp (понад три чверті) та телефонний зв'язок (майже дві третини).

Кожен другий респондент указав на використання платформ для проведення відеоконференцій Zoom (27 %) і Google Meet (кожен п'ятий), кожен п'ятий – на SMS-повідомлення, а **18 %** – на онлайн-сервіс Google Classroom.

Разом із тим лише **кожен восьмий** із учасників опитування використовує як засіб комунікації сайт закладу дошкільної освіти (рис. 3.26).

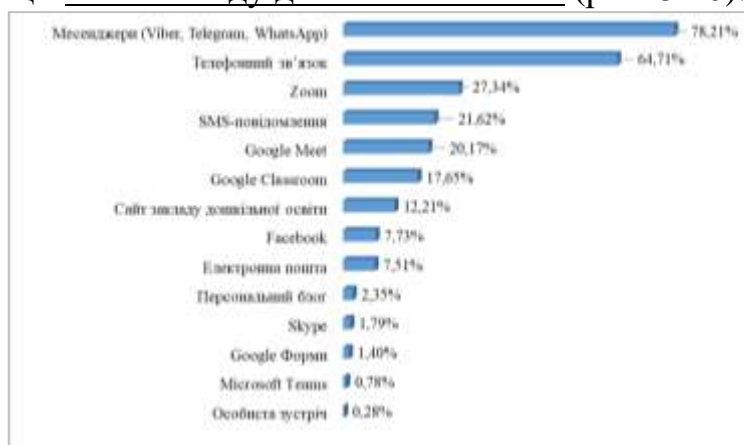

Рис. 3.26. Засоби комунікації, що використовуються в ЗДО: результати анкетування батьків вихованців

Незалежно від місця розташування ЗДО батьки вихованців зазначили, що серед засобів комунікації в закладах освіти віддається перевага месенджерам, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp. 27 % учасників опитування вказали на використання платформи Zoom.

Однак у сільській місцевості частіше, ніж у селищах, містах, використовуються телефонний зв'язок (70 %), платформа Google Meet (27 %), SMS-повідомлення (кожен четвертий), сайт закладу освіти (17 %) та соціальна мережа Facebook (кожен восьмий) – рис. 3.27.

Рис. 3.27. Засоби комунікації, що використовуються в ЗДО: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

Батьки вихованців ЗДО визнали, що **найбільше потребують допомоги з питань створення безпечного освітнього простору та особливостей освітнього процесу в сучасних умовах (більше 40 %)**.

Близько 30 % респондентів віднесли до таких питань **ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної освіти, кожен четвертий – форми і методи взаємодії між учасниками освітнього процесу в сучасних умовах** (рис. 3.28).

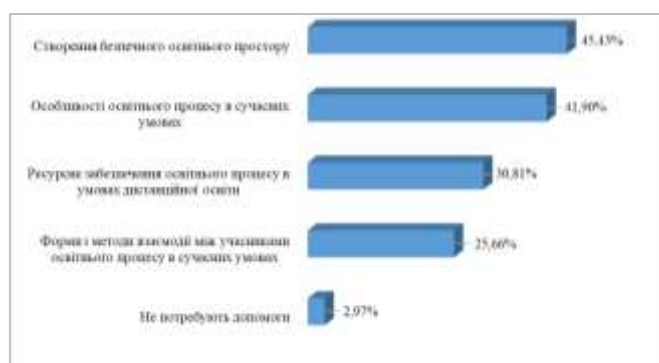

Рис. 3.28. Питання, із яких потребують допомоги батьки вихованців

Незалежно від місця розташування ЗДО батьки вихованців зазначили, що **потребують допомоги з питань створення безпечного освітнього простору та особливостей освітнього процесу в сучасних умовах (понад 40 %)**. **Кожен четвертий** до таких питань відніс **форми і методи взаємодії між учасниками освітнього процесу в сучасних умовах**. Однак для **більшої кількості** респондентів у **селищах, містах** актуальним є питання **ресурсного забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної освіти (кожен третій)** – рис. 3.29.

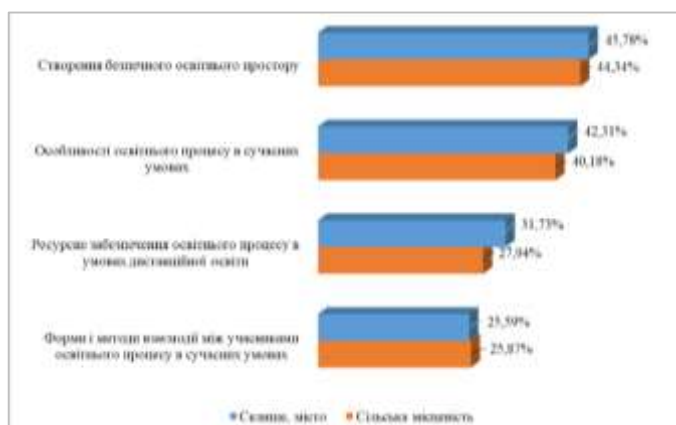

Рис. 3.29. Питання, із яких потребують допомоги батьки вихованців (за місцем розташування ЗДО)

За свідченням батьків вихованців, **найчастіше** для роботи з дітьми вихователі пропонують їм матеріали **Дитячого садка онлайн (більше половини респондентів), Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (понад 40 %)**.

Кожен п'ятий респондент указав на використання педагогами матеріалів рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під

крилами захисту», кожен десятий – Телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей та онлайн-школи математики Матема для дошкільнят.

Разом із тим **кожен восьмий** учасник опитування зазначив, що вихователі не пропонують їм ніяких матеріалів для роботи з дітьми (рис. 3.30).

Рис. 3.30. Матеріали, які вихователі пропонують у роботі з дітьми: результати анкетування батьків вихованців

Вихователі ЗДО *сільської місцевості частіше* пропонують батькам вихованців різноманітні матеріали для роботи з дітьми, зокрема Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (більше половини респондентів), рубрики сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (27%), Телеграм-каналу «Павлуша і Ява» з аудіоказками для дітей (кожен сьомий), Онлайн-школи математики Матема для дошкільнят (кожен восьмий).

Проте в *селищах, містах частіше* пропонуються батькам вихованців матеріали Дитячого садка онлайн (56 %) – рис. 3.31.

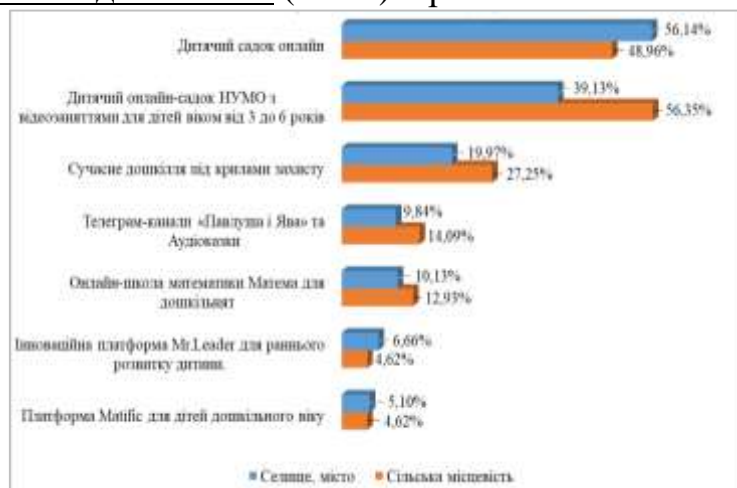

Рис. 3.31. Матеріали, які вихователі пропонують у роботі з дітьми: результати анкетування батьків вихованців (за місцем розташування ЗДО)

Понад 90 % батьків вихованців погодилися з твердженнями (*повною мірою або скоріше так, ніж ні*), що вихователі усвідомлюють виклики сьогодення та конструктивні в комунікації, завжди надають зворотний зв'язок щодо розвитку їхньої дитини й орієнтуються на особистість дитини, а **88 %** визнали, що педагоги надають необхідну психологічну підтримку дитині.

Переважна більшість батьків дітей (**більше 90 %**) намагаються виконувати рекомендації вихователя щодо роботи з дітьми в сучасних умовах; цікавляться, як відбувається освітній процес у дистанційній формі. Разом із тим **понад три**

чверті респондентів вважають, що потребує підвищення якості освітнього процесу в сучасних умовах (рис. 3.32).

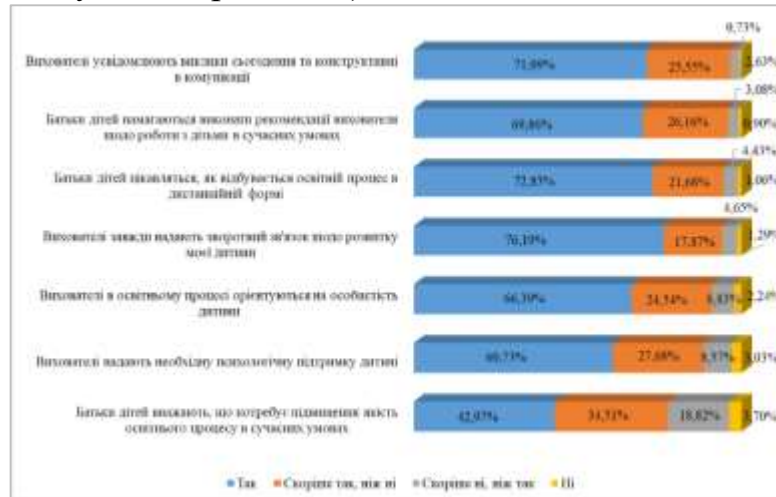

Рис. 3.32. Відповіді батьків вихованців щодо якості освітнього процесу в дистанційній формі

Батьки вихованців незалежно від місця розташування ЗДО відповіли, що вихователі усвідомлюють виклики сьогодення та конструктивні в комунікації, завжди надають зворотний зв'язок щодо розвитку дитини.

Але в сільській місцевості дещо більша кількість респондентів зазначила, що вихователі в освітньому процесі орієнтуються на особистість дитини (93 %) та надають дитині необхідну психологічну підтримку (91 %), а батьки дітей намагаються виконати рекомендації вихователя щодо роботи з дітьми в сучасних умовах (98 %), цікавляться, як відбувається освітній процес у дистанційній формі (97 %). Також у сільській місцевості більша кількість респондентів вважає, що потребує підвищення якості освітнього процесу в сучасних умовах (81 %) – рис. 3.33.

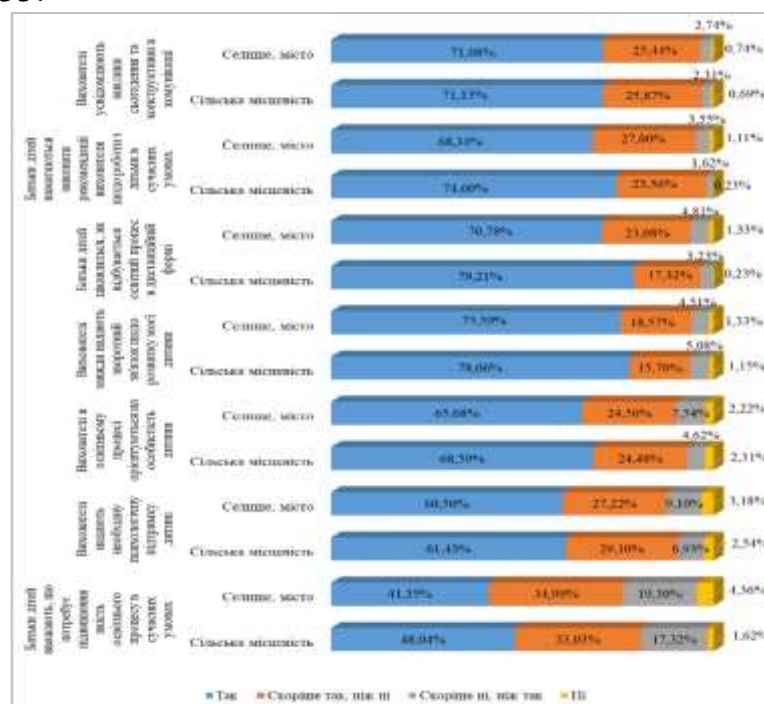

Рис. 3.33. Відповіді батьків вихованців щодо якості освітнього процесу в дистанційній формі (за місцем розташування ЗДО)

3.4. Труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах

При здійсненні освітнього процесу в дистанційній формі батьки вихованців ЗДО **найчастіше** стикаються з труднощами щодо формування у дітей необхідних компетентностей в умовах дистанційної освіти (**більше половини** респондентів). **Більше третини** респондентів до таких труднощів віднесли організацію робочого місця дитини, **близько 30 %** – забезпечення безпечного освітнього середовища, **кожен четвертий** – використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів, **23 %** – організацію безпечного психологічного середовища, а **кожен дев'ятий** – налагодження ефективної комунікації з вихователями (рис. 3.34).

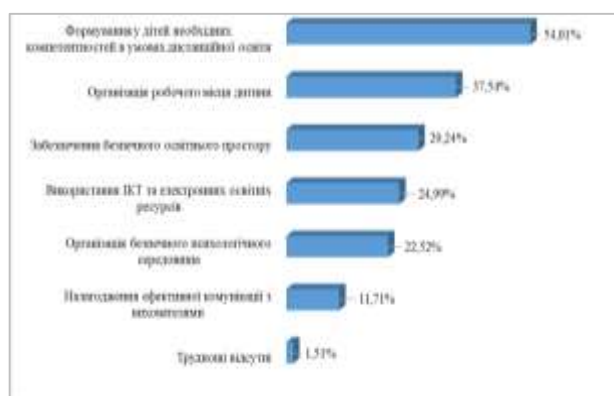

Рис. 3.34. Труднощі, із якими стикаються батьки вихованців при здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах

У селищах, містах **більша** кількість батьків вихованців ЗДО серед труднощів, із якими вони стикаються при здійсненні освітнього процесу в дистанційній формі, зазначили формування у дітей необхідних компетентностей в умовах дистанційної освіти (**56 %**), організацію робочого місця дитини (**38 %**) та забезпечення безпечного освітнього простору (**30 %**). Разом із тим у сільській місцевості **близько 30%** респондентів стикаються з труднощами використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів (рис. 3.35).

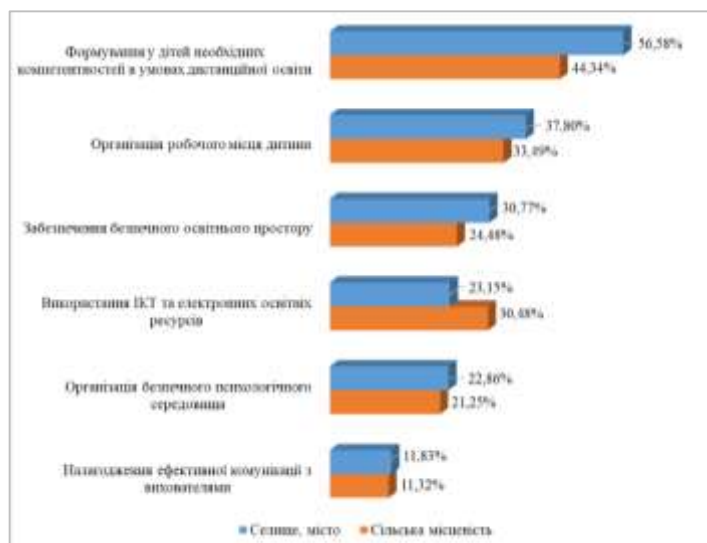

Рис. 3.35. Труднощі, з якими стикаються батьки вихованців при здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах (за місцем розташування ЗДО)

Висновки до розділу 3

1. На думку батьків вихованців ЗДО, освітній процес у дистанційній формі буде *ефективним*, якщо здійснюватиметься як *проведення онлайн-зустрічей /занять*. Разом із тим у *селищах, містах освітній процес у дистанційній формі в закладах дошкільної освіти* переважно здійснюється шляхом надсилання батькам матеріалів для самостійної роботи з дітьми та відеозанять, записаних вихователем, тоді як онлайн-заняття **частіше** проводяться в ЗДО *сільської місцевості*.

2. Як зазначили батьки вихованців, *під час освітнього процесу в дистанційній формі* в закладах дошкільної освіти вихователі **найчастіше** використовують навчальні та розважальні відео, знайдені в інтернеті, фото, зображення, а також відео, створені ними самостійно. У *селищах, містах* більша кількість вихователів віддає перевагу фото, зображенням, а також самостійно створеним відео та презентаціям, тоді як у *сільській місцевості* – презентаціям, знайденим в інтернеті.

3. Серед *програм і онлайн-сервісів* педагоги віддають пріоритет відеохостингу YouTube, платформам для проведення відеоконференцій Zoom, Google Meet.

У *селищах, містах* вихователі **частіше** використовують Zoom, Google Classroom, у *сільській місцевості* – YouTube, Google Meet. Недостатня увага приділяється Google Формам для організації зворотного зв'язку та інтернет-сервісу мультимедійних дидактичних вправ Learning Apps.

4. Батьки вихованців ЗДО **задоволені** якістю занять, які проводяться в дистанційній формі (у **більшій мірі** – у *сільській місцевості*).

5. Як показали результати анкетування батьків вихованців, **майже всі** вихователі незалежно від *місця розташування ЗДО* використовують освітні ресурси, серед яких **найчастіше** відеоматеріали, **рідше** – презентації, інтерактивні завдання, аудіоматеріали. У *селищах, містах* вихователі **частіше** віддають перевагу інтерактивним завданням, аудіоматеріалам, тоді як у *сільській місцевості* – електронним дидактичним демонстраційним матеріалам.

6. Менша увага в закладах дошкільної освіти приділяється медіаресурсам (особливо це стосується *селищ, міст*). Серед медіаресурсів найчастіше батькам вихованців ЗДО для роботи зі своїми дітьми пропонуються матеріали на YouTube-каналі, Дитячого онлайн-садка «НУМО», сайту

Міністерства освіти і науки України (розділ «Сучасне дошкілля під крилами захисту»), сайту UNICEF, телеграм-каналу «Павлуша і Ява».

7. **Майже всі** батьки вихованців ЗДО незалежно від *місця розташування ЗДО задоволені рівнем комунікації вихователів із батьками вихованців у закладі (дещо більшою мірою – у селищах, містах).*

8. **Найчастіше** під час спілкування з вихователями батьки обговорюють роботу з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі, рідше – особливості організації освітнього процесу в дистанційній формі та динаміку розвитку дитини. Менша увага приділяється обговоренню питань, пов'язаних із психологічним станом дитини. У *сільській місцевості більша кількість* батьків вихованців ЗДО спілкуються з вихователями з різних аспектів освітньої діяльності.

9. **Найбільш ефективними засобами комунікації з вихователями** батьки вихованців ЗДО *незалежно від місця розташування* вважають месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp), телефонний зв'язок. Серед інших засобів у *сільській місцевості* більша кількість респондентів віддає перевагу платформі Google Meet, сайту закладу дошкільної освіти, SMS-повідомленням і соціальній мережі Facebook; у *селищах, містах* області – платформі Zoom і онлайн-сервісу Google Classroom.

10. Як показали результати опитування батьків вихованців ЗДО, серед засобів комунікації в закладах дошкільної освіти **найчастіше** використовуються месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) і телефонний зв'язок, рідше – платформи Google Meet і Zoom. Однак у *сільській місцевості частіше* віддається перевага телефонному зв'язку, платформі Google Meet, SMS-повідомленням сайту закладу освіти, соціальній мережі Facebook.

11. Незалежно від *місця розташування ЗДО найбільш актуальними* питаннями, з яких батьки вихованців потребують допомоги, є створення безпечного освітнього простору та особливості освітнього процесу в сучасних умовах. Проте в *селищах, містах більша кількість* батьків дітей потребує інформування про ресурсне забезпечення освітнього процесу в умовах дистанційної освіти.

12. Анкетування показало, що **найчастіше** вихователі пропонують батькам вихованців для роботи з дітьми матеріали Дитячого садка онлайн (частіше – у селищах, містах), Дитячого онлайн-садка НУМО з відеозаняттями для дітей віком від 3 до 6 років (частіше – у сільській місцевості) та рубрики

сайту Міністерства освіти і науки України «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (**частіше** – у сільській місцевості).

13. Незалежно від місця розташування ЗДО батьки вихованців відповіли, що вихователі усвідомлюють виклики сьогодення та конструктивні в комунікації, завжди надають зворотний зв'язок щодо розвитку дитини. Однак у сільській місцевості **дещо більша** кількість респондентів вважає, що вихователі в освітньому процесі орієнтуються на особистість дитини та надають їй необхідну психологічну підтримку.

14. **Більше 90 %** батьків вихованців ЗДО зазначили, що намагаються виконувати рекомендації вихователя щодо роботи з дітьми в сучасних умовах (більше – у сільській місцевості), цікавляться тим, як відбувається освітній процес у дистанційній формі (більше – у сільській місцевості).

15. Більшість батьків вихованців ЗДО (**понад три чверті**) вважають, що потребує підвищення якості освітнього процесу в сучасних умовах (більша кількість – у сільській місцевості).

16. **Найбільші** труднощі, що виникають у батьків вихованців ЗДО при здійсненні освітнього процесу в дистанційній формі, пов'язані з формуванням у дітей необхідних компетентностей в умовах дистанційної освіти. Це питання більш актуальне для батьків дітей ЗДО *селищ, міст*. Також у *селищах, містах* більша кількість респондентів акцентувала увагу на труднощах в організації робочого місця дитини та забезпеченні безпечного освітнього простору, тоді як у сільській місцевості – на проблемі використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів.

I. Про планування вихователями ЗДО освітньої діяльності

1.1. Не в усіх закладах дошкільної освіти здійснюється належний контроль за плануванням освітньої діяльності вихователів. Так, за результатами анкетування керівників/вихователів-методистів, у **кожному п'ятому ЗДО не всі вихователі планують освітню діяльність**, а в **кожному десятому не всі проводять аналіз ефективності календарного планування, результативності його виконання наприкінці навчального року.**

До причин, через які вихователі не здійснюють аналіз, керівники/вихователі-методисти ЗДО відносять відсутність вимог із боку адміністрації (44 %), а вихователі – відсутність необхідності аналізу (47 %).

1.2. Педагоги закладів дошкільної освіти виявили недостатнє розуміння поняття академічної свободи в межах педагогічної діяльності. Так, **47 % керівників/вихователів-методистів ЗДО не вважають за необхідне втручатися в процес розроблення календарного плану**, що підтвердили **57 % вихователів.** При цьому втручання адміністрації в процес розроблення календарного плану педагоги пов'язують із визначенням форми календарного планування (32 % керівників/вихователів-методистів ЗДО, 45 % вихователів) та освітньої програми розвитку дітей, за якою повинен працювати вихователь (23 %; 47 %), що відповідно до Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71) мають розглядатися та схвалюватися педагогічною радою ЗДО.

II. Про здійснення освітнього процесу в дистанційній формі

2.1. Освітній процес у закладах дошкільної освіти здійснюється **переважно в асинхронному форматі** та передбачає надсилання батькам дітей матеріалів для роботи з дітьми (88 % керівників/вихователів-методистів, 90 % вихователів). Однак лише **49 % батьків вихованців визнали, що використовують їх для розвитку дитини.**

2.2. У **кожному третьому ЗДО не проводяться онлайн-заняття**, що підтвердив **кожен третій вихователь і кожен третій респондент серед батьків вихованців.**

2.3. На думку педагогів (як керівників/вихователів-методистів, так і вихователів), під час освітнього процесу в дистанційній формі **найгірше вихователям вдається гнучко та варіативно застосовувати форми й методи організації освітнього процесу, роботу в групах, парах, поєднувати індивідуальні та групові форми роботи з дітьми.** Також, на думку керівників/вихователів-методистів ЗДО, вихователі **не завжди** вміють раціонально використовувати час,

чергувати види діяльності дітей, підтримувати оптимальний темп занять, використовувати диференційовані завдання.

III. Про використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності

3.1. У закладах дошкільної освіти *інформаційно-комунікаційні технології* використовуються переважно з **метою пошуку матеріалів для самоосвіти, підготовки до проведення занять (понад 90 % керівників/вихователів-методистів і вихователів)**. Однак недостатньо уваги приділяється **створенню електронної бази матеріалів (48 % керівників/вихователів-методистів, 41 % вихователів)** і **портфолію вихованців (29 % керівників/вихователів-методистів, 14 % вихователів)**.

3.2. Під час *підготовки та проведення занять* у закладах дошкільної освіти **найчастіше** використовується відеохостинг YouTube, що дає можливість дібрати або підготувати відео для проведення занять в асинхронному форматі, тоді як недостатньо використовуються сервіси для проведення онлайн-занять Zoom або Google Meet (**кожен другий** вихователь, **58 %** батьків вихованців).

Лише **деякі** педагоги використовують інтернет-сервіс мультимедійних дидактичних вправ LearningApps, про що зазначили **2 %** вихователів і **4 %** батьків вихованців, попри те, що для дітей дошкільного віку провідним видом діяльності є іграва.

Разом із тим керівники/вихователі ЗДО виявляють недостатню обізнаність у використанні вихователями онлайн-сервісів під час занять, що свідчить про недостатній контроль за якістю освітнього процесу в дистанційній формі. Зокрема, **близько 80 %** керівників/вихователів-методистів ЗДО стверджують, що Zoom або Google Meet для проведення онлайн занять використовують **усі** або **майже всі** вихователі, а **кожен десятий** указав на застосування педагогами онлайн-сервісу LearningApps.

3.3. У закладах дошкільної освіти використовуються *освітні ресурси*, про що зазначили **майже всі** респонденти, та медіаресурси (**91 %** керівників/вихователів-методистів, **82 %** вихователів, **68 %** батьків вихованців). Однак серед освітніх ресурсів **найчастіше** застосовуються відеоматеріали (**85 %** керівників/вихователів ЗДО; **95 %** вихователів; **94 %** батьків вихованців), тоді як **значно рідше** – інтерактивні завдання (**48 %** керівників/вихователів ЗДО, **44 %** вихователів, **51 %** батьків вихованців).

3.4. **Кожен четвертий** вихователь визнав, що не розробляє власних освітніх ресурсів. А в **кожному восьмому** ЗДО, за твердженням керівників/вихователів-методистів, над розробленням власних ресурсів не працює жоден педагог.

Серед **причин**, через які вихователі *не використовують освітні ресурси та медіаресурси, не розробляють власні ресурси*, називалися відсутність технічних можливостей та недостатність практичних навичок.

Зокрема, на відсутність практичних навичок вихователів використовувати освітні ресурси звернули увагу **48 %** керівників/вихователів-методистів і **43 %** вихователів, медіаресурси – відповідно **кожен третій** і **46 %**, розробляти власні освітні ресурси – **43 %** і **35 %**.

IV. Про комунікацію з батьками вихованців

4.1. Комунікація вихователів із батьками вихованців здійснюється переважно за допомогою месенджерів, зокрема Viber, Telegram, WhatsApp (**95 %** керівників/вихователів-методистів, **91 %** вихователів, **78 %** батьків вихованців), і телефонного зв'язку (відповідно **86 %**, **90 %** і **65 %**). Ці засоби респонденти вважають найбільш ефективними.

За твердженням батьків вихованців, **значно рідше** для комунікації з педагогами використовуються платформи Zoom (**38 %**) і Google Meet (**26 %**), тоді як на їх використання вказали відповідно **58 %** і **50 %** керівників/вихователів-методистів, **41 %** і **37 %** вихователів.

4.2. У закладах дошкільної освіти не застосовуються засоби для організації зворотного зв'язку в умовах здійснення освітнього процесу в дистанційній формі. Так, лише **11 %** керівників/вихователів-методистів ЗДО, **6 %** вихователів і **1 %** батьків вихованців зазначили про використання Google Форм, оскільки не вважають їх ефективними.

4.3. Вихователі ЗДО у спілкуванні з батьками вихованців віддають перевагу рекомендаціям щодо роботи з дітьми в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі (**90 %** вихователів і **65 %** батьків вихованців відповіли, що *дуже часто* та *часто*). **Менша увага** приділяється питанням динаміки розвитку дитини та її психологічного стану. Зокрема, **40 %** вихователів і **33 %** батьків вихованців зазначили, що лише іноді спілкуються щодо динаміки розвитку дитини, а **32 %** і **39 %** – стосовно її психологічного стану.

V. Про труднощі в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах

5.1. До *труднощів, із якими найчастіше стикаються вихователі під час організації та здійснення освітнього процесу в сучасних умовах*, керівники/вихователі-методисти ЗДО віднесли налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками, визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (більше половини), формування у вихованців ключових

компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (понад 40 %), організацію ігрової діяльності та використання ІКТ і електронних освітніх ресурсів (близько 40 %); вихователі – визначення рівня сформованості у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти (понад 40 %), налагодження ефективної комунікації з вихованцями та їхніми батьками й організацію ігрової діяльності (близько 40 %), формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до БКДО в умовах дистанційної освіти та використання ІКТ, електронних освітніх ресурсів (більше третини).

5.2. Батьки вихованців визнали, що під час здійснення освітнього процесу в дистанційній формі **найчастіше** стикаються з *труднощами* щодо формування у дітей необхідних компетентностей в умовах дистанційної освіти (більше половини респондентів), організації робочого місця дитини (більше третини) та забезпечення безпечного освітнього середовища (близько 30 %).

VI. Про ставлення до проблеми освітніх втрат

6.1. На думку керівників/вихователів-методистів ЗДО, **найбільш погіршилися** результати формування в дошкільників рухової (кожен другий – погіршилися або значно погіршилися), комунікативної (48 %) та мовленнєвої (46 %) компетентностей, **найменш** – мистецько-творчої (18 %), особистісної (16 %) та природничо-екологічної (16 %) компетентностей.

Разом із тим вихователі ЗДО вважають, що **найбільш погіршилися** результати формування в дошкільників рухової (42 % – погіршилися або значно погіршилися), комунікативної (40 %) та мовленнєвої (39 %) компетентностей, **найменше** – природничо-екологічної (20 %), мистецько-творчої (20 %) та особистісної (18 %) компетентностей.

Однак, у **меншій мірі** педагоги охарактеризували зниження показників сформованості в дітей ігрової компетентності (більше третини керівників/вихователів-методистів, третина – вихователів), що може свідчити про труднощі, з якими стикаються вихователі під час оцінювання рівня розвитку зазначеної компетентності в умовах освітньої діяльності в дистанційній формі.

6.2. Педагогічні працівники вважають *актуальною проблемою освітніх втрат (98 % керівників/вихователів-методистів ЗДО, 96 % вихователів)* і виявили бажання *більше дізнатися про їх вимірювання (90 % керівників/вихователів-методистів ЗДО, 84 % вихователів)*. Проте **31 % керівників/вихователів-методистів ЗДО, 37 % вихователів не вбачають ролі внутрішнього моніторингу у вимірюванні освітніх втрат.**

I. Щодо планування вихователями ЗДО освітньої діяльності

1.1. Забезпечити відповідно до п. 3.1 розділу III Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71):

- планування вихователями освітньої діяльності з дітьми та об'єктивне оцінювання педагогічними працівниками його результативності (п. 3.1.1.2);
- вивчення адміністрацією ЗДО форм і видів планів педагогів з організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, що розглядалися та схвалювалися педагогічною радою (п. 3.1.1.1).

1.2. Із метою формування розуміння у педагогічних працівників сутності поняття «академічна свобода» довести до їх відома:

- зміст статті 54 Закону України «Про освіту», згідно з якою вони мають право на академічну свободу, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну діяльність, вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі;
- Методичні рекомендації Державної служби якості освіти України (наказ від 30.11.2020 № 01-11/71 «Про затвердження Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти») щодо необхідності вивчення адміністрацією ЗДО володіння ними знаннями про вікові, фізіологічні та психологічні особливості дітей, їх індивідуальні можливості та потреби, гнучке та варіативне застосування форм і методів організації освітнього процесу (п. 3.1.2.1).

II. Щодо здійснення освітнього процесу в дистанційній формі

2.1. З огляду на те, що батьки є учасниками освітнього процесу в ЗДО (ст. 27 Закону України «Про дошкільну освіту»), несуть відповідальність перед суспільством і державою за розвиток, виховання і навчання дітей (ст. 8 Закону України «Про дошкільну освіту») та зобов'язані забезпечувати умови для здобуття дітьми старшого дошкільного віку дошкільної освіти за будь-якою формою; постійно дбати про фізичне здоров'я, психічний стан дітей, створювати належні умови для розвитку їх природних задатків, нахилів і здібностей (п. 2 ст.

36 Закону України «Про дошкільну освіту»), рекомендувати їм під час здійснення освітньої діяльності в асинхронному форматі опрацьовувати разом із дитиною наданий матеріал (запис відеозаняття або мотиваційне відео).

2.2. У процесі організації освітньої діяльності в дистанційній формі забезпечити використання вихователями синхронного формату (проведення онлайн-занять) разом з асинхронним.

Під час онлайн-занять дотримуватися методичних рекомендацій Міністерства освіти і науки України щодо врахування особливостей дітей дошкільного віку: проводити онлайн-заняття за згодою батьків із дітьми молодшого та середнього дошкільного віку – не більше 10 хвилин, старшого дошкільного віку – 15 хвилин (лист МОН України від 27.07.2022 № 1/8504-22).

З метою запобігання навчальному перевантаженню дітей раннього та дошкільного віку враховувати Гранично допустиме навчальне навантаження на дитину в дошкільних навчальних закладах різних типів і форм власності, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 20 квітня 2015 року № 446 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 13 травня 2015 року за № 520/26965.

Відповідно до пунктів 8-9 і 11 розділу XII Санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2016 № 234, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 квітня 2016 р. за № 563/28693:

- заняття з використанням комп'ютерів для дітей старшого дошкільного віку проводити у формі спеціальних вправ, ігор дидактичного характеру два рази на тиждень (не більше одного разу протягом дня) із безперервною тривалістю роботи з комп'ютером не більше 10 хвилин, а після занять із дітьми передбачити зорову гімнастику; для дітей з хронічними захворюваннями, дітей, що часто хворіють, після перенесених захворювань (протягом 2 тижнів), дітей з порушеннями зору тривалість занять із комп'ютером зменшити до 5-7 хвилин;
- заняття з використанням електронних технічних засобів навчання (інтерактивних дошок, відеопроєкторів тощо) з дітьми молодшого та середнього дошкільного віку проводити в разі згоди батьків не більше 10 хвилин; для дітей старшого дошкільного віку – не більше 15 хвилин;
- перегляд розважальних телепередач, мультфільмів і діафільмів для дітей дошкільного віку здійснювати не частіше 1 разу на день: для дітей 3-4 років не більше 20 хвилин, для дітей 5-6 років – 30 хвилин.

2.3. Забезпечити використання вихователями в освітньому процесі сучасних технологій та методик, спрямованих на оволодіння здобувачами

дошкільної освіти ключовими компетентностями та наскрізними вміннями (п. 3.1.2 Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти, затверджених наказом Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71).

У межах вивчення діяльності вихователя відстежувати володіння ними знаннями про вікові, фізіологічні та психологічні особливості дітей, їх індивідуальні можливості та потреби, вміння гнучко й варіативно застосовувати форми та методи організації освітнього процесу.

III. Щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), освітніх ресурсів в освітній діяльності

3.1. Забезпечити формування педагогами для організації освітнього процесу бібліотеки онлайн-матеріалів, збереження їх у хмарі та надсилання доступу до них усім стейкхолдерам відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки України (лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»).

3.2. Рекомендувати вихователям використовувати у своїй роботі платформи Zoom, GoogleMeet, Google Classroom, Microsoft Teams та інші як ефективні засоби для роботи з дітьми в умовах освітньої діяльності в дистанційній формі у синхронному форматі (лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»).

Для підвищення мотивації дітей до освітньої діяльності в дистанційній формі, використання елементів гри як провідного виду діяльності дошкільників пропонувати використовувати у своїй діяльності онлайн-сервіс **LearningApps.org**, що дозволяє:

- створити завдання різного типу (ігри на розвиток пам'яті, кросворди, вікторини з вибором правильної відповіді, тести, знайти пару і встановити відповідність і т. д.) за незначний часовий проміжок;
- зробити освітню діяльність більш цікавою та захоплюючою шляхом реалізації інтерактивної функції застосунку;
- забезпечити миттєвий зворотний зв'язок дітям, які можуть перевірити правильність виконання завдань і адекватно оцінити свої знання, вміння, можливості.

Із метою ефективного застосування педагогами наведених вище сервісів сприяти розвитку їх фахового рівня з оволодіння цифровими інструментами для забезпечення якості дошкільної освіти відповідно до суспільних викликів (лист

МОН України від 02.04.2022 № 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»).

3.3. Серед освітніх ресурсів більшу увагу приділяти використанню в освітньому процесі інтерактивних завдань, що можуть бути створені за допомогою:

- https://learning.ua/#google_vignette – онлайн-платформи для розвитку дітей, яка містить інтерактивні вправи, цікаві завдання;
- <https://childdevelop.com.ua/> – платформи «Розвиток дитини» з практичними завданнями для всебічного розвитку дітей;
- <https://learning.ua/> – онлайн-платформи з інтерактивними іграми та завданнями для дітей різного віку;
- <https://wordwall.net/> – ресурсу для створення власних інтерактивних вправ.

3.4. Акцентувати увагу педагогів закладів дошкільної освіти на важливості використання у своїй діяльності власних освітніх ресурсів, що надають можливість:

- підвищити мотивацію дітей до освітньої діяльності шляхом урізноманітнення цікавих матеріалів, що роблять роботу з дітьми більш захоплюючою та сприяють кращому засвоєнню знань;
- розвинути свій творчий потенціал через експериментування, пошук нових методів і підходів до розвитку дітей;
- підвищити рівень свого професіоналізму в результаті пошуку інформації, розроблення та публікації матеріалів;
- обмінюватися своїми напрацюваннями з колегами, що сприятиме покращенню якості освіти.

Відповідно до пункту 3.1.3.1 розділу III Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти (наказ Державної служби якості освіти України від 30 листопада 2020 р. № 01-11/71) рекомендувати педагогічним працівникам:

- створювати й використовувати власні освітні ресурси: методичні розробки (конспекти занять, плани занять, дидактичні матеріали, що допомагають педагогу організувати та провести освітню діяльність із дітьми більш ефективно); презентації (мультимедійні матеріали, що роблять заняття більш цікавими та візуально привабливими для дітей); блоги й вебсайти (платформи для обміну досвідом з іншими педагогами, публікації авторських матеріалів, спілкування з дітьми та батьками);
- розробляти публікації професійної тематики: статті в професійних журналах, доповіді на конференціях, виступи на семінарах, онлайн-форумах;

- оприлюднювати методичні розробки: на сайтах закладу дошкільної освіти, центру професійного розвитку педагогічних працівників територіальної громади КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», в освітніх онлайн-спільнотах, на власних вебсайтах і блогах.

IV. Щодо налагодження комунікації з батьками вихованців

4.1. Із метою надання батькам дітей якісних інформаційно-освітніх і психолого-педагогічних послуг використовувати рекомендовані Міністерством освіти і науки України сервіси та інструменти комунікації в онлайн-режимі, серед яких платформи Zoom, GoogleMeet, GoogleClassroom, Microsoft Teams (лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»).

Звернути увагу вихователів на важливій ролі, що відіграють платформи Zoom і Google Meet у сучасній комунікації, пропонують зручні та ефективні способи зв'язку й дозволяють:

- організувати та проводити віртуальні зустрічі з кількома учасниками, що робить їх зручними для онлайн-спілкування;
- ділитися екраном, презентаціями та іншими файлами, що робить співпрацю більш ефективною;
- записувати та зберігати для подальшого перегляду, що корисно для тих, хто не зміг узяти участь у ній;
- забезпечити безпеку й конфіденційність даних, пропонуючи шифрування та інші функції для захисту інформації.

4.2. Забезпечити використання вихователями засобів для організації зворотного зв'язку, зокрема Google Форми – безкоштовного інструмента, який надає можливість

- створювати й редагувати онлайн-форми для опитування, тестування;
- співпрацювати з іншими користувачами в режимі реального часу;
- узагальнювати результати опитувань, тестувань;
- автоматично переносити зібрану інформацію в електронну таблицю.

4.3. З огляду на те, що одним із головних завдань педагогів є інформування батьків щодо допомоги дітям у подоланні негативних наслідків травмуючих подій та адаптації до нових обставин їхнього життя (лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»):

- організувати постійне спостереження практичними психологами за психічним станом дітей;
- пропонувати вихователям урахувати в освітній роботі дані моніторингу психічного стану дітей, організувати емоційно-

підтримувальну мовленнєву комунікацію, використовувати індивідуально дібраний комплекс технологій психолого-педагогічного супроводу;

- систематично здійснювати спостереження за динамікою розвитку дітей із метою виявлення будь-яких відхилень від норми й надання своєчасної необхідної допомоги, що може істотно вплинути на прогноз розвитку дитини та мінімізувати можливі наслідки проблем.

Використовувати результати спостереження для:

- створення оптимальних умов для розвитку дитини;
- надання можливості дитині розкрити свій потенціал і досягти успіху в житті;
- оцінки ефективності освітніх заходів, їх впливу на результати освітньої діяльності та коригування подальшої роботи.

За підсумками проведеної роботи інформувати батьків про динаміку розвитку їх дітей та їх психологічного стану.

V. Щодо подолання труднощів в організації та здійсненні освітнього процесу в сучасних умовах

5.1. З огляду на те, що формування у вихованців ключових компетентностей відповідно до Базового компонента дошкільної освіти (2021) залишається актуальним в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі, для реалізації БКДО як державного стандарту дошкільної освіти пропонувати вихователям (лист МОН України від 02.04.2022 № 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»):

- широко застосовувати ІКТ, веб і хмарні технології як основний освітній ресурс в умовах здійснення освітньої діяльності в дистанційній формі, постійно підвищувати свою комп'ютерну грамотність, обирати потрібний контент;
- використовувати матеріали щодо організації освітньої роботи з дітьми в дистанційному форматі таких онлайн-ресурсів:
 - ✓ сайту Міністерства освіти і науки України (розділ «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (розділ сайту <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/suchasne-doshkillya-pid-krilami-zahistu>);
 - ✓ платформи розвитку дошкільнят «НУМО»: («Навички дошкільняти» (<https://numo.mon.gov.ua/skills>) та «Розвивальні відеозаняття для дітей 3-6 років» (<https://numo.mon.gov.ua/baby-garden-online>);

- ✓ онлайн-медіаресурсу, присвяченого освіті та вихованню дітей в Україні (<https://osvitoria.media/>);
- ✓ платформи «Розвиток дитини» («Практичні завдання» <https://childdevelop.com.ua/worksheets/tag-detsad-sortpop>).

Із метою організації ефективного освітнього процесу надавати допомогу вихователям щодо налагодження ефективної комунікації з батьками вихованців, забезпечення партнерської взаємодії між батьками та педагогічним колективом (лист МОН України від 27.07.2022 № 1/8504-22).

Організувати надання вихователями батькам дітей консультативної підтримки, залучати їх до участі в освітньому процесі, надолуження освітніх втрат (лист Міністерства освіти і науки України від 21.08.2023 №1/12490-23 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році»).

Рекомендувати батькам до використання у роботі з дітьми засоби комунікації та ресурси (лист Міністерства освіти і науки України від 21.08.2023 №1/12490-23 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році»):

- телеграм-канал «ВзаємоДія: щоденні кроки до спільної радості», «Підтримай дитину»;
- платформа розвитку дошкільнят «НУМО»;
- «ЮНІСЕФ: спільнота для батьків»;
- «Сучасне дошкілля під крилами захисту» (сайт Міністерства освіти і науки України).

З метою консолідації зусиль усіх учасників освітнього процесу, забезпечення необхідних умов для освіти, повноцінної соціалізації дитини, забезпечення ефективності комунікації з батьками визначити оптимальні для здійснення кожного конкретного завдання канали комунікації.

У роботі з батьками використовувати різні форми онлайн-комунікації: відеоконференцію, форум, чат, блог, електронну пошту, анкетування, соціальні мережі.

Забезпечувати зворотний зв'язок із батьками дітей: вебсайт закладу, програми Skype, Viber, WhatsApp, Telegram і соціальні мережі з питань стану здоров'я дитини, особливостей навчання, виховання, розвитку дітей при використанні дистанційного та змішаного видів комунікації. Результати зворотного зв'язку використовувати для планування консультативної та методичної допомоги батькам із різних питань виховання дітей.

Використовувати сайт ЗДО для організації взаємодії всіх учасників освітнього процесу, створення віртуальної бібліотеки, своєрідного банку освітніх ресурсів. Постійно оновлювати інформаційне наповнення сайту, використовувати ресурси онлайн-освіти (лист МОН України від 02.04.2022

№ 1/3842-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні»).

Застосовувати різні види діяльності, притаманні періоду дошкільного дитинства, зокрема ігрову, що враховує вікові особливості дітей та демонструє освітні завдання, формує системні професійні знання педагогів щодо підтримки та розвитку в дитини творчих, самостійних, якісно нових характеристик.

Акцентувати увагу вихователів на грі як провідній діяльності дітей дошкільного віку, під час якої діти швидко в доступній формі оволодівають знаннями й уявленнями про оточуючий світ, вчаться використовувати їх на практиці та проявляють свою самостійність.

Сприяти використанню вихователями таких ігор:

- самодіяльних вільних (ігор-експериментувань, сюжетно-відображувальних, сюжетно-рольових, режисерських, театралізованих);
- організованих за ініціативою дорослих із метою навчання (сюжетно-дидактичні, дидактичні (словесні, з іграшками, настільно-друковані), рухливі, конструктивно-будівельні) або з метою організації дозвілля (інтелектуальні, карнавальні, обрядові, драматизації, хороводи, ігри-естафети).

Забезпечити створення вихователями умов для повноцінної участі дитини в усіх видах ігор (як самостійних, так і ініційованих дорослим), що забезпечує «запуск» механізмів вільної самодіяльної творчої гри, під час якої розвиваються самостійність, ініціативність, креативність, свобода вибору та життєві цінності дитини.

Під час проведення творчої гри рекомендувати дорослим розмовляти з дітьми, долучатися до гри через другорядні ролі, не беручи при цьому на себе провідну роль, обговорювати ролі, заохочувати до нових сюжетних ліній, спираючись на нещодавно отримані враження від екскурсій, знайомства з людьми різних професій тощо.

Пропонувати вихователям:

- поступово вводити в рольові ігри елементи друкованих текстів, цифри, що є надзвичайно значущим для опанування дітьми елементарних математичних залежностей і відношень: в обговоренні цінників у меню, при вході в кафе або купівлі продуктів у супермаркеті, вимірюванні відрізу тканини кравцем для пошиття лялькового одягу;
- інтегрувати ігрову діяльність з усіма іншими видами, зокрема дослідницькою;
- мотивувати дітей під час вільної гри або групових занять самостійно користуватися допоміжними матеріалами;

- здійснювати позитивну взаємодію з дітьми під час вільної гри, що передбачає відсутність надмірної ініціативи, опіки (не грати за дітей, не створювати замість них ігровий простір), бути готовим не лише прийняти дітей у свою діяльність, а й відгукнутися на їхню ігрову пропозицію, створювати безпечний процес партнерства, підтримки інтересів та ігрових дій, давати своєчасні репліки і питання, які допомагають дітям зорієнтуватися та направити свої дії (лист МОН України від 27.07.2022 № 1/8504-22).

5.2. Із метою надання допомоги батькам вихованців із питань формування у дітей необхідних компетентностей в умовах дистанційної освіти, організації робочого місця дитини та забезпечення безпечного освітнього середовища рекомендувати батькам:

- ознайомитися з методичними рекомендаціями до оновленого Базового компонента дошкільної освіти (лист МОН України від 16.03.2021 № 1/9-148 «Щодо методичних рекомендацій до оновленого Базового компонента дошкільної освіти»), у яких наголошується на становленні компетентностей дитини в різних видах діяльності; співпраці з педагогічними працівниками ЗДО щодо організації освітнього процесу дітей дошкільного віку в дистанційній формі;
- щоденно спілкуватися з дітьми та спільно проводити вільний час із дитиною, надавати їм можливість відчувати повну емоційну присутність батьків, використовувати поради, що містяться в матеріалах, розміщених на платформі розвитку дошкільнят НУМО, а також на сайті МОН «Сучасне дошкільня під крилами захисту»;
- допомагати дитині, якщо в неї щось не виходить, підтримувати її, бути терплячими;
- звертатися до педагогів за порадами з питань виховання, розвитку дитини.
- створити зручне та ергономічне робоче місце для дитини, що значно покращить її продуктивність і комфорт під час дистанційного навчання:
 - ✓ обрати відповідне місце: тихе та спокійне місце вдома, де дитину нічого не буде відволікати; з достатньо природним світлом і з можливістю штучного освітлення в темний час доби; підготувати відповідні меблі (стіл і стілець мають відповідати росту дитини; стіл має бути достатньо великим, щоб на ньому поміщалися всі необхідні речі для освітньої діяльності дитини);
 - ✓ забезпечити правильне освітлення (робоче місце дитини має бути добре освітлене, а лампа повинна розташовуватися так, щоб не світити дитині в очі);

- ✓ допомогти дитині організувати своє робоче місце, щоб воно було охайним і акуратним, оскільки це допоможе їй краще зосередитися на освітній діяльності (використання полочок, органайзерів та інших аксесуарів для зберігання речей).

Для створення безпечних умов перебування в закладах освіти всіх учасників освітнього процесу під час воєнного стану керуватися рекомендаціями Державної служби України з надзвичайних ситуацій щодо організації укриття в об'єктах фонду захисних споруд цивільного захисту закладів освіти (лист ДСНС України від 14.06.2022 № 03-1870/162-2 «Про організацію укриття працівників та дітей у закладах освіти»).

Забезпечити відповідне освітнє середовище, у якому перебувають дошкільники в нових соціальних умовах воєнного стану, що має бути не лише безпечним, а й інформативним, цікавим, змістовним, стимулювати когнітивний, емоційно-ціннісний та діяльнісно-поведінковий розвиток дітей (лист МОН України від 27.07.2022 № 1/8504-22).

VI. Щодо розв'язання проблеми освітніх втрат

6.1. З огляду на неможливість здійснення вихователем спостереження за ігровою діяльністю дитини в умовах освітньої діяльності в дистанційній формі залучати до спостереження батьків із наданням їм чітких критеріїв та рекомендацій щодо оцінювання ігрової компетентності дитини. Використовувати результати оцінювання як опосередковану інформацію для визначення динаміки розвитку зазначеної компетентності з урахуванням впливу суб'єктивних чинників.

6.2. Акцентувати увагу педагогічних працівників на ролі внутрішнього моніторингу у вимірюванні та оцінюванні освітніх втрат, що дозволяє:

- зібрати дані про рівень освітніх досягнень дошкільників, участь у заняттях та інші показники, що свідчать про успішність розвитку дитини;
- ідентифікувати вихованців, які найбільше постраждали від освітніх втрат, наприклад, тих, хто відстав від освітньої програми розвитку дитини, має низький рівень розвитку або нерегулярно відвідує заняття;
- відстежувати прогрес у подоланні освітніх втрат із часом і оцінювати ефективність втручань, спрямованих на їх подолання (п. 2.1.2 Методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти, затверджених наказом Державної служби якості освіти України від 30.11.2020 № 01-11/71).

Аналітичні матеріали за результатами регіонального моніторингового дослідження

Результати регіонального моніторингу якості освітньої діяльності в дистанційній формі в закладах дошкільної освіти

Редактор: *Писаренко Т.І.*

Технічне редагування: *Семисошенко С.В.*

Електронне видання

Харківська академія неперервної освіти
61057, м. Харків, вул. Пушкінська, 24,
тел. / факс (057) 731-21-31,
E-mail: kvnz.hano@gmail.com
Web-сайт: edu-post-diploma.kharkov.ua